

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΔ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1/15 ΜΑΪΟΥ 1986

ΑΡΙΘ. 9-10

== ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ==

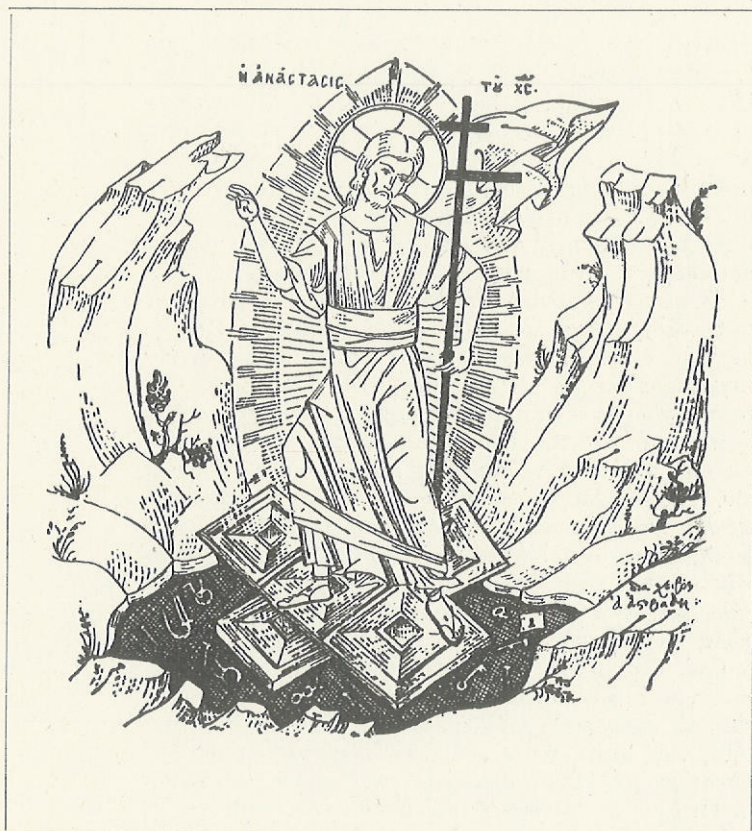
«Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν...». — Εὐαγγέλιου Δ. Θεοδώρου, Ὁ Κίτρος Βαρνάβας(†). — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Θεομητορικὸν ἑορτολόγιον. — Ἀρχιεπ. Θυατείρων Μεθοδίου, Πρακτικὰ θέματα ἱερατικῆς διακονίας. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — Ἀγίου Νεκταρίου, Ποιμαντικὰ ὁμιλία. — Δημοσθ. Σαβράμη, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως. — Ὁρ. Λουρίδη, Παιδαγωγικὰ ἀρχαὶ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Σύναξι ἀγάπης. — Παναγιῆ Σκουζέ, Ἐνορίες τῆς παλαιᾶς Ἀθήνας. — π. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Τὸ ἔργο τῶν Κληρικῶν στὴν Ἐκκλησία. Ἀρχιμ. Δημ. Μπεκιάρη, Ποιμαντικὲς ὑπομνήσεις. — Ἀρχιμ. Παντ. Καθρεπτίδη, Υἱοθεσία θεϊκὴ. — Κων. Ρ. Ἀθανασιάδου, Ἐκκλησία καὶ αἵρεσις. — Βασ. Μουστακῆ(†), Ἡ στενὴ πύλη. — Ἐπικαιρα. — Δ. Φερούση, Τὸ βιβλίον. — Εὐαγγ. Π. Λέκκου, Εἰδήσεις ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους. — Νέοι συνταξιῶχοι τοῦ ΤΑΚΕ.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασία 3-
157 72 Ἀθῆναι, Τηλ. 77.87.978.

“ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΗΜΕΡΑ ΛΑΜΠΡΥΝΘΩΜΕΝ...”

★ Ἀναστάσεως ἡμέρα, λαμπρυνθῶμεν Λαοί, Πάσχα, Κυρίου Πάσχα. Ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν, καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμᾶς διεβίβασεν, ἐπινίκιον ἄδοντας.

★ Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτὸς, οὐρανὸς τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια. Ἐορταζέτω γοῦν πᾶσα κτίσις τὴν ἔγερσιν Χριστοῦ, ἐν ἧ ἑστερέωται.

★ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι, ζωὴν χαρισάμενος.

Ο ΚΙΤΡΟΥΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ(+)*

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ὁ Κίτρος Βαρνάβας μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς παρέμεινε ὄρθιος ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων. Ἐνῶ τὸ σῶμά του εἶχε καταρροεῦσει ἐκ τῆς ἀσθενείας, πού τὸ κατέτρυχε καὶ τὸ κατέτρωγε, ἐνῶ εἶχε κυριολεκτικῶς ἀποστεωθῆ καὶ ἐνῶ τὰ μάτια του εἶχαν βυθισθῆ μέσα στὶς κόγχες του, αὐτὸς ἀπτόητος «ἐξηγοράζετο τὸν καιρὸν» (Ἐφ. ε', 15), συνεχίζων ἕως τὴν τελευταία του πνοὴ ἀκαταπόνητος νὰ σχεδιάζῃ καὶ νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν πορεία τῶν ἐργασιῶν πρὸς πραγμάτωσι τῶν ἀνακαινιστικῶν ὁραματισμῶν του, νὰ ὁμιλῇ πρὸς τοὺς ἀποδήμους στὴ Γερμανία, νὰ συνεργάζεται μὲ ἀρμοδίους, νὰ στέλνῃ εὐχετήρια σὲ ἐορτάζοντες, νὰ χειροτονῇ, νὰ εὐλογῇ γάμους, νὰ ἀνεγείρῃ Ἐπισκοπικὸ Μουσεῖο καὶ Ἐκκλησιαστικὴ Βιβλιοθήκη, νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ Γηροκομεῖο, νὰ διατηρῇ ἕως τὸ τέλος ἀκέραιες τὶς πνευματικὲς του δυνάμεις καὶ τὴν ζωηρότητα καὶ δροσερότητα τοῦ λόγου του, νὰ ὁμιλῇ ἐπιχαρίτως καὶ νὰ ἐνισχύῃ αὐτὸς ἄλλους τοὺς θέλοντας νὰ ἐνισχύσουν αὐτόν, πού βρισκόταν πάνω στὴν ἐπιθανάτια κλίνη, ἐκ τῆς ὁποίας μετέστη στὶς σκηνὲς τῶν δικαίων καὶ στὴν «ἐν ἀγῆρῳ μακαριότητι» ἀνάπαισι.

Ὅπως εἶχε τονίσει ἐπιγραμματικῶς ὁ συνάδελφος κ. Θανάσης Ἀγγελόπουλος, ὁ Μητροπολίτης Βαρνάβας «ἦταν χωρὶς ὑπερβολὴ ἓνα κερί, πού φώτιζε καὶ συγχρόνως ἔλυωνε καὶ πού μόλις ἔλυωσεν ἔσβησε». Τὸ πόσον ἀκλόνητος στὶς δραστηριότητές του ἔμεινε ἕως τὸ τέλος ὁ χαρισματικὸς αὐτὸς Ἱεράρχης μαρτυρεῖται ἀπὸ πολλὰ. Λίγο πρὸ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας του, ἐνῶ τὸ ἐπίγειο σάρκιο σκῆνωμά του εἶχε σκελετωθῆ καὶ βρισκόταν μπροστὰ στὴν ὀριστικὴ κατάρρευσι, τὰ μάτια καὶ ἡ ἐκφρασις τοῦ προσώπου του παρέμειναν ἕως τὸ τέλος ζωηρά, ἀκτινοβόλα, εἰρηνικά καὶ γαλήνια. Ἐνῶ τὸν Φεβρουάριον 1985 πῆγε στὴν Εὐρώπη κυρίως γιὰ τὴν ὑγεία του, θεώρησε ὑποχρέωσί του νὰ σταθμεύσῃ στὸ Ντύσελντορφ τῆς Δ. Γερμανίας γιὰ ἐκκλησιαστικούς λόγους. Ἐκεῖ δὲν περιορίσθη σὲ ὑπηρεσιακὰς διαβουλεύσεις, ἀλλὰ καὶ ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας νὰ συναντηθῆ σὲ εἰδικὴ συγκέντρωσι μὲ μεγάλο ἀριθμὸ ὁμογενῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐκ Πιερίας προσερχομένων, οἱ ὁποῖοι τὸν δέχθηκαν μὲ σεβασμὸ καὶ ἀγάπη καὶ μὲ τοὺς ὁποίους ἐπικοινωνήσῃ πατρικῶς. Ἀνταποκρινόμενος σὲ θερμὴ πρόσκλησι ἐκ παιδευτικῶν τῶν ἐκεῖ ἐλληνικῶν σχολείων ὠμίλησε σὲ γενικὴ συγκέντρωσι ἐκατοντάδων μαθητῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λυκείου καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου. Μαθητὲς, διδάσκαλοι καὶ καθηγητὲς παρακολούθησαν μὲ ἐνδιαφέρον καὶ σεβασμὸ τὶς ὁμιλίαις τοῦ Ἱεράρχου. Παρ' ὅλο ὅτι τὰ πόδια του ἔτρεμαν, ἐκεῖνος εὐθυτενῆς καὶ μὲ ἀταλάντευτο βῆμα ἐπισκέφθηκε τὸν Ἱ. Ναὸ τῆς ἑλληνορθοδόξου κοινότητος, τὸ ἀνεγειρόμενο ἐκκλησια-

στικὸ πνευματικὸ κέντρο καὶ ἄλλες δραστηριότητες τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας, πού ἀναπτύσσονται ὑπὸ τὴν πνοὴ τοῦ δραστηριωτάτου Μητροπολίτου Γερμανίας κ. Αὐγουστίνου καὶ τῆ φιλόπονη συμβολὴ τοῦ ἐφημερίου - καθηγητοῦ πρωτοπρεσβυτέρου πατρὸς Ἰωάννου Ψαράκη.

Ὁ Μητροπολίτης Βαρνάβας ἦταν ὑπόδειγμα τῆς ἀναγκαίας στοὺς σημερινούς καιροὺς καὶ εὐκαιίας συνεργασίας μὲ τὶς Τοπικὲς Ἀρχὰς καὶ μὲ τὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκησι. Εἶχεν ἐμπνεύσει τέτοιο σεβασμὸ καὶ τέτοια ἐκτίμησι πρὸς τὸ πρόσωπό του, ὥστε ὁ κατὰ τὸ 1984 ἐορτασμὸς στὴν Κατερίνη τῆς Τριακονταετηρίδος τῆς ἀναδείξεώς του σὲ Ἀρχιερέα καὶ Μητροπολίτη τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας του, ὁργανώθηκε μὲ πρωτοβουλία τῆς Νομαρχίας Πιερίας σὲ συνεργασία μὲ τὴν Τοπικὴ Ἐνωσι Δῆμων καὶ Κοινοτήτων. Κατὰ τὸν ἐορτασμὸ αὐτὸ ὁ τότε Ἐφτυπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Στ. Παπαθεμελῆς, ὁ ὁποῖος τιμᾷ μὲ τὴν παρουσίαν του καὶ τὴν ἀποψινὴ αὐτῆ ἐκδήλωσι, ἐτόνισε χαρακτηριστικῶς, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Κίτρος Βαρνάβας «μὲ τὸν λόγον καὶ τὴν πράξιν μᾶς δίδαξε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἀναισθητικὸ, ἀλλὰ ὄργανο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· μᾶς δίδαξε ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον δὲν εἶναι κώδικας συμβατικῶν ἠθικολογιῶν, ἀλλὰ μῆνυμα ζωῆς καὶ δημιουργικῆς ἐλπίδος γιὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον».

Στὴ συνέχεια πρέπει νὰ ἐξαρθῆ ἰδιαίτερος ἡ σημασία τῆς —γιὰ τὸ Ἰωβηλαῖο αὐτοῦ τοῦ Μητροπολίτου Βαρνάβα— σχετικῆς προσφωνήσεως τῆς δραστηριωτάτης Νομάρχου Πιερίας κ. Μαρίας Ἀρσένη. Τὰ λεχθέντα ὑπ' αὐτῆς ἀποκαλύπτουν ἓνα ὑπόδειγμα ὀρθῆς καὶ ὑγιoῦς στάσεως τῶν στελεχῶν τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως ἐναντι τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ κυρία Νομάρχης, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Θὰ προσπαθῶ νὰ βρῶ λέξεις ἀπλές, καθημερινές, γιὰ νὰ δώσω τὴν ἀνθρωπιὰ, τὴν ἀγάπη, τὸ ἀκούραστο ἐνδιαφέρον τοῦ Σεβασμιωτάτου γι' αὐτὸν τὸν τόπο, γιὰ ὄλες τὶς ἡλικίες, γιὰ ὄλους τοὺς ἀνθρώπους. Γιὰ μένα ὁμως εἶναι μιὰ συγκλονιστικὴ ἐμπειρία. Θυμᾶμαι τὴν παρουσίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου στὶς πολὺρες καὶ κοπιαστικὲς συναντήσεις - συσκέψεις μὲ τὴ νεολαία αὐτοῦ τοῦ τόπου, στὶς συναντήσεις γιὰ τὰ πολιτιστικά, γιὰ τὴν παιδεία, γιὰ τὶς μαθητικὲς κοινότητες, γιὰ τὸν ἀθλητισμὸ, ἀκούραστος νὰ παρακολουθεῖ τὰ νιάτα αὐτοῦ τοῦ τόπου, νὰ προσπαθεῖ νὰ ἀφρουγκραστεῖ τὰ προβλήματά τους, τὶς ἐλπίδες καὶ τοὺς φόβους τους, τὰ σχέδια καὶ τὰ ὄνειρά τους. Τὸν θυμᾶμαι νὰ τοποθετεῖται μὲ λόγους, πού ἡ δροσιά τους ἀγγίξει τὴ νεολαία καὶ ἔδειχνε πόσο κοντὰ τους εἶναι... Μὲ ἀνοιχτὲς τὶς αἰσθήσεις παρακολουθεῖ ὅλα τὰ ρεῦ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 117 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8 τεύχους.

ματα τῆς ἐποχῆς μας, ὅλες τὶς νέες ἀπόψεις, ὅλα τὰ σύγχρονα γεγονότα καὶ παραμένει δεμένος μετὰ τὴ ζωῆ».

Παρομοίως ἐξεφράσθη καὶ ὁ ἐκπροσωπῶν τὴν Τοπικὴ Ἐνωσι Δήμων καὶ Κοινοτήτων Δήμαρχος Λιτοχώρου κ. Ἀθ. Κατσαμάκας, ὁ ὁποῖος ἐτόνισεν, ὅτι «ἡ Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση ἔχει ἤδη ἀναγνωρίσει καὶ ἐκτιμήσει, καθὼς τοῦ ταριάζει, τὸ ἔργον ποῦ ἐπετέλεσε καὶ ἐπιτελεῖ: Ναοί, Πνευματικὰ Κέντρα καὶ Κέντρα Νεότητος, ποικίλα κοινωφελῆ ἰδρύματα, εἶναι καρποὶ τῆς δραστηριότητος τοῦ ἀκούραστου αὐτοῦ πρωτεργάτη τῆς Ἐκκλησίας».

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν ὁ ὁμιλῶν εἶχε σημειώσει τὰ ἐξῆς σὲ σχόλιό του στοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» (ἀρ. 11, 1 Ἰουνίου 1984): «Ἀσφαλῶς ἡ κατάσταση τοῦ τόπου μας θὰ ἦτο πολὺ καλυτέρα, εἰάν πάντες οἱ κ.κ. Νομάρχαι καὶ πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ φορεῖς τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως ἐδείκνυον τοιοῦτον σεβασμὸν πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας, εἰάν ἔβλεπον εἰς τὰ πρόσωπα τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν τοὺς ἐμυρηχῶτας τῶν θεσμῶν τῆς «λαϊκῆς συμμετοχῆς» καὶ εἰάν εἶχον παρομοίαν εὐαισθησίαν καὶ ἐσωτερικὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν ἀξιολόγησιν τοῦ ἔργου τῶν ἐκλεκτῶν Ἱεραρχῶν μας».

Ὁ Κίτρος Βαρνάβας ἦταν ὑπόδειγμα εὐστρόφου διπλωματίας μετὰ τὴν καλὴ σημασίαν τῆς λέξεως αὐτῆς. Ὅταν τὴν 29ῆ Ἰανουαρίου 1984 σὲ ἐγκαίνια διδακτηρίων στὴν Κατερίνη ὁ τότε Ὑπουργὸς Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Κακλαμάνης ἐτόνισεν ὅτι «οἰαδήποτε πρόοδος ὀφείλει νὰ μὴ ἀποκόπτεται ἀπὸ τὶς ρίζες μας καὶ αὐτὲς εἶναι ἡ ὀρθόδοξη χριστιανικὴ μας παράδοση», ὁ Κίτρος Βαρνάβας, σὲ συζήτησι, ποῦ ἐγίνε τὴν ἰδίαν ἡμέρα σὲ συγκέντρωσι τῶν ἐκπαιδευτικῶν γιὰ τὸ νομοσχέδιον περὶ πρωτοβαθμίου καὶ δευτεροβαθμίου ἐκπαιδεύσεως, ἐπεδίωξε νὰ ἀξιοποιήσῃ τοὺς λόγους τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἀφοῦ τοὺς ὑπέμνησε, ἀφ' ἐνὸς ἐτόνισεν τὴν ἀνάγκη νὰ κατανοηθῆ ἐκ μέρους τῶν ἐκπαιδευτικῶν, ὅτι δὲν εἶναι ἐπιτρεπτό, ἐπὶ κοσμοθεωρητικῶν θεμάτων οἱ ἐκπαιδευτικοὶ νὰ σκανδαλίζον τὶς ἄωρες ψυχὰς τῶν μαθητῶν μετὰ τοὺς προσωπικοὺς των προβληματισμοὺς καὶ μετὰ τὶς τυχόν ἀρνήσεις τους, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὑπέδειξεν ὅτι τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ σταλῆ ἐπισημῶς ἀπ' τὸ Ὑπουργεῖο στὴν Ἐκκλησίαν, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ καὶ αὐτὴ τὶς ἀπόψεις τῆς ἐπὶ θέματος, τὸ ὁποῖο βρῖσκεται στοῦ κέντρου τῶν ἐνδιαφερόντων τῆς. Ὁ παριστάμενος κ. Ὑπουργὸς ἔδωσε τότε τὴ διαβεβαίωσι, ὅτι θὰ ἔστειλε τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ στὴν Ἐκκλησίαν (περ. «Ἐκκλησία», ἀρ. 4, 15 Φεβρουαρίου 1984).

Ὁ ὁμιλῶν εὐτύχησε νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ κοντὰ τὰ τάλαντα τοῦ ἐξ ἡμῶν μεταστάντος Ἱεράρχου. Τοῦτο ἔγινε, διότι ὑπῆρξεν ἐκλεκτὸς φίλος του. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἀναφέρω, ὅτι ὁ Ἅγιος Κίτρος πρὶν ἀπὸ 40 χρόνια ὡς ἀρχιμανδρίτης τέλεσε τοὺς γάμους τοῦ ὁμιλοῦντος, στὴ συνέχεια βάπτισε καὶ τοὺς δύο υἱοὺς του. Ἀργότερα ὡς Μητροπολίτης στεφάνωσε τὸν ἕνα ἐκ τῶν υἱῶν μου καὶ στὴ συνέχεια βάπτισε τὸν υἱὸν τοῦ υἱοῦ μου, τὸν ἐγγονόν μου. Δὲν πέρασε ὀνομαστικὴ ἔορτὴ ὁποιοῦδήποτε ἀπὸ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου, κατὰ τὴν ὁποία νὰ μὴ στείλῃ τὴν κάρτα του μετὰ τὶς προσωπικὰς εὐχὰς του, οἱ ὁποῖες, γραμμένες πάντοτε μετὰ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι, ἦταν διατυπωμέναι μετὰ

πρωτότυπη χάρι. Ἦταν φίλος τῶν παιδιῶν καὶ γινώταν ἀγαπητὸς ἀπὸ αὐτά.

Ἄλλ' ἡ προσωπικὴ ἐπικοινωνία τοῦ ὁμιλοῦντος μετὰ τὸν ἀείμνηστο Ἱεράρχη δὲν περιορίσθηκε στὰ τελετουργικὰ καὶ κοινωνικὰ πλαίσια. Ἡ ἐπικοινωνία αὐτὴ ἦταν καὶ καρποφόρος συνεργασία σὲ τομεῖς, στοὺς ὁποίους ἡ πρωτοβουλία ἢ ἡ συμβολὴ ἢ ἡ κατανόησις τοῦ Βαρνάβα Τζωρτζάτου ὑπῆρξε πολὺ ἀξιόλογη καὶ σὲ μερικὰς περιπτώσεις ρηξικέλευθη καὶ πρωτοποριακὴ. Ἄς ἐπιτραπῆ νὰ ὑπενθυμίσω μερικοὺς ἀπὸ τοὺς τομεῖς αὐτούς.

Σχεδὸν ἔχει λησμονηθῆ ὅτι ὁ Βαρνάβας ὡς νεαρὸς ἀρχιμανδρίτης, μόλις 27 ἐτῶν, ἀμέσως μετὰ τὴ λῆξι τοῦ πολέμου, ἤδη τὸν Μάρτιο τοῦ 1945, παρὰ τὶς δυσκολίες ἐκ τοῦ ὅτι ἦταν χαινούσους οἱ πληγῆς τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς, ἐξέδωκε μετὰ προσωπικοὺς μόχθους καὶ θυσιὰς στὴν Ἀθήνα τὸ ἀνωτάτης ποιτικῆς στάθμης θαυμάσιο μηνιαῖο θρησκευτικὸ περιοδικὸ «Ἀναγέννησις», ποῦ ἐπὶ ἀρκετοὺς μῆνες πότισε τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ τόπου καὶ σὲ μερικὰ σημεῖα ἄνοιξε δρόμους. Ἦταν ἰδιαίτερο προνόμιον γιὰ μένα, ὅτι σὲ κανένα τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ δὲν ἔλειψεν ἡ συνεργασία τοῦ ὁμιλοῦντος, ὁ ὁποῖος τότε ἦταν 24 ἐτῶν. Ἐνθυμούμαι, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Βαρνάβας —ἐπειδὴ τότε δὲν ἦταν εὐρεία ἢ χρῆσις τηλεφώνου— κάθε μῆνα γυροῦσε ἐπανειλημμένως ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα γιὰ νὰ συγκεντρώσῃ τὴν ὕλη τῶν συνεργατῶν τοῦ περιοδικοῦ, τοὺς ὁποίους διάλεγε μετὰ ἀξιόλογη κριτικὴ ἐκλεκτικότητα.

Μερικοί, —δρομώμενοι ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ἅγιος Κίτρος ἔνεκα τοῦ δέους ἐκ τῶν μεγάλων καὶ ὀλονέν ἀύξανων εὐθυνῶν αὐτοῦ ὡς Προέδρου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων ἦταν ἐπιφυλακτικὸς καὶ ἐφεκτικὸς σὲ ἀντιλεγόμενα ἢ σὲ τυχόν ἐπιτόλαια οἰκουμενικὰ ἀνοίγματα—, θὰ ἐβγάζαν τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν εἶχεν οἰκουμενικὰς προοπτικὰς. Ἐνα τέτοιο συμπέρασμα θὰ ἦταν ἄδικο. Ἦδη τὸ περιοδικὸν τοῦ «Ἀναγέννησις» εἶχε πολλὰ οἰκουμενικὰ ἀνοίγματα, ἐφ' ὅσον φιλοξένησε σειρὰν ἐκτενῶν μελετῶν τοῦ ὁμιλοῦντος, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονταν ὄχι μόνον στὶς διακονίσσεις τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς βυζαντινῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ στὴν ὀργάνωσι καὶ δραστηριότητα εἴτε τῶν ρωμαιοκαθολικῶν «ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους», εἴτε τῶν προτεσταντικῶν «ἀδελφοτήτων τῶν διακονισσῶν», εἴτε καὶ αὐτοῦ τοῦ «στρατοῦ τῆς σωτηρίας». Ὁ ἀρχιμανδρίτης Βαρνάβας Τζωρτζάτος ἐπιμόνως ζητοῦσε τὴ φιλοξενία στοῦ περιοδικοῦ τῶν μελετῶν ὄχι γιὰτὶ ἤθελε τὴν ἀκριτὴ μεταφύτευσι ξένων προτύπων στὴν ἑλληνορθόδοξη ἀτμόσφαιρα, ἀλλὰ γιὰτὶ συμμεριζόταν τὴν ἄποψιν, ὅτι, εἰάν τὸ διακονικὸ κοινωνικὸ ἔργο, ποῦ παρουσιαζόταν στὰ ἄρθρα ἐκεῖνα, ἔχῃ τόσο λαμπρὴ ἀνθησι καὶ καρποφορία στὶς τάξεις τῶν ἑτεροδόξων, πολὺ περισσότερον μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἐκκολάπτεται καὶ νὰ καρποφορῆ στὰ πλαίσια τῆς ὀρθοδόξου πνευματικῆς βιοσφαιρας, μέσα στὴν ὁποία ἡ μυστηριακὴ ζωὴ καὶ ἡ Θεία Χάρις δημιουργοῦν πολὺ δυναμικότερα κίνητρα καὶ ἐλατήρια γιὰ τὴ διοργάνωσι τοῦ ἔργου τῆς περιθάλψεως τοῦ Χριστοῦ στοῦ πρόσωπο τῶν πασχόντων ἀδελφῶν του.

(Συνεχίζεται)

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΟΝ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

V. «ΑΠΟΛΟΣΙΣ,, ΕΟΡΤΗΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

4. ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

«Εἶπέ οὖν αὐτῇ, ἵνα μοι συναντιλάβηται».

Ἡ παρέμβασις αὐτῆ τῆς Μάρθας, διὰ τὴν διακόψην τὴν προσήλωσιν τῆς ἀδελφῆς τῆς Μαρίας, «ἡ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ», δὲν εἶναι ἀρνητικὴ ἀντίδρασις, ὅπως ἴσως θὰ ἐνομιζέτο. Ἐχει καὶ ἐνδιαφέρουσαν πλευράν. Καὶ θετικὴν ὄψιν.

Θέτει ἐνώπιον τοῦ Κυρίου τὰ οἰκιακὰ ἔργα ἀφ' ἐνός, καὶ τὴν κοινωνικὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς ἀφ' ἑτέρου. Τὸ τελευταῖον τοῦτο θὰ ἐξετάσωμεν σήμερον. Θὰ ἴδωμεν, μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς «ἀποδόσεως» τῆς προλαβούσης ἐορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τὴν εὐεργετικὴν συμβολὴν τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς κοινωνικῆς αὐτοῦ ἀποδόσεως.

1. Ἄς προσέξωμεν τὴν λέξιν ποὺ χρησιμοποιοῖ ἡ Μάρθα. «Εἶπέ οὖν αὐτῇ, ἵνα μοι συναντιλάβηται», λέγει πρὸς τὸν Χριστόν. Καὶ περιμένει νὰ ἀκούσῃ τὸν θεῖον Διδάσκαλον νὰ ὁμιλήσῃ περὶ «συναντιλήψεως», δηλ. περὶ τῆς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς καὶ συμπράξεως τῶν ἀνθρώπων.

Δὲν ὠμίλησε περὶ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος εἰς τὴν περίπτωσηιν ἐκείνην ὁ Χριστός. Καὶ θὰ ἀπεγοήτευεν ἴσως ὅσους τυχὸν θὰ ἐπέμενον λέγοντες «εἶπέ οὖν» —ὠμίλησέ μας λοιπὸν— δι' αὐτὰ τὰ ζητήματα· μᾶς ἐνδιαφέρουν πολὺ τὰ κοινωνικά σου συνθήματα.

Τὸ ἔπραξεν ὁμοίως ἄλλοτε. Ὁμίλησε κατ' ἐπαγάληψιν περὶ τῶν κοινωνικῶν ἀρχῶν ποὺ πρέπει νὰ διέπουν τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἀναγνωρίζονται ὡς μεγάλης σημασίας τὰ κοινωνικά Του συνθήματα, περὶ ἀγάπης, περὶ δικαιοσύνης, περὶ ἰσότητος, περὶ ἐλευθερίας κ.τ.τ.

Τὸ γεγονός ὁμοίως ὅτι, εἰς τὸ αἶτημα τῆς Μάρθας περὶ συναντιλήψεως καὶ συμπαραστάσεως ἐκ μέρους τῆς ἀδελφῆς τῆς, ὁ Χριστός ἀπήντησε μὲ τὸ πολὺ ὑψηλότερον ἐκεῖνο σύνθημα «ἐνός δέ ἐστι χρεῖα» (δηλ. προηγείται κάτι ἄλλο, πολὺ ἀνώτερον, ἢ ψυχικὴ

κατάρτισις καὶ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων), μαρτυρεῖ ὅτι τὸ Εὐαγγέλιόν Του δὲν εἶναι ἀπλῶς κοινωνικὴ διδασχί. Ἀλλ' ἀποβλέπει εἰς θαυτέραν πνευματικὴν καλλιέργειαν καὶ ἠθικὴν ἀνάπλασιν τοῦ κόσμου.

Ἀκούομεν πολλοὺς νὰ λέγουν· χριστιανισμὸς εἶναι τὸ ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· ἢ, ὁ Χριστός εἶναι κοινωνικὸς ἀναμορφωτής· ἢ, ὁ Χριστός ἦλθε νὰ φέρῃ τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἰσότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων· κ.ο.κ.

Ναί· ἀλλὰ ὄχι μόνον αὐτά. Εἶναι θεδαίως βασικά ταῦτα καὶ θεμελιώδη διδάγματα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀποτελεῖ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν πραγματικῶν χριστιανῶν· («ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἔμοι μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» Ἰω. ιγ' 35).

Ἀλλ' ὁ Χριστός πρωτίστως εἶναι ὁ θεῖος λυτρωτής τῶν ἀνθρώπων· «αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν».

Οἱ Ἰουδαῖοι τὸν ἀνέμενον ὡς ἔθνικόν καὶ κοινωνικὸν ἐλευθερωτήν.

Οἱ χριστιανοὶ τὸν ἀποδέχονται ὡς Θεὸν καὶ σωτήρα τοῦ κόσμου. Ἡ διαφορὰ εἶναι τεραστία.

Υπάρχουν ἐν τούτοις κοινωνικά συστήματα (ἅς μὴ τὰ ὀνομάσωμεν) ποὺ ἐπῆραν τὰ χριστιανικά συνθήματα τῆς ἰσότητος καὶ ἀδελφότητος τῶν ἀνθρώπων· καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφανειακὴν καὶ παραπλανητικὴν προβολὴν αὐτῶν καλύπτουν ἀντιχριστιανικὴν τακτικὴν καὶ πολεμικὴν.

Ἄς μὴ ἐξαπατάται κανεὶς. «Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς» (Ματθ. ζ' 20).

2. Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ἔγινε τὸ ὄργανον τῆς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Εἶναι ἡ ἐκλεκτὴ καὶ «εὐλογημένη ἐν γυναίξιν», μὲ τὴν Ὅποιαν ὁ Θεὸς συνέδεε τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Υἱοῦ Του. «Ἐξάπεστελεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς» —τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου— «ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν» (Γαλ. δ' 4-5).

Διὰ τοῦτο «ἐνός ἐστι χρεῖα». Νὰ κερδήσωμεν τὴν αἰώνιον ζωὴν· τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Δι' αὐτὴν ἦλθεν ὁ Χριστός εἰς τὸν κόσμον. Δὲν ἦλθε διὰ νὰ μᾶς φέρῃ ἀπλῶς νέα κοινωνικά συνθήματα καὶ

συστήματα. Ἡ κοινωνικὴ ἀνάπλασις ἐπεταί. Θὰ ἐπακολουθήσῃ, ἔάν καὶ ἐφ' ὅσον προηγηθῆ ἢ ἐν Χριστῷ ἀναγέννησις καὶ ἀπολύτρωσις τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆν δυνάμιν τοῦ κακοῦ· ἀπὸ τῆν ἐξουσίαν τοῦ διαβόλου· ἀπὸ τῆν κυριαρχίαν αὐτοῦ τοῦ «κοσμοκράτορος» καὶ πονηροῦ «ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου».

Τὸ κρίσιμον ζήτημα εἶναι «ἀποτάσῃ —ἀπετάξω— τῷ Σατανᾷ;» καὶ «συντάσῃ —συνετάξω— τῷ

Χριστῷ;». Ἐάν ναί, τότε ἔσο βέβαιος ὅτι «καὶ ταῦτα πάντα», τὰ κοινωνικῶς καλὰ καὶ συμφέροντα, «προσπεθήσεται ὑμῖν».

Ἔτσι τοποθετεῖ τῆν ἐξυγιάνσιν τῆς κοινωνίας ὁ Χριστός. Καὶ εἴθε νὰ ἐπέλθῃ αὕτη διὰ τῆς ὀριστικῆς καὶ ἀποφασιστικῆς ἐκ μέρους μας ἀποδοχῆς τοῦ νόμου καὶ τῆς χάριτος Αὐτοῦ. Καὶ διὰ πρεσβειῶν τῆς Παναγίας, ἀχράντου καὶ ὑπερευλογημένης Θεοτόκου.

Β' ΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΙΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΟΡΤΑΙ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Ι. Η ΣΥΝΑΕΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (26 Δεκεμβρίου)

1. «ΜΕΘ' ΗΜΩΝ Ο ΘΕΟΣ»

«Καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός».

Τὸ ὄνομα τοῦ Γεννηθέντος ἐν Βηθλεέμ Σωτήρος Χριστοῦ εἶχεν ἐξαγγείλει ἢ πρὸ πολλῶν αἰῶνων γνωστὴ προφητεία τοῦ Ἡσαίου: «ὁ δὲ οὐ ἢ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» (Ματθ. α' 23, Ἡσ. ζ' 14).

Ἡ προφητεία αὕτη συνοδεύεται ἀπὸ ἀλλεπαλλήλους ἐνδείξεις, δηλωτικὰς τῆς σημασίας τοῦ ὀνόματος «Ἐμμανουήλ». Μεταξὺ ἄλλων λέγει πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς ποῦ χρησιμοποιοῦν τῆν δυνάμιν των, διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ τῆν κακίαν των ἐναντίον τῶν πιστῶν καὶ εὐσεβῶν, ὅτι «καὶ ἢν ἄν θουλήν θουλεύσῃσθε διασκεδάσει Κύριος... ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» (Ἡσ. η' 9-10). Θὰ ἀνατρέψῃ δηλ. ὁ Θεὸς τὰ σχέδια σας κατὰ τῶν δικαίων καὶ εὐσεβῶν ποῦ καλύπτει ἡ ἀγάπη καὶ ἡ προστασία Του.

Τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον ἀναφέρεται εἰς τοιαύτας περιπτώσεις. Ἄς παρακολουθήσωμεν τὰ ἐξιστορούμενα μετὰ τῆν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ γεγονότα.

1. Ὁ Ἡρώδης εἶχε καταστρώσει φονικὸν σχέδιον κατὰ τοῦ Θείου Βρέφους. Δὲν κατῴρθωσεν νὰ παγιδεύσῃ τοὺς μάγους εἰς τοὺς ἐγκληματικούς σκοπούς του. Καὶ ἐκείνοι, «χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τῆν χώραν αὐτῶν» (Ματθ. 6' 12). Διὰ τοῦτο ὁ Ἡρώδης τῶρα θὰ κινηθῆ σατανικώτερον. Ἐτοιμάζει τὸν στρατὸν καὶ τὰς μαχαίρας του. «Καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παιδᾶς... ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω» (αὐτ. 16) εἰς ὄλην τῆν περιοχὴν τῆς Βηθλεέμ. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀπέτυχεν. Δὲν κατῴρθωσεν νὰ φθάσῃ εἰς τὸν στόχον του. Τὸ Παιδίον Ἰησοῦς ἔφυγεν εἰς Αἴγυπτον, πρὸς ἀσφάλειαν, μετὰ τῆς Παναγίας μητρὸς Του καὶ τοῦ δικαίου Ἰωσήφ, ὅπως ὑπέδειξεν ὁ Θεὸς δι' ἀγγέλου εἰς τὸν «μνήστορα» καὶ συμπαραστάτην τῆς Παναγίας.

Ἐσφαγιάσθησαν μὲν τὰ ἀθῶα νήπια τῆς Βηθλεέμ. Ἀλλ' ἐν σχέσει πρὸς τὰ σχέδια τοῦ Ἡρώδου, ἴσχυσεν ἀπολύτως ἡ προφητεία: «καὶ ἢν ἄν θουλήν θουλεύσῃσθε δὲ διασκεδάσει Κύριος... ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός».

2. Ἦρχισεν ὁμοῦς μία περιπέτεια διὰ τῆν Παναγίαν καὶ τὸν Γεννηθέντα Χριστόν. Καὶ ἡ Αἴγυπτος γίνεται, διὰ δευτέραν φοράν εἰς τῆν Ἱστορίαν, καταφύγιον ἱερῶν προσώπων, ποῦ διακινούνται κατὰ πρόνοιαν καὶ οἰκονομίαν Θεοῦ.

Πολὺ παλαιότερα κατέφυγον εἰς Αἴγυπτον οἱ ἐπίγονοι τοῦ Ἀβραάμ —ὁ Ἰακώβ καὶ αἱ οἰκογένειαι τῶν παιδιῶν του— διὰ νὰ εἶναι ὑπὸ τῆν προστασίαν τοῦ ἄλλου ἐκείνου Ἰωσήφ, ὅστις «ὡς βασιλεὺς τιμώμενος» διέθετεν ἐξουσίαν καὶ δυνάμιν καὶ τὰ μέσα ἐπιστιτισμοῦ τοῦ λαοῦ.

Ὅταν ὁμοῦς αἱ ἐπόμεναι γενεαὶ αὐτῶν ἐπληθύνθησαν εἰς βαθμὸν ἀνησυχητικὸν διὰ τοὺς Αἰγυπτίους, (ὅπως τοῦλάχιστον ἐφοβεῖτο ὁ Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου), κατεστρώθη ἐξοντωτικὸν σχέδιον ἐναντίον των. Ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος. Διότι ὁ Θεὸς ἀνέδειξε τότε τὸν Μωϋσῆν ἡγέτην τῶν Ἰσραηλιτῶν· καὶ ἐπραγματοποιήθη ἀσφαλῶς ἡ ἐξόδος αὐτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Φαραὼ τοὺς κατεδίωξεν εἰς τῆν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Ἀλλὰ κατεποντίσθη ὁ ἴδιος, μαζὶ μὲ τὰ ἄρματα καὶ τὸν στρατὸν του, καὶ ἐπνίγησαν εἰς τὰ ὕδατα. Ὁ Φαραὼ —ὅπως καὶ ὁ Ἡρώδης— «ἐφοβήθησαν οὐ οὐκ ἦν φόβος». «Καὶ ἢν ἄν θουλήν ἐθουλεύσαντο, διεσκεδάσει ὁ Κύριος».

★

Ἦκούσαμεν εἰς τὸ σημερινὸν ἰ. Εὐαγγέλιον, ὅτι εἶπεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου (Ἐσθ' α' 15): «ἔξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου». Ἀνεκάλεσε τότε ἀπὸ τῆν Αἴγυπτον καὶ ἐπανέφερε σῶα τὰ παιδιὰ Του —τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ— παρὰ τῆν καταδίωξιν τοῦ Φαραώ. Καὶ τῶρα πάλιν «ἔξ Αἰγύπτου ἐκάλεσε τὸν Υἱόν Του» —τὸ Παιδίον Ἰησοῦν— σῶον καὶ ἄθικτον, παρὰ τῆν σφαγὴν τῶν νηπίων, ματαιώσας τὰ φονικὰ σχέδια τοῦ Ἡρώδου κατὰ τοῦ Γεννηθέντος Σωτήρος Χριστοῦ.

3. Ἀλλὰ τί ἔπταισαν τὰ ἀθῶα νήπια; Τί ἔπταισεν ἡ Παναγία, διὰ νὰ ταλαιπωρη-

θῆ μετὰ τοῦ Θεοῦ Βρέφους καὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν προσφυγίαν ἐκείνην τῆς Αἰγύπτου; Καὶ τί πταίουσι τότε ἄλλοι ποῦ γίνονται θύματα τῆς κακίας καὶ τῆς ἐξουσιαστικῆς μανίας κακοποιῶν ἀνθρώπων; Καὶ πῶς συμβιβάζονται ὅλα αὐτά, καὶ τόσα ἄλλα πλήγματα καὶ συμφοραί, μετὰ τὴν διακήρυξιν καὶ διαβεβαίωσιν ὅτι εἶναι «μ ε θ ῆ μ ὦ ν ὁ Θεός»;

Τὰ νήπια τῆς Βηθλεέμ, ὡς οἱ πρῶτοι μάρτυρες ποῦ ἐσφαγιάσθησαν διὰ τὸν Χριστόν, εἶναι καὶ οἱ πρῶτοι οἰκήτορες τοῦ Παραδείσου. Ἀπεσπάρσθησαν διαίως ἀπὸ αὐτὴν τὴν πρόσκαιρον ζωὴν, καὶ μεταφυτεύθησαν εἰς τὸν Παράδεισον. Ἐκέρδησαν τὴν αἰώνιον ζωὴν. Καμμία θυσία διὰ τὸν Χριστόν δὲν εἶναι ποτε ζημία. «Ἐκατονταπλασίονα λήφεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει» (Ματθ. ιθ' 29) ὁ δεχόμενος θυσίαν μικρὰν ἢ μεγάλην ὑπὲρ Χριστοῦ.

Τῆς Παναγίας δὲ ἡ προσφορὰ καὶ αἱ θυσίαι καὶ αἱ θλίψεις ποῦ ἐδοκίμασε χάριν τοῦ Χριστοῦ — ἀπὸ τῆς Βηθλεέμ μέχρι τοῦ Γολγοθᾶ — εἶναι ἀσύγκριτοι ἐμπρὸς εἰς τὴν ἐπακολουθήσαντα δόξαν Τῆς. Ἐγνωρίζον ἤδη, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ποῦ ἠξιώθη νὰ ἔχη «ἀγκυλοφορούμενον» τὸν Χριστόν, τὴν προειδοποίησιν τοῦ δικαίου Συμεὼν ὅτι «διελύσεται ρομφαία» τὴν μητρικὴν Τῆς καρδίαν (Λουκ. 6' 25). Καὶ ἐδοκίμασεν ὅλην τὴν πικρίαν καὶ ὄλους τοὺς πόνους ποῦ τῆς ἐπεφύλαξαν οἱ ἀγωνώμονες καὶ ἀνάξιοι τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Υἱοῦ Τῆς. Ἀλλὰ εἰσηλθεν εἰς τὴν «ὑπερένδοξον» μακαριότητα, ὅπου τὴν ὕψωσεν ἡ θεομητορικὴ Τῆς θέσις παρὰ τὸν θρόνον τοῦ Ὑψίστου, τιμιωτέρα τῶν Χερουβαὶμ καὶ τῶν Σεραφεὶμ ἐνδοξοτέρα.

Καὶ παραμένει, ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης, ἡ προστασία καὶ σκέπη ὄλων ὅσοι «θ έ λ ο ν τ ε ς ε υ σ ε β ὠ ς ζ ῆ ν ἐ ν Χ ρ ι σ τ ῶ Ἰ η σ ο ῦ δ ι ω χ θ ῆ σ ο ν τ α ι» ἀπὸ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐπιτρέπει ὁ Θεὸς δοκιμασίας καὶ θλίψεις. Καὶ δὲν ἐξαιρεῖ ἐκ τούτων τοὺς πιστοὺς καὶ εὐσεβεῖς. Τί λέγω; Δὲν ἐξῆρέθη οὔτε ἡ Παναγία. Καὶ αὐτὸς ὁ Θεάνθρωπος, ὁ μόνος Ἀναμάρτητος, ἐδοκίμασε τὸ ποτήριον τοῦ πόνου.

Ἀλλ' ὅλα τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς μας — εὐχάριστα καὶ μὴ — μαρτυροῦν τὴν παρουσίαν καὶ τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀποδεικνύουν ὅτι εἶναι «μ ε θ ῆ μ ὦ ν ὁ Θεός». Ἐπεμβαίνει ἐν σοφίᾳ καὶ ἀγαθότητι εἰς τὴν ζωὴν μας, «ἐπὶ τὸ συμφέρον» πάντοτε (Ἐδρ. ιβ' 10) καὶ παιδαγωγικῶς πολλακίς ἐνεργῶν, ἐπιτρέπει ἀκόμη καὶ νὰ πονέσωμεν, ἐὰν τοῦτο μᾶς εἶναι χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον.

Ἄς γνωρίζουν πάντως ὅσοι θάλλουν κατὰ τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τῆς Ἐκκλησίας Του καὶ τῶν πιστῶν Του, ὅτι ματαιοπονοῦν. Εἶναι «σκληρὸν τὸ πρὸς κέντρα λακτιζεῖν» (Πράξ. κς' 14).

Ἡμεῖς δὲ ἄς γνωρίζωμεν μετὰ δεδαιότητος, ὅτι εἶναι «μ ε θ ῆ μ ὦ ν ὁ Θεός». Δὲν μᾶς ἐγκαταλείπει ὁ «Ἐ μ μ α ν ο υ ἡ λ» εἰς τὰς χεῖρας τῶν κακῶν, «ὅταν μισήσωσιν ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι... καὶ ὀνειδίωσι καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ἡμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου» (Λουκ. ζ' 22).

Καὶ ἡ Τεκοῦσα τὸν Σωτῆρα Ὑπεραγία Θεοτόκος — πρότυπον ὑπομονῆς ἢ Ἰδία, ἀλλὰ καὶ πηγὴ παρηγορίας καὶ ἐνισχύσεως εἰς ὥρας θλίψεων καὶ δοκιμα-

σιῶν — ἔρχεται πολλακίς ἀρωγὸς καὶ προστάτις εἰς τοὺς ἐπικαλουμένους Αὐτήν. Καὶ μετὰ τὸ προσωπικόν Τῆς παράδειγμα, καὶ μετὰ τὴν δοθήθειάν Τῆς, ἐπιβεβαιώνει τὴν πίστιν μας ὅτι ὁ Γεννηθεὶς «Ἐ μ μ α ν ο υ ἡ λ έ σ τ ι μ ε θ ε ρ μ η ν ε υ ὀ μ ε ν ο ν (ὡς ὄνομα — ἀλλὰ καὶ ὡς πραγματικότης συνεχῶς διαπιστουμένη) ὅ τ ι μ ε θ ῆ μ ὦ ν ὁ Θεός».

2. «ΕΙΣ ΤΙΜΗΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΝ».

«Ἐγενθεις παράλαβε τὸ Παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον».

Κατ' ἐπανάληψιν σήμερα τὸ εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα ἀναφέρει τὸ εἰς Βηθλεέμ γεννηθὲν «Π α ι δ ί ο ν καὶ τ ῆ ν μ η τ έ ρ α α ὐ τ ο ῦ», καὶ ἐξιστορεῖ ὅτι διακινουνοῦνται «εἰς Αἴ γ υ π τ ο ν» καὶ «εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας», διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν μάχαιραν τοῦ Ἡρώδου.

Ἰπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ μετὰ ἀλλεπαλλήλους ὁδηγίας ἀγγέλων καὶ μετὰ τὴν συμπαράστασιν τοῦ δικαίου Ἰωσήφ τοῦ «μνηστήρος», ταξιδεῖται τὸ Παιδίον Ἰησοῦς, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Παναγίας Μητρός Του, καὶ διαφεύγει τὸν κίνδυνον.

Τὴν «θεοκρατοῦσαν» Παναγίαν, τὴν Μητέρα τοῦ Σωτῆρος, ἐορτάζομεν σήμερον εἰς ἰδιαίτην λειτουργικὴν «συναξίαν», κατὰ τὴν καθιερωμένην λειτουργικὴν πράξιν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, νὰ προβάλλῃ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῶν μεγάλων ἐορτῶν, τὸ ἀντίστοιχον δρῶν Πρόσωπον, «εἰς τιμὴν καὶ μνήμην». (Πρόβλ. Χριστούγεννα, Θεοφάνεια, Ὑπαπαντήν, Εὐαγγελισμόν, Πεντηκοστήν — καὶ ἀντιστοίχους «συναξίς», τὴν ἐπομένην, τῆς Παναγίας, τοῦ Προδρόμου, τοῦ Συμεὼν, τοῦ Γαβριὴλ, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος).

Ἐχει δὲ ἡ σημερινὴ θεομητορικὴ «συναξίς», ὡς ἐορτὴ τῆς μητρότητος τῆς Παναγίας «Θ ε ο τ ὀ κ ο υ», θαθεῖαν θεολογικὴν σημασίαν, πολὺ διδακτικὴν.

Ἰδοὺ πῶς τὴν ἐκφράζει ἓνα τροπάριον τῶν «Αἴνων» τῆς Ἐορτῆς.

«Θεοτόκε Παρθένε, ἡ τεκοῦσα τὸν Σωτῆρα,
ἀνέτρεψας τὴν πρώτην κατάραν τῆς Εὔας,
ὅτι μήτηρ γέγονας τῆς εὐδοκίας τοῦ Πατρός,
»δαστάζουσα ἐν κόλποις Θεὸν Λόγον σαρκωθέντα».

★

1. Ἐν πρώτοις ἀναφέρεται εἰς μίαν θαρυσήμαντον ἀντιστροφὴν τοῦ ρόλου τῆς Εὔας. Ἐκείνη ἐπέφερε «κατάραν» καὶ συμφορὰν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, μετὰ τὴν διάπραξιν τῆς πρώτης ἀμαρτίας. «Ἡ γυνὴ ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε» (Α' Τιμ. 6' 14). Ἐξηπατήθη ἡ Εὔα καὶ ἐγένεν ὄργανον τοῦ ὄφους — τοῦ διαβόλου — καὶ ὠδηγήθη εἰς τὴν παράβασιν τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, ἕνεκα τῆς ὁποίας ὄλοι οἱ ἀπόγονοι τῆς θαρύνονται μετὰ τὴν «κατάραν» καὶ «τὰ ὀφώνια τῆς ἀμαρτίας», τ.έ. τὰ δεινὰ ποῦ συμβαίνουν εἰς τὸν κόσμον, καὶ τὸ ἔσχατον τούτων, τὸν «θάνατον», μάλιστα τὸν αἰώνιον!...

Ἀντιθέτως ἡ Παναγία ἐγένεν ὄργανον τοῦ Θεοῦ. Ὑπήκουσε καὶ ὑπετάγη ἀσυζητητὴ εἰς τὸ εὐαγγελισθὲν

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 139)

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΕΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ*

Τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων
καὶ Μεγ. Βρετανίας κ. ΜΕΘΟΔΙΟΥ

Σᾶς ὁμίλησα σήμερα τὸ πρωῒ, κατὰ τὴ θεία Λειτουργία, περὶ τοῦ ἀποστολικοῦ ζήλου τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου. Τώρα ἐδῶ πού με κάθε ἀνεση ἀπολαμβάνουμε τὴ φιλοξενία τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Λεοντίου Ἀριστοτέλους καὶ τῆς τετιμημένης Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ὁμιλήσω γιὰ πολὺ πρακτικὰ θέματα πού ἀντιμετωπίζουμε στὴ διακονία μας.

Πέρα ἀπὸ τὶς προσωπικὲς συμβουλὲς καὶ συστάσεις πού κάνω σὲ κάθε περίπτωση πού ἐπισκέπτομαι τὶς Κοινότητές μας, ὅταν τελῶ τὴν θεία Λειτουργία στοὺς Ναοὺς μας, ἐπιθυμῶ σήμερα νὰ καταπιασθῶ με πολὺ πρακτικὰ θέματα. Ἴσως εἶναι ἀσήμαντα γιὰ πολλοὺς, ἀλλὰ πολὺ σημαντικὰ γιὰ τὸ σύνολο τῶν πραγμάτων πού συνθέτουν τὴν λατρευτικὴ καὶ πνευματικὴ δραστηριότητά μας.

Ἀπὸ τὴν ὥρα πού θὰ μπεῖ στοὺς Ναοὺς ὁ Ἱερεὺς πρέπει, ἂν δὲν εἶναι, νὰ γίνῃ ἄλλος ἄνθρωπος. Μπαίνοντας μέσα σ' αὐτὸν ἢ πρώτη του ἐνέργεια πρέπει νὰ εἶναι τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ του. Στὴ συνέχεια εὐλαβικὰ πρέπει νὰ ἀσπασθεῖ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ διὰ νὰ εἰσελθεῖ στοὺς Ἱερό. Ἐἴτε τὸν βλέπει ὁ κόσμος, εἴτε ὄχι, πρέπει νὰ σταθεῖ μπροστὰ στὴν εἰκόνα καὶ νὰ ζητήσει τὴν ἄδεια διὰ νὰ εἰσελθεῖ στοὺς Ἁγιο Βῆμα. Μετὰ ταῦτα πρέπει νὰ κατευθυνθεῖ πρὸς τὴν Ἁγία Τράπεζα καὶ μετὰ ἀπὸ μετάνοια νὰ προσκυνήσει τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο καὶ αὐτὴ τὴν Ἁγία Τράπεζα. Κατόπιν θὰ φορέσει με σοβαρότητα τὸ ῥάσο του, τὸ ὁποῖο θὰ φέρει καθ' ὅλο τὸ χρόνο πού εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἢ τοῦ Γραφείου τοῦ Ναοῦ. Ἀποτελεῖ ἀνευλάβεια ἢ περιφορὰ τοῦ Κληρικοῦ μέσο στοὺς ἁγίους τοῦ Ναοῦ χωρὶς τὸ ῥάσο του. Φέροντας τὸ ῥάσο ἢ τὸ ἐσώρρασο ὁ Κληρικὸς θὰ ἐπιληφθεῖ τῆς προετοιμασίας τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ, τῆς θείας Λειτουργίας, τῶν Μυστηρίων ἢ τῶν Χαιρετισμῶν τῆς Παναγίας ἢ τῶν ἱερῶν Παρακλήσεων. Οὐδέποτε πρέπει ὁ Κληρικὸς νὰ ἐνδύθῃ τὰ ἱερά του ἄμφια χωρὶς νὰ εἴπῃ τὶς καθιερωμένους εὐχές διὰ τὸ καθένα μ' αὐτά. Δὲν εἶναι ἀπλᾶ ἐνδύματα τὰ ἱερά ἄμφια, ἀλλὰ καθιερωμένα λειτουργικὰ ἀντικείμενα πού διαφέρουν ἀπὸ τὰ κοινὰ ἐνδύματα. Πρέπει, λοιπόν, νὰ φυλάσσονται καθαρὰ καὶ σὲ εἰδικὰ συρτάρια ἢ ντουλάπες τοῦ Ναοῦ πάντα καθαρὰ καὶ σιδερωμένα. Οἱ κινήσεις μέσα στοὺς Ἱερό νὰ εἶναι πάντα σοβαρὲς καὶ σύμφωνα με τὸν ἱερὸ χῶρο. Πάντα νὰ προσέρχεσθε στοὺς Ναοὺς ἐγκαίρως. Νὰ παίρνετε τὸν καιρὸ με ἀνεση. Νὰ ἐνδύεσθε τὰ ἄμφιά σας με ὅλες τὶς εὐχές, νὰ τελήτε τὴν προσκομιδὴ μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως σύμφωνα με τὸ Τυπικὸ. Νὰ συμβουλευθεθε καθημερινὰ τὸ Τυπικὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ συνεν-

νοῆσθε με τοὺς ψάλτες σας με βάση τὸ Τυπικὸ. Μὴ συμβάλλετε σὲ χασμωδίες, οὔτε χειρονομίες μέσα στοὺς Ναοὺς. Νὰ προσυεννοῆσθε. Νὰ φροντίζετε νὰ ἔχετε παιδάκια ἢ τὸ νεωκόρο νὰ κόβουν, ὅπως σᾶς ἔχω εἰπεῖ, τὸ ἀντιδώρον τετραγωνάκια καὶ ὄχι θρίψαλα, ὥστε οἱ Χριστιανοὶ νὰ παίρνουν αὐτὸ με τὸν ἀπαιτούμενο σεβασμὸ. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς διανομῆς τοῦ ἀντιδώρου νὰ ψάλλουν οἱ ψάλτες τὶς καταβασίες τῆς ἡμέρας διὰ νὰ ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν οἱ καθυστερημένοι ἐκκλησιαζόμενοι νὰ παρακολουθοῦν κάτι ἀπὸ τὸν ὄρθρο καὶ νὰ ἀποφεύγεται συγχρόνως ὁ θόρυβος. Τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ κατὰ τὴν μετάδοση τῆς θείας Κοινωνίας, ἂν εἶναι πάρα πολλοὶ οἱ Χριστιανοὶ πού προσέρχονται δι' αὐτήν. Φυσικὰ θὰ προηγηθεῖ τὸ «Σῶμα Χριστοῦ κ.λπ.».

Δὲν θεωρῶ ἄσκοπο νὰ ἔχετε στοὺς Ἱερό μαγνητόφωνο με ταινίες καλῶν χορωδιῶν καὶ νὰ τὸ χρησιμοποιεῖτε σὲ ὥρες πού δὲν γίνονται ἀκολουθίες, ὥστε νὰ μὴ παρατηρεῖται θόρυβος, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἐμπνεόνται ἀπὸ θεῖες στιγμὲς οἱ Χριστιανοὶ μας. Μπορεῖτε στὶς ταινίες νὰ ἔχετε καὶ κηρύγματα, ἂν ἔχετε τέτοιες ταινίες, ἢ νὰ ἔχετε μαγνητοφωνήσει καλὰ ἄρθρα ἀπὸ θρησκευτικὰ περιοδικὰ.

Ὅσοι δὲν κηρύσσετε καὶ δὲν ἔχετε τὸ χάρισμα νὰ ὁμιλήτε ἀπὸ στήθους, μπορεῖτε νὰ διαβάσετε κατὰ τὴν ὥρα τοῦ Κοινωνικοῦ ἓνα ἀπὸ τὰ ἄρθρα τῶν περιοδικῶν «Ζωὴ» ἢ «Σωτήρ». Ἀμφότερα τὰ περιοδικὰ ἔχουν κατανοητὰ καὶ ἀπλὰ κηρύγματα. Μπορεῖτε νὰ ἐγγραφήτε συνδρομητὲς σ' αὐτὰ με μικρὴ συνδρομὴ. Φροντίσατε νὰ ἐγγράψετε καὶ οἰκογένειες τῶν ἐνοριῶν σας πού μποροῦν νὰ μεταδίδουν καὶ σὲ ἄλλους τὰ μηνύματά των.

Ἦθελα ἐπίσης νὰ σᾶς συστήσω νὰ ἐγκαταστήσετε τὴ μικροφωνικὴ συσκευὴ στοὺς Ναοὺς σας κατὰ τέτοιο τρόπο πού νὰ μὴ παρουσιάζεται μεγάλη δυσκολία στὴ χρήση τῶν μικροφῶνων.

Βάλτε ἓνα μικρόφωνο κρεμαστὸ πάνω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα, ἓνα ἄλλο πάνω ἀπὸ τὴν ὄραία Πύλη κάτω ἀπὸ τὸ καντήλι, ἓνα ἄλλο πάνω ἀπὸ τὸ Δεσποτικὸ, ἓνα ἀκόμη στὸν ἄμβωνα καὶ τέλος δύο κρεμαστὰ πάνω ἀπὸ τὰ ἀναλόγια τῶν ψαλτῶν με τρόπο πού νὰ μὴ δημιουργοῦνται κακὲς ἐντυπώσεις στοὺς ἐκκλησιαζόμενους.

Ἐχῶ πολλὲς φορὲς συστήσει νὰ διατηρηθεῖ καθαρὸς τοὺς χώρους τῶν Ναῶν. Κάθε ἐβδομάδα πρέπει νὰ καθαρίζονται τὰ κεριὰ. Νὰ περιποιεῖσθε τοὺς κήπους, τὶς ἐπιγραφές καὶ κάθε τι πού ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς Ναοὺς μας. Τὸ αὐτὸ νὰ γίνῃ καὶ με τοὺς σχολικὸς καὶ κοινοτικὸς χώρους. Ἡ ἔννοια τῆς νοικοκυρωσύνης πρέπει νὰ κυριαρχεῖ στὴν ἱερατικὴ διακονία μας.

Συνέστησα ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τῆς ἀφιξέως μου στὴν Ἀγγλία ὅπως ὅλοι οἱ Κληρικοὶ μας κυκλοφοροῦν

* Εἰσήγηση κατὰ τὴν ἐτήσια Σύναξη τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, στὸν 1. κατ' Ἁγίου Ἰωάννου Βαπτιστοῦ (Λονδίνο, 18.1.1986).

έντος τοῦ Ναοῦ μὲ τὸ ράσο καὶ ἐπίσης συνέστησα νὰ διατηροῦν μικρὸν γένειον. Τρεῖς Ἱερεῖς δὲν συννεμορφώθησαν ἀκόμη. Τοὺς συνιστῶ πατρικὰ νὰ τηρήσουν καὶ αὐτοὶ τὴ μακρὰ παράδοσή μας, τὴν ὁποίαν ἄλλωστε σέβεται ὁ λαὸς μας.

Θὰ ἔχετε παρατηρήσει ὅτι οὐδέποτε θέτω ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης τὰ ἄμφια μου. Δὲν θεωρῶ ὀρθὴ τὴν τακτικὴ ἐνίων Κληρικῶν ποὺ πετοῦν πρὸ ἢ μετὰ ἀπὸ κάθε ἱεροτελεστία τὰ ἄμφια ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης. Καλὸ εἶναι νὰ ὑπάρχει κατάλληλο τραπέζι ἢ κάποιο βοηθητικὸ μέρος κάπου στὸ Ἱερό διὰ τὴν ἀμφίεση τῶν Κληρικῶν. Πρέπει πάντα ταῦτα νὰ γίνονται μὲ τὴ σωστὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας.

Παρατήρησα ὅτι τοποθετοῦνται στοὺς Ναοὺς μας ἄκαλαισθητες εἰκόνες, κακογράμματα τῶν ἁγιογράφων, προχειροδουλιές κλπ. Νὰ καλέσετε τὸν ἁγιογράφο ποὺ εἶναι ἐδῶ καὶ ἔχει γεμίσει τοὺς Ναοὺς μ' αὐτὲς τὶς εἰκόνες νὰ διορθώσει τὶς προχειρότητες μὲ συστάσεις ποὺ πρέπει νὰ τοῦ κάμω προσωπικῶς. Καὶ νὰ μὴ παραλαμβάνετε τέτοια ἔργα ἂν δὲν συμβιβάζονται μὲ τὴν τέχνη καὶ τὴν αἰσθητικὴ τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἐνα ἄλλο σημεῖο θέλω νὰ ὑπενθυμίσω καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ προσέξετε. Οἱ εὐχὲς ποὺ ἀναφέρει ἡ Φυλλάδα πρέπει νὰ διαβάζονται ὅλες καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ὑπάρχει χρόνος νὰ παραταθεῖ ὁ διαθέσιμος γιὰ τὶς εὐχὲς.

Μὴ λησμονῆτε νὰ συμβουλευέσθε τὸ «Ἡμερολόγιο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ποὺ ἔχει διεξοδικὰ κάθε λεπτομέρεια περὶ τοῦ Τυπικοῦ. Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ φροντίζει κάθε χρόνο νὰ σᾶς στέλνει δύο καὶ τρία ἡμερολόγια γιὰ κάθε Ναόν, ὥστε ὅλο τὸ προσωπικὸ τοῦ Ναοῦ νὰ ἐνημερώνεται.

Ἀπὸ τοὺς Ναοὺς μας, ἐκτὸς ἀπὸ δυὸ - τρεῖς, λείπει τὸ ἐκκλησιαστικὸ βιβλιοπωλεῖο. Ὁχι δανειστικὴ βιβλιοθήκη, ἀλλὰ βιβλιοπωλεῖο μὲ βιβλία στὰ ἑλληνικὰ καὶ στὰ ἀγγλικά. Κάποιος ἀπὸ τοὺς Ἐπιτρόπους ἢ ὁ ἴδιος ὁ ἐφημέριος θὰ μπορούσε νὰ συγκεντρῶναι σὲ εἰδικὸ μέρος τοῦ Ναοῦ, ἢ τοῦ Σχολείου, ἢ τῆς Κοινοτικῆς αἴθουσας χρήσιμα διὰ τὴν Κοινότητα καὶ τὸ Σχολεῖο βιβλία. Μπορεῖτε νὰ συμβληθῆτε μὲ τὰ βιβλιοπωλεῖα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἢ τὰ βιβλιοπωλεῖα τῶν Ἀδελφοτήτων Ζωῆς καὶ Σωτηρίας καὶ νὰ τοὺς ζητήσετε νὰ σᾶς στείλουν κατάλληλα βιβλία στὰ ἑλληνικὰ καὶ τὰ ἀγγλικά. Μὴ σταματήσετε τὴν πνευματικὴ τροφοδοσία, ἰδίως πρὸς τοὺς νέους ποὺ ἔρχονται σὲ γάμου κοινωνία.

Ἄν τὰ καταφέρετε νὰ ἐκδίδετε κάθε τόσο τὸ κοινοτικὸ, σχολικὸ καὶ ἐνοριακὸ Δελτίο καὶ ὅπου εἶναι δυνατὸ κάθε δύο ἢ τρεῖς Ἱερεῖς μαζί νὰ ἐκδίδουν ἕνα κοινὸ Δελτίο μὲ χρήσιμες εἰδήσεις, σύντομα κηρύγματα καὶ ἄλλα ἐθνικοθρησκευτικὰ διδάγματα, θὰ προσφέρατε μεγάλη ὑπηρεσία πρὸς τὸν λαὸ μας.

Νομίζω ὅτι μιὰ φορὰ τὸ χρόνο θὰ πρέπει νὰ συντάσσετε σύντομη ἔκθεση πρὸς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ διὰ τὰ προβλήματα καὶ τὴν πρόοδο τῆς Κοινότητός σας, τοῦ σχολείου σας καὶ γενικὰ τῆς περιοχῆς σας. Ἐτσι κάποτε θὰ μπορούσε ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ νὰ προγραμματίσει καλλίτερα τὴ δραστηριότητά της διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας μας ἐδῶ.

Καὶ ἄλλοτε σᾶς ἔχω μιλήσει καὶ σᾶς ἔχω γράψει περὶ τῆς σφυρηλατήσεως σὲ κάθε Κοινότητα τοῦ πνεύματος τῆς συλλογικῆς ἐργασίας καὶ εὐθύνης μὲ καθοδηγητὴ τὸν ἐφημέριον. Μερικοὶ ἀπὸ σᾶς, γνωρίζω, ἀγνόησαν τὶς συστάσεις μου καὶ τώρα ἀντιμετωπίζετε τὶς συνέπειες τῆς παρακοῆς. Ἐπιστῶ τὴν προσοχή σας στὴν ἀκριβῆ τήρηση τῶν συμβουλῶν μου, διότι ὅπου ὁ Ἱερεὺς δὲν ἐνεργεῖ ὅπως σᾶς συμβουλευῶ, τότε ἡ συνεργασία μου διὰ τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Κοινοτικῆς καὶ τοῦ Σχολείου θὰ γίνῃ μὲ ἄλλους Κοινοτικούς παράγοντες καὶ δὲν θὰ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἐφημερίου.

Καλὸ εἶναι νὰ ἀνακοινώσετε πρὸς τὸν παροικιακὸ Τύπο τὰ νέα τῆς Κοινότητός σας. Μὲ προσοχὴ καὶ μὲ τὴ συμβουλὴ τῶν Ἐπισκόπων νὰ προβαίνετε σὲ τακτικὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀνακοινώσεις στὶς ὁποῖες νὰ ὑπάρχει ἀντικειμενικὴ πληροφόρηση. Διότι ὅπως βλέπετε οἱ ἐφημερίδες δημοσιεύουν ἀκόμη καὶ ἀσήμαντα νέα τῶν παροικιακῶν σωματείων καὶ παρατηρεῖται σχετικὸ κενὸ στὰ κοινοτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ μας νέα. Εὐτυχῶς, οἱ παροικιακὰς ἐφημερίδες εἶναι ὅλες κοντὰ στὴν Ἐκκλησία μας.

Σᾶς ἔχω στείλει ἐγκυκλίους γιὰ τὴ σταδιακὴ ἀνανέωση τῶν Κοινοτικῶν Συμβουλίων μὲ παροίκους ἀπὸ τὴ νέα γενεά. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προωθήσετε μὲ προσοχή, μὲ σύνεση, ἀλλὰ καὶ μὲ σταθερότητα. Ἐμεῖς πρέπει νὰ προβλέψουμε γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας μας. Μεταξὺ αὐτῶν πρέπει νὰ εὑρεθοῦν καὶ οἱ νέοι Κληρικοὶ ποὺ θὰ μᾶς διαδεχθοῦν. Μὴ ἀμελεῖτε νὰ ἀνακαλύψετε μέσα στὴν Παροικία αὐτοὺς ποὺ ἔχουν τὴν κλίση νὰ γίνουν Κληρικοί. Προωθήσατέ τους στὸ στασίδι κατ' ἀρχὴν καὶ σιγά - σιγά φέρετέ τους κοντὰ στὸ Ἱερό. Μὲ προσοχὴ μὴ συμβεῖ καὶ ἰδοὺν κάτι ἀσυμβίβαστο μὲ τὸν προορισμὸ μας καὶ τοὺς χάσουμε καὶ ἀπὸ μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

Μὲ λύπη παρατήρησα ὅτι γιὰ διαφόρους λόγους δὲν γίνονται οἱ Ἀκολουθίες τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τοῦ Ὁρθρου ἢ τῆς θείας Λειτουργίας σ' ἑορτὰς Ἁγίων στὰ μέσα τῆς Ἑβδομάδος. Διάφορες εἶναι οἱ προφάσεις. Θὰ λυπηθῶ πολὺ ἂν ἀναγκασθῶ τελικὰ νὰ λάβω μέτρα ποὺ θὰ πικρᾶνουν ἐκείνους ποὺ παραμελοῦν αὐτὰ ἢ ἄλλα καθήκοντά τους. Ἐὰν ἐπισκεφθῶ Ναόν γιὰ νὰ παρακολουθῶ τοιαύτη ἀκολουθία καὶ δὲν εἴρω τὸν Ἱερέα νὰ τελεῖ ταύτην, δὲν πρόκειται νὰ συγχωρήσω μιὰ τέτοια παράλειψη καὶ ὁ Ἱερέας ἐκείνος δὲν πρόκειται νὰ ἀποφύγει τὴν παραδειγματικὴ τιμωρία, ἢ ὁποῖα μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ ἀποπομπὴ του ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Κλῆρο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων. Περὶ τῶν Ἀκολουθιῶν αὐτῶν νὰ γίνονται ἀνακοινώσεις στὸ λαὸ μας.

Σᾶς ἔχω εἶπει καὶ ἄλλοτε, ὅτι στὴν Ἀφρικὴ ἐτέλουν, ὡς Ἀρχιερεῖς, ὅλες τὰς ἀκολουθίας, πολλάκις χωρὶς Ἱερέα, χωρὶς ψάλτη, χωρὶς νεοκόρο, ἐνίοτε καὶ χωρὶς ἐκκλησίασμα. Ἐθεώρουν, κατὰ τὶς ἱερὰς ἐκείνες ἀκολουθίας, παρόντες ὅλους τοὺς Ἁγίους καὶ τοὺς Ἀγγέλους, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὸν Κύριο. Ἰδιαίτερα οἱ κεντρικοὶ Ναοὶ πρέπει νὰ εἶναι ἕνα συνεχὲς προσκύνημα. Ἄς ἔχουν κατὰ τὶς ὥρες ποὺ ἔρχεται

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 142)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

443. Στὴ νεκρώσιμο ἀκολουθία ἄλλα τροπάρια θρῖσκονται σὲ πληθυντικὸ ἀριθμὸ καὶ ἄλλα σὲ ἐνικὸ (π.χ. «τοῖς μεταστᾶσι» — «τῷ μεταστάντι»). Ὅλα δὲ εἶναι σὲ γένος ἀρσενικὸ. Πῶς πρέπει νὰ ψάλλωνται ὅταν ἔχουμε, ὅπως συνήθως, ἕνα κεκοιμημένο ἢ ὅταν αὐτὸς εἶναι γυναίκα; Νὰ τὰ ψάλλουμε σὲ ἐνικὸ ἀριθμὸ καὶ σὲ γένος θηλυκὸ, κατὰ περίπτωσι, ἢ νὰ τὰ ἀφήνουμε ὅπως ἔχουν; (Ἐρώτησις Αἰδεσ. Ε. Ο. Ι.).

Στὴν ἀπάντησι στὴν ὑπ' ἀριθμ. 374 ἐρώτησι μιλήσαμε γιὰ ἕνα παρόμοιο πρόβλημα, ποῦ ἀνακύπτει στὴν ἀκολουθία τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. Ἐκεῖ ἐπισημάνουμε καὶ τὴ σχετικὴ δυσκολία, ἀφοῦ περὶ τίς ἐνεήντα λέξεις χρειάζονται μετατροπὴ σὲ γένος θηλυκὸ, ὅταν τὸ βρέφος εἶναι κορίτσι. Στὴν νεκρώσιμο ἀκολουθία ἡ δυσκολία εἶναι ἀπὸ μιὰ ἄποψι μεγαλύτερη, γιὰ τὸι περισσότερες μετατροπὲς ἀφοροῦν σὲ τροπάρια ποῦ ψάλλονται ἀπὸ τοὺς ψάλτες. Αὐτοὶ κατὰ κανόνα δὲν ἔχουν οὔτε τὴ μόρφωσι οὔτε τὴν ἐμπειρία στὰ λειτουργικὰ κείμενα ποῦ ἔχουν οἱ ἱερεῖς, στοὺς ὁποίους ἀποκλειστικὰ ἀφοροῦσαν οἱ ἀλλαγὲς γένους τῶν εὐχῶν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. Ἐξ ἄλλου ὅταν κατὰ τὴν τροπὴ σὲ θηλυκὸ γένος προστίθεται μιὰ ἐπὶ πλέον συλλαβὴ στὴ λέξι (π.χ. «φροντίζων» — «φροντίζουσα»), γιὰ μὲν τὴν ἀνάγνωσι εἶναι ἀνάδουνο, γιὰ τὴν ψαλμωδία ὅμως δημιουργεῖ ἕνα μικρὸ πρόβλημα.

Ἀπὸ ἄλλες ὅμως ἀπόψεις στὴ νεκρώσιμο ἀκολουθία, σὲ σχέσι μὲ τὴν ἀκολουθία τοῦ βαπτίσματος, τὰ πράγματα εἶναι πιὸ ἀπλά. Κατ' ἀρχὴν ἡ συνεπιγμένη μορφή, μὲ τὴν ὁποία ἐπεκράτησε νὰ τελῆται στοὺς ἐνοριακοὺς μας ναοὺς ἢ νεκρώσιμος ἀκολουθία (στίχοι κατ' ἐκλογὴν τοῦ ἀμώμου, νεκρώσιμα ἐυλογητάρια, κοντάκιο, ἰδιόμελα, ἀναγνώσματα, τὰ συνήθη διακονικὰ καὶ ἡ εὐχὴ «Ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων...» καὶ ἕνα στιχηρὸ τοῦ ἀσπασμοῦ), ἀφήνει πολὺ μικρὰ περιθώρια γιὰ ἀλλαγὲς γένους. Πρόχειρα μέτρησα στὰ ἀνωτέρω κείμενα (διακονικὰ, εὐχὴ καὶ τροπάρια) περὶ τίς τριάντα τέτοιες περιπτώσεις, ποῦ οἱ περισσότερες μάλιστα ἀφοροῦν σὲ εὐκολες καὶ στερεότυπες ἐκφράσεις («τοῦ δούλου» — «τῆς δούλης», «τὸν δούλον» — «τὴν δούλην», «τοῦ κεκοιμημένου δούλου» — «τῆς κεκοιμημένης δούλης», «τὸν κεκοιμημένον δούλον» — «τὴν κεκοιμημένην δούλην», «τῷ μεταστάντι» — «τῇ μεταστάσει», «τὸν μεταστάντα» — «τὴν μεταστᾶσαν», «αὐτοῦ» — «αὐτῆς», «αὐτὸν» — «αὐτήν», «δν» — «ἦν»), ποῦ ἐπαναλαμβάνονται συχνά. Σὲ μερικὲς μάλιστα ἐκδόσεις ἔχει ληφθῆ πρόνοια καὶ μετὰ τὴν κάθε λέξι ἢ φράσι ὑπάρχει μέσα σὲ παρένθεσι καὶ ἡ ἀντιστοιχὴ μορφή τῆς σὲ γένος θηλυκὸ, ὄχι ὅμως σ' ὅλες.

Τὰ σχετικὰ πιὸ δύσκολα σημεῖα θρῖσκονται συγκεντρωμένα σὸ πρώτο στιχηρὸ τοῦ ἀσπασμοῦ: «Δεῦτε τελευταῖον ἀσπασμόν... τῷ θανόντι... οὗτος... φροντίζων... ὄνπερ...» («τῇ θανούσῃ... αὐτῇ... φροντίζουσα... ἦνπερ»).

Οἱ δυσκολίες βέβαια θὰ ἦταν μεγαλύτερες ἂν ψαλῶταν καὶ ὁ κανὼν. Αὐτὸς ἴσως εἶναι ὁ λόγος ποῦ σὲ μερικὰ χειρόγραφα ὑπάρχει γιὰ τίς περιπτώσεις αὐτὲς ἄλλος «κανὼν ἀναπαύσιμος εἰς κοιμηθείας γυ-

ναίκα». Ὅσο γιὰ τοὺς μακαρισμοὺς, ποῦ λέγονται σὲ μερικὰ μέρη, ἀλλαγὲς γένους χρειάζεται μόνο τὸ δεῦτερο καὶ τρίτο τροπάριο, ποῦ κι ἐδῶ εἶναι ἀπλές, ὅπως οἱ προηγούμενες («ἦν» — «δν», «βοῶντα» — «βοῶσαν», «δν... δούλον» — «ἦν... δούλην»).

Τέλος γιὰ τὸν πληθυντικὸ ἀριθμὸ, ποῦ ἀπαντᾶ σὲ μερικὰ ἰδιόμελα — ὄχι ὅμως σ' ὅλες τίς ἐκδόσεις — ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ ὅτι αὐτὰ εἶναι ἀνθολογημένα ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τοῦ Σαββάτου τῆς Παρακλητικῆς, ὅπου εἶναι φυσικὸ νὰ θρῖσκονται σὲ πληθυντικὸ ἀριθμὸ ἀφοῦ ἀφοροῦν σ' ὅλους τοὺς κεκοιμημένους.

Δὲν θὰ ἦταν, νομίζω, δύσκολο σὲ μιὰ προσεχῆ ἐκδοσὴ τῆς νεκρώσιμου ἀκολουθίας ἢ τροπῆ σὲ γένος θηλυκὸ τῶν διαφόρων γραμματικῶν τύπων νὰ τεθῆ ἐντὸς παρενθέσεως σ' ὅλες τίς περιπτώσεις. Αὐτὸ θὰ διευκόλυνε τὴν τέλει τῆς καὶ δὲν θὰ ἀκούγεται σὲ ἐξῆς μικτοὶ τύποι ἢ καὶ θαρραλισμοί, ποῦ δὲν εἶναι δυστυχῶς ἀσυνήθιστοι ἰδίως κατὰ τὴν ψαλμωδία τοῦ στιχηροῦ τοῦ ἀσπασμοῦ.

444. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ λαϊκοῦ, ὅταν ὁ ἱερεὺς ἔχει πρόβλημα ἀσθενείας ὀφθαλμοῦ; (Ἐρώτησις Αἰδεσμ. Ε. Ο. Ι.).

Ἡ περίπτωση ποῦ θέτει τὸ ἐρώτημα δὲν ἀμφιβάλλω πὼς εἶναι πραγματικὴ, πρέπει ὅμως νὰ εἶναι πολὺ σπάνια. Ἄν ἕνας ἱερεὺς δὲν θλῆπει νὰ διαβάσει τὸ Εὐαγγέλιο, τότε πὼς εἶναι δυνατὸν νὰ λειτουργῆ, νὰ διαβάξῃ τίς εὐχές, νὰ προσφέρῃ τὴ θεῖα κοινωνία καὶ νὰ συστέλλῃ τὰ ἅγια;

Ἄς συζητήσουμε ὅμως τὴν κάπως ἀπίθανη αὐτὴν περίπτωσι. Φυσικὰ ἀπάντησι δὲν μπορούμε νὰ θροῦμε στὴν παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ Εὐαγγέλιο διαβάξεται πάντοτε ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα, τὸν ἱερέα ἢ τὸ διάκονο. Ποτὲ ἀπὸ κατωτέρους κληρικοὺς (ὀποδιακόνους, ἀναγνώστες, ψάλτες κ.λπ.) ἢ ἀπὸ λαϊκοὺς. Αὐτὸ ποῦ γίνεται σὲ μερικοὺς ναοὺς κατὰ τὸν ἔσπερινὸ τῆς ἀγάπης, νὰ διαβάξεται δηλαδὴ ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ «Ὁσὴς ὁσφίας...» σὲ διάφορες γλώσσες ἀπὸ λαϊκοὺς, δὲν εἶναι παράδειγμα πρὸς μίμησι. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ μοναδική, ὅπως νομίζω, περίπτωσις — πραγματικὴ ὅμως αὐτῇ — νὰ διαβάξῃ τίς εὐχές τῆς γουκλησίας τῆς Πεντηκοστῆς ὁ δάσκαλος, γιὰ τὸ ἱερεὺς θρῖσκόταν σὲ ἀδυναμία.

Θὰ ἔλεγα πὼς, ἀφοῦ ὁ ἱερεὺς τῆς ἐρωτήσεως ἔχει τόσο δυνατὴ μνήμη, ὥστε νὰ λέγῃ τίς εὐχές ἀπὸ στήθους, θὰ μπορούσε νὰ εἰπῇ καὶ μιὰ σύντομη καὶ γνωστὴ εὐαγγελικὴ περικοπή, ὅπως π.χ. τὰ δύο θεομητορικὰ εὐαγγέλια «Ἀναστάσα Μαριάμ...» καὶ «Ἐισῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κώμην τινά...» ἢ τὸ εὐαγγέλιο τοῦ ἀγιασμοῦ «Ἀνέθη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα...», ποῦ πολλοὶ ἱερεῖς τὰ ξέρουν ἀπ' ἔξω. Ὅσο γιὰ τὴν εὐαγγελικὴν περικοπή τῆς ἡμέρας ἢ τῆς ἐορτῆς, γιὰ νὰ μὴ στερηθῆ ὁ λαὸς τὴν ἀκρόασι τῆς, ἄς τὴ διαβάξῃ ἀπλά σὲ ὕφος ἀναγνώσεως στὴ θέσι τοῦ κηρύγματος ἕνας ἔστω λαϊκὸς ἀπὸ τὸ ἀναλόγιο, χωρὶς βέβαια τὰ εἰσαγωγικὰ «Σοφία, ὄρθοι» κ.λπ., ποῦ κακῶς, νομίζω, λέγονται καὶ κατὰ τὴν ἐπανάληψι τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ ἔσπερινοῦ τοῦ Πάσχα στὶς διάφορες γλώσσες.

Αὐτὰ σὰν μιὰ προσωπικὴ γνώμη σὰν ἀπάντησι στὴ σπάνια αὐτὴ περίπτωσι.

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

Του Μητρ. Πενταπόλεως και Διευθυντού
τῆς Ριζαρείου Σχολῆς ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑ (†)

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Α΄.

Ὁ νεοφανὴς Ἅγιος καὶ Θεοφόρος Πατέρας Νεκτάριος Πενταπόλεως πολυειδῶς διακόνησε τὴν Ἐκκλησίαν, ἐδεργέτησε τὸ Ἔθνος, ἀνέπνευσε πολὺπλευρο ποιμαντορικὸ ἔργο καὶ συνεχίζει τὴν ποιμαντικὴν του ὑπερφυῶς αἰῆς τῶν θανμάτων χάριτος παρὰ Θεοῦ ἀξιωθεὶς. Ἀξιόλογος ὑπῆρξε ἡ συμβολὴ του στὴν κατάρτιση καὶ ἀνύψωση τοῦ Κλήρου, τοῦ ὁποῦ ὑπῆρξε διδάσκαλος καὶ ἐμπνευστὴς.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Γερμανὸς Καλλιγᾶς, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» τῶν Κληρικῶν γιὰ τὴν ἀνόρθωση τῆς Ἐκκλησίας, πολλὰ φορὰς τὸν ἐκάλεσε σὲ συνεργασία καὶ ἐζήτησε τὴ γνώμη του ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων.

Τότε διατελοῦσε Διευθυντὴς τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς. Ἡ περίεργος αὐτῆ Σχολή, τῆς ὁποίας, συμφώνως πρὸς τὴ θέληση τῶν ἰδρυτῶν της, σκοπὸς ἦταν «ἡ βελτίωσις τῆς καταστάσεως τοῦ Κλήρου καὶ ἡ ἐξάπλωσις τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας καὶ ἐν γένει τῶν φώτων»¹, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἐγνώρισε αἴγλη καὶ πνευματικὴ ἀκτινοβολία πὸν ἔφθανε ὡς τοὺς ἀλλοτρίους ὁμογενεῖς μας μὲ τεραστία ἐθνικὴ σημασία.

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1895 προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν νὰ ἀπευθύνει ὁμιλίαι στοὺς κληρικοὺς στὶς ἐβδομαδιαῖες συγκεντρώσεις τους στὴν αἴθουσα τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου».

Οἱ ὁμιλίαι του ἦταν Ποιμαντικῆς. Ἐδημοσιεύθησαν στὴν ὁμώνυμο ἐφημερίδα τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» χάριν τοῦ Κλήρου πὸν τότε ἐστερεῖτο καταλλήλων ἐγχειριδίων καὶ περιελήφθησαν σχεδὸν ὅλες στὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν ἐγχειρίδιον Ποιμαντικῆς πρὸς χρῆσιν τῶν σπουδαστῶν τῆς Ριζαρείου Σχολῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Μάθημα ποιμαντικῆς» τὸ 1898. Τὸ περιεχόμενον τους ἀναφέρεται στὴν πολιτεία καὶ τὸ ἦθος πὸν πρόπει νὰ διακρίνει τὸν ἱερέα.

Στὴν πρώτη πὸν ἀναδημοσιεύεται ἀκολουθῶς, προτάσσεται μελέτη ὑπὸ τὸν τίτλον «Περὶ ἱερωσύνης ὡς ἱερᾶς διακονίας». Δι' αὐτῆς σκιαγραφεῖται τὸ μεγαλεῖο τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης πὸν ἔχει ὡς ἀρχὴ τῆς τὸν Αἰῶνιο ΑΡΧΙΕΡΕΑ. Καὶ σκοπὸν τὸν ἀγιασμὸν καὶ τὴ σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τῆς Θυσίας Αὐτοῦ. Ἀποτελεῖ δὲ τὴ Θεολογικὴ θεμελίωση τῶν ὁμιλιῶν.

ΒΑΡΒΑΡΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

1. Χρυσστόμου Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, Ἐν Ἀθήναις 1919, σ. 57.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Προσκληθέντες φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Γερμανοῦ νὰ ὁμιλήσωμεν τὸ πρῶτον ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς ταύτης ὁμηγύρευας, ἐγνώμεν νὰ πραγματευθῶμεν θέμα συνᾶδον πρὸς τὸ ἱερὸν πολίτευμα καὶ τὴν κλήσιν τοῦ ἱερέως, ὅπως ἢ διὰ τῆς ὁμιλίας πνευματικὴ ἡμῶν ἐπικοινωνία ἔχη τὸ εὐάρεστον μετὰ τοῦ ὀφελίμου, διότι τὸ οἰκεῖον ἀεῖποτε εὐάρεστον καὶ προσφιλέ. Θέμα λοιπὸν τῆς ὁμιλίας ἡμῶν εἶνε τόδε: «Περὶ τῆς πολιτείας τοῦ ἱεροῦ κλήρου κατὰ τοὺς Πατέρας τῆς ἐκκλησίας». Τοιοῦτον ἔχομεν τὸ θέμα ὅπως ὅμως ἔχομεν προοδεδομένον τὸν λόγον τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης εἰκόνας, καθ' ἣν περιγράφεται τὸ πολίτευμα τοῦ ἱερέως, θέλομεν προτάξει μελέτην τινὰ περὶ ἱερωσύνης.

Περὶ Ἱερωσύνης ὡς ἱερᾶς Διακονίας.

Ἡ ἱερωσύνη εἶνε μέγα καὶ ὑψηλὸν ὑπόργημα πρῶτον διὰ τὴν ἑαυτῆς ἀρχήν, καὶ δεύτερον, διὰ τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς.

Ἡ ἱερωσύνη εἶναι ὑψηλὸν τι καὶ μέγα διὰ τὴν ἑαυτῆς ἀρχήν, διότι ἀρχὴ ταύτης εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅστις παραδοὺς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ εἰς ὁμίαν εὐδοκίας, ἐγένετο Ἀρχιερεὺς Μέγας προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ «Ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ» (πρὸς Ἑβραίους ε' 10), καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλοσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν Ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος (Ἑβρ. η' 2-3). Οὗτος ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς παρέδωκε τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ Ἀποστόλοις τὸ τῆς ἱερωσύνης μυστήριον ἵνα διαμεῖνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Οὗτοι δὲ παρέδωκαν πρὸς τοὺς ἑαυτῶν μαθητάς, παρ' ὧν καὶ ἡμεῖς τῇ χάριτι καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐλάβομεν.

Ἡ ἱερωσύνη εἶναι μέγα καὶ ὑψηλὸν ὑπόργημα διὰ τὸ ἔργον τῆς ἑαυτῆς ἀποστολῆς, ὅπερ εἶναι μέγα καὶ ὑψηλόν, διότι ἡ ἱερωσύνη σκοπὸν προτίθεται νὰ ἀγίασῃ καὶ σώσῃ ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα, μεταδίδουσα τὴν χάριν τῆς ἀπολυτρώσεως εἰς ἅπασας τὰς ἐπερχομένας γενεὰς μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ὅπως ἅπασα ἡ ἀνθρωπότης σωθῆ διὰ τῆς θυσίας τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὴν ἱερωσύνην ὁ Ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγί-

της ονομάζει ιερὰν διακονίαν, τύπον τῆς ὑπερκοσμίου ιεραρχίας καὶ βασιλείαν ιερὰν καὶ ἁγίαν. Ὁ δὲ θεὸς Πατὴρ ἡμῶν Χρυσόστομος ταῦτα συνομολογῶν προστίθησι καὶ τὰ ἐξῆς: «Τελεῖται μὲν ἐπὶ τῆς γῆς, τάξιν δὲ ἐπουρανίων ἔχει ταγματῶν». Ἄλλ' ἢ ἱερωσύνη οὐ μόνον εἶναι μέγα καὶ ὑψηλὸν ὑπόρρημα καὶ ἱερὰ διακονία ἀλλὰ καὶ μυστήριον μέγα καὶ ἱερὸν καὶ θεῖον διὰ τὴν θεῖαν αὐτῆς ἀρχήν, διὰ τὸν ἐπιζητούμενον σκοπὸν, διὰ τὸν θεῖον αὐτῆς χαρακτήρα, καὶ διὰ τὰ ὑπὲρ κατάληψιν ὑπ' αὐτῆς τελούμενα. Εἶνε μυστήριον, διότι διὰ τῆς ἱερωσύνης οἱ ἄνθρωποι, χοῖκoi ὄντες, τάξιν ἐπουρανίων λαμβάνουσι ταγματῶν καὶ λειτουργικὰ ἀποβαίνουσι πνεύματα καὶ μέλη τῆς ὑπερκοσμίου ιεραρχίας καὶ ὡς ἄγγελοι Θεοῦ τὸ θεῖον θεραπεύουσιν. Εἶναι μυστήριον, διότι διὰ τῆς ἱερωσύνης ἡ γῆ πρὸς οὐρανὸν ἐξομοιοῦται, καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ ἐπὶ γῆς τελεσιουργεῖται. Ἐκεῖ θρόνος καὶ θυσιαστήριον καὶ τὰ Σεραφεῖμ κύκλω ἱστάμενα καὶ πε-

ριπτάμενα τὸν Τρισάγιον ἀναμέλπουσιν ὕμνον «Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης Σου». Ἐνταῦθα ἀντίτυπον τοῦ οὐρανόθεν θυσιαστηρίου καὶ κύκλω αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς ὡς οἱ ἄγγελοι τὸν Τρισάγιον ἀναμέλπουσιν ὕμνον. Ἐκεῖ ἄνθραξ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ λαβίς καὶ Σεραφεῖμ μεταδίδον τὰ διὰ τῆς λαβίδος τὸν ἄνθρακα τὸν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ἐνταῦθα ὁ ἄνθραξ ὁ ζῶν καὶ λαβίς καὶ ἱερεὺς μεταδίδον διὰ τῆς λαβίδος τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἐκεῖ ἄγγελοι ἐπὶ τοῦ ἐπουρανόθεν θυσιαστηρίου τὴν λειτουργίαν ἐπιτελοῦσιν, ἐνταῦθα ἱερεῖς τὴν ἀνάμιακτον θυσίαν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου προσφέρουσιν. Εἶναι μυστήριον, διότι διὰ τῆς ἱερωσύνης ὡς ἐν οὐρανῷ κοσμεῖται τὰ ἐπίγεια καὶ ἡ γῆ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνυψοῦται, καὶ ὁ οὐρανὸς τῇ γῇ ἐπικλίει. Ἄγγελοι τοῖς ἀνθρώποις συνάπτονται πρὸς ὕμνωδιαν καὶ ἄνθρωποι μετὰ ἀγγέλων τὸν Θεὸν δοξάζουσι. (Συνεχίζεται)

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΟΝ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ Ἀπὸ τὴν σελ. 134)

πρὸς Αὐτὴν παράδοξον μήνυμα, ὅτι θὰ γεννηθῆ ἐξ Αὐτῆς ὡς ἄνθρωπος ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σῶσιν τὸν κόσμον. Καὶ μετὰ αὐτὴν τὴν ὑπακοήν Τῆς «ἀ ν έ τ ρ ε ψ ε» τὴν παράδοξον καὶ «τ ἡ ν π ρ ὶ τ ἡ ν κ α τ ά ρ α ν τ ῆ ς Ε ὕ α ς». Διὰ τοῦτο ἡ Παναγία θεωρεῖται δευτέρα Εὔα, μετὰ ἀντίστροφον ρόλον —θετικὸν ἀντὶ τοῦ ἀρνητικοῦ τῆς ἀρχαίας προμήτορος Εὔας— ἐν σχέσει πρὸς τὴν «βουλήν» (τὸ θέλημα) τοῦ Θεοῦ.

2. Ἡ «βουλή» τοῦ Θεοῦ περιελάμβανε πλήρες σχέδιον («οἰκονομίαν») τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ θὰ ἐγένετο ἄνθρωπος, διὰ τὴν σῶσιν τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὡς ἄνθρωπος ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔπρεπε νὰ ἔχη μίαν μητέρα, διὰ τὴν γεννηθῆ. Ὡς Θεὸς ἔχει μόνον Πατέρα. Εἶναι «ἀ μ ἡ τ ω ρ ἐκ Πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα». Ὡς ἄνθρωπος —κατ' ἀκρίθειαν Θεάνθρωπος— ἔχει μόνον μητέρα. Εἶναι «ἀ π ά τ ω ρ ἐκ μητρὸς, κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα». Ἐγεννήθη «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου, ἐνανθρωπήσας».

Τὴν Παναγίαν Παρθένον ἐξελέξεν ὁ Θεός, διὰ τὴν δώσιν Μητέρα εἰς τὸν Υἱὸν Του, γενόμενον ἄνθρωπον. Ἠξίωσε δὲ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους νὰ Τοῦ προσφέρωμεν «Μητέρα Παρθένον», τὴν ὅποιαν ὁ Θεὸς ἀνέδειξε «Κεχαριτωμένην» καὶ «Εὐλογημένην ἐν γυναίξιν».

Καὶ ἰδοὺ ἡ Παναγία Παρθένος Μαρία «μ ἡ τ ἡ ρ γ έ γ ο ν ε τ ῆ ς ε ὑ δ ο κ ί α ς τ ο ὦ Π α τ ρ ὸ ς». Διὰ τὴν πραγματοποιηθῆ τῆς «εὐδοκίας» (ἡ καλὴ ἀπόφασις) τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν τοῦ κόσμου, ἡ Παρθένος ἐγένετο Μήτηρ Θεοῦ.

3. «βαστάζουσα ἐν κόλποις Θεὸν Λόγον σα ρ κ ω θ ἑ ν τ α». Καὶ οὕτω «Θεὸς ἐφανερῶθη ἐν σαρκί» (Α' Τιμ. γ' 16). Ὁ ἄπειρος Θεὸς προσέλαβε σάρκα ἀνθρωπίνην, καὶ ἐφανερῶθη εἰς τὸν κόσμον ὡς Θεάνθρωπος.

Μετὰ αὐτὴν δὲ τὴν «προσληφθεῖσαν» ἐκ τῆς Παρθένου σάρκα ἐσταυρώθη «διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν». Ἐγχεῖται δὲ ἡ σωτηρία εἰς τὴν πραγματοποιηθεῖσαν ἔνωσιν τοῦ Θεοῦ μετὰ τὸν ἄνθρωπον, εἰς ἓνα «θεανδρικόν» Πρόσωπον, τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐνυπάρχει ἓνα μέγα μυστήριον. Τὸ ἀνθρώπινον στοιχεῖον (ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Κ.ἡ.Ι. Χριστοῦ) προήλθεν ἐκ τῆς Παναγίας. Οὕτω δὲ ἡ Παναγία, μετὰ τὴν προσληφθεῖσαν ἐξ Αὐτῆς σάρκα, προσφέρει εἰς τὸν Χριστὸν τὴν ὄλην Ἐκκλησίαν!

Δὲν προσέλαβεν ἐξ Αὐτῆς ἓνα συγκεκριμένον ἄνθρωπον. Ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον ἐν γένει. «Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι» (Ἰω. α' 12). Προσέλαβεν ὁ Χριστὸς «ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ» ὄλους ἐκείνους «ὅσοι ἔλαβον αὐτόν» ἀντιστοίχως καὶ ἀμοιβαίως. Ὅλους αὐτοὺς «συνέκλεισεν» εἰς τὴν προσληφθεῖσαν σάρκα Του. Καὶ μετ' αὐτῶν, ὡς μετῶν τῆς Ἐκκλησίας Του πλέον («ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ» Ἐφεσ. α' 23), ἐνώνεται ἀρρήκτως, ὡς κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἡ ὑ π ἑ ρ α ὁ ὑ τ ὶ ν «ἀ γ ι ά ζ ε ι (θ υ σ ι ά ζ ε ι) Ἐ α υ τ ὸ ν» (Ἰω. ιζ' 19). Καὶ διὰ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς Ἀναλήψεως αὐτοῦ «συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις» εἰς τὴν βασιλείαν Του τὴν αἰώνιον (Ἐφεσ. β' 6).

Εἴμεθα ἄρα γε καὶ ἡμεῖς μετὰ αὐτῶν;...

Ἡ σημερινὴ «συναξίς» τῆς Παναγίας εἰς τοῦτο κυρίως μᾶς «ἐσυναξεν». Ἀφ' ἐνός διὰ τὴν «ἀ ν υ μ ν ἡ σ ω μ ε ν τ ἡ ν Μ η τ ἑ ρ α τ ο ὦ Σ ω τ ῆ ρ ο ς» καὶ ἔτι μᾶλλον, ἀφ' ἑτέρου, διὰ τὴν μᾶς ὑπεθυμίση τὴν ἄλλην σ ὕ ν α ξ ι ν καὶ «ἐπισυναγωγὴν ἡμῶν ἐπ' Αὐτόν», τὸν Χριστὸν (Β' Θεσ. β' 1), καθὼς προείπομεν.

Καὶ εἴθε ἡ χάρις τοῦ δι' ἡμᾶς Γεννηθέντος Σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ αἰ ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεῖται τῆς Παναγίας Μητρὸς Του, καὶ Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, νὰ μᾶς ἀξιώσουν νὰ μὴ ὑστερήσωμεν.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρος Θεολογίας, Φιλοσοφίας καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν,
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας

Ὅποιος ζῆ μέσα στὰ πλαίσια τῶν βιομηχανοποιημένων κοινωνιῶν, πὺ συνηθίζουμε νὰ χαρακτηρίζουμε σὰν πλούσιες καὶ «πολιτισμένες», διαπιστώνει, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅτι οἱ περισσότεροὶ ἄνθρωποι πὺ ζοῦν μέσα σ' αὐτὲς τὶς κοινωνίες εἶναι ψυχροί, θλιμμένοι, ἀπομονωμένοι κ.λπ. Αἰτία δὲ καὶ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς καταστάσεως εἶναι τὸ ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι σὲ θέσι νὰ νιώσουν τὴν ἀπεριόριστη χαρὰ πὺ χαρίζει ἡ χριστιανικὴ πίστι. Τὸ ἴδιο φαινόμενο παρατηροῦμε, δυστυχῶς, καὶ σ' ἐκείνες τὶς περιπτώσεις πὺ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι πιστὰ μέλη μιᾶς Ἐκκλησίας, ἐκπληρώνοντας τακτικὰ τὰ θρησκευτικὰ τους καθήκοντα.

Τοῦτο, πάλι, ὀφείλεται στὸ ὅτι τὸ κοινωνικὸ τους περιβάλλον καὶ ὁ παθολογικὸς ὀρθολογισμὸς καὶ ἕλιςμὸς πὺ χαρακτηρίζουν αὐτὸ τὸ περιβάλλον ἐμποδίζουν τὴν εὐαισθητοποίησι τοῦ ἀνθρώπου μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ὅτι ἡ Χριστιανικὴ χαρὰ ἐξαφανίζεται ἀπὸ τὴν ζωὴ τους. Δὲν εἶναι λοιπὸν τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἄνθρώπους, πὺ εἶχαν τὴν εὐκαιρία καὶ τὴν δυνατότητα νὰ ζήσουν στὴν Ἑλλάδα τὴν Ἀνάστασι, θαυμάζουν καὶ «ζηλεύουν» τοὺς Ὀρθόδοξους Χριστιανούς γιὰ τὸ ὅτι εἶναι σὲ θέσι νὰ ζοῦν, μέσα στὰ πλαίσια τῆς Ἐκκλησίας τους —τὴν ὁποία οἱ μὴ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ χαρακτηρίζουν, πὺ ὡσωστά, σὰν Ἐ κ κ λ η σ ἰ α τ ἦ ς Ἀ ν α σ τ ἄ σ ε ω ς— μιὰ μοναδικὴ στὸ εἶδος τῆς χαρὰ.

Μιὰ χαρὰ πὺ ὀφείλεται στὸ ὅτι ἡ Ἀνάστασι μεταβάλλει τὴν ζωὴ τῶν Ὀρθόδοξων Χριστιανῶν, πὺ πιστεύουν στὸ γεγονός πὺ γιορτάζουμε τὸ Πάσχα, σὲ πηγὴ ἀπερίγραπτης ἀγαλλιάσεως καὶ εὐτυχίας. Μιὰ χαρὰ πὺ τὴν προκαλεῖ ἡ ἀπόλυτη βεβαιότητα ὅτι ἡ Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ συνδέεται ἅμεσα μὲ τὴν προσωπικὴ λύτρωσι κάθε ἀνθρώπου καὶ μὲ τὸν αἰώνιο χαρακτήρα αὐτῆς τῆς λύτρωσεως. Ἡ βεβαιότητα αὐτῆ, ὅμως, καθὼς καὶ ἡ χαρὰ πὺ προκαλεῖ, προϋποθέτουν τὴν συνειδητοποίησι τοῦ ὅτι, ὁ θρίαμβος καὶ ἡ νίκη στὴν ὁποία ὡδήγησε ἡ Ἀνάστασι τὸν ἄνθρωπο δὲν ἔχουν καμιά σχέσι μὲ τοὺς κοσμικοὺς θριάμβους καὶ τὶς ἐνδοκόσμιες ἐπιτυχίες.

Γιὰ τὸ θρίαμβος καὶ ἡ νίκη στὴν ὁποία ὡδήγησε τὸν ἄνθρωπο ἡ Ἀνάστασι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν οἰκοδομήθηκαν σὲ πτώματα καὶ ἐρείπια, στὰ ὁποία οἰκοδομήθηκαν καὶ οἰκοδομοῦνται οἱ κοσμικοὶ θρίαμβοι καὶ οἱ κοσμικὲς «ἐπιτυχίες». Ἀντιθέτως: ἡ Ἀνάστασι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔδωσε στὰ πτώματα ζωὴ καὶ ἀναστήλωσε τὰ ἠθικὰ καὶ ἕλικὰ ἐρείπια τῆς ἀνθρωπότητος. Κατόπιν: ἡ διάρκεια τοῦ θριάμβου καὶ τῆς νίκης στὴν ὁποία ὡδήγησε ἡ Ἀνάστασι τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν ἀνθρωπότητα εἶναι αἰώνια γιὰ τὴν Ἀνάστασι ἐνίκησε τὸν θάνατο, ἀνοίγοντας σ' ἐκείνους πὺ πι-

στεύουν στὸν Χριστὸ τὸν δρόμο πρὸς τὴν αἰωνιότητα.

Ἡ Ἀνάστασι εἶναι —τέλος— ἕνας θρίαμβος τῆς πίστεως, δεδομένου ὅτι ἡ πίστι στὴν Ἀνάστασι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ στὸ λυτρωτικὸ Του ἔργο γειμίζει τὴν ψυχὴ κάθε χριστιανοῦ μὲ ἐλπίδα καὶ γνήσια χαρὰ. Τοῦτο πάλι σημαίνει ὅτι ἕνα ἄλλο βασικὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ θριάμβου τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ὅτι αὐτὸς ὁ θρίαμβος μπορεῖ νὰ γίνῃ ὑποκειμενικὸ βίωμα κάθε ἀνθρώπου, ἄσχετα πρὸς τὴν κοινωνικὴ, ἐθνικὴ κ.λπ. προέλευσί του.

Κάθε ἄνθρωπος πὺ ζῆ χωρὶς πίστι ἀντιμετωπίζει συνεχῶς τὴν μιὰ ἥττα μετὰ τὴν ἄλλη. Πολλοὶ δὲ ἄνθρωποι πὺ γιὰ ἕνα μικρὸ ἢ μεγάλο χρονικὸ διάστημα ἔχουν τὸ συναίσθημα τοῦ θριάμβου —εἴτε σὰν συναίσθημα ὑπερνικήσεως τοῦ κακοῦ, εἴτε σὰν συναίσθημα πολιτικῆς, κοινωνικῆς ἢ οικονομικῆς δυνάμεως— διαπιστώνουν, γρήγορα ἢ ἀργά, ὅτι αὐτὸ τὸ συναίσθημα δὲν εἶναι γνήσιο, γιὰ τὴν καὶ στὶς ὡραιότερες στιγμὲς προσωπικοῦ μας θριάμβου, παραμένει ἡ κρυφὴ ἀνησυχία γιὰ τὸ τί θὰ γίνῃ αὔριο.

Ὅσο πὺ μεγάλοι εἶναι οἱ θρίαμβοι τοῦ ἀνθρώπου τόσο περισσότερο ἀγωνιᾷ μήπως χάσει τοὺς καρπὸς τῶν θριάμβων του. Γιὰ νὰ παρατείνει δὲ τὴν διάρκειά τους καταφεύγει συχνὰ σὲ μέσα πὺ φγαδεύουν ὀριστικὰ τὴν γαλήνη καὶ τὴν χαρὰ. Κάθε θρίαμβος ὅμως ἔχει ἕνα τέλος, τὸ ὁποῖο, πολλὲς φορὲς εἶναι τραγικὸ καὶ ὀδυνηρὸ. Ὁ θρίαμβος ὅμως τῆς πίστεως στὸν Χριστὸ καὶ στὴν Ἀνάστασί Του εἶναι ἰσόβιος, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ὅτι δὲν προκαλεῖ ἀνησυχίες, ὅτι μπορεῖ ν' ἀφαιρεθῇ μὲ ἀνθρώπινα μέσα. Εἶναι ἕνας καθημερινὸς θρίαμβος, πὺ δίνει καινούργιο νόημα στὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἐπιτρεπόντας τον ν' ἀντιμετωπίζει κάθε δυσκολία μὲ τὴν ἀκλόνητὴ πίστι ὅτι δὲν εἶναι ποτὲ μόνος: Κοντὰ του βρίσκεται πάντοτε ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ὁ Χριστιανὸς ἀγωνίζεται γιὰ μιὰ νίκη πὺ εἶναι βέβαιη καὶ πὺ ἀντέχει σὲ κάθε δυσκολία καὶ σὲ κάθε ἀλλαγὴ. Γιὰ τὴν —τελικὰ— ἡ Ἀνάστασι βρίσκει —σὰν θρίαμβος τῆς πίστεως— τὴν πὺ ὡραία τῆς ἐκδήλωσι σὰν θρίαμβος πάνω στὸν θάνατο. Ὅλοι οἱ μεγάλοι θριαμβευτὲς φοβοῦνται τὸν θάνατο γιὰ τὴν αὐτοὺς ὁ θάνατος εἶναι τὸ τέλος. Ὁ Χριστιανὸς ὅμως δὲν φοβάται τὸν θάνατο. Ἡ Ἀνάστασι, σὰν γεγονός, τὸν πείθει συνεχῶς ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἡ ἀρχὴ μιᾶς καινούργιας ζωῆς, πρᾶγμα πὺ ἐξηγεῖ —μεταξὺ τῶν ἄλλων— τὸ γιὰ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, σὰν Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως, χαρίζει στοὺς Ὀρθόδοξους χριστιανούς ἐκείνη τὴν ἀπερίγραπτη χαρὰ, πὺ θαυμάζουν οἱ μὴ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ, πὺ εἶχαν ἢ ἔχουν τὴν δυνατότητα καὶ τὴν εὐκαιρία νὰ ζήσουν τὸ Πάσχα μαζί μὲ τοὺς ὀρθόδοξους.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

καὶ ἡ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ αὐτῶν πανηγυρικὴ
ἐκδήλωσις εἰς τὴν Βασιλεύουσαν (*)

Τοῦ κ. ΟΡΕΣΤΗ ΛΟΥΡΙΑΗ, Καθηγητοῦ
Ἄρχοντος Ρεφερενδαρίου

Ὡς δ' ἀναγράφει ὁ ἡμέτερος Πρόεδρος τῆς γεραρᾶς ταύτης Ἐταιρείας Καθηγητῆς κ. Στυλιανὸς Κορρές: («Εἰσήγησις κατὰ τὴν τελετὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν», Ἐπίσημοι Λόγοι Πανμίου Ἀθηνῶν, 1968 - 1969, σ. 103), «... Ἐνεκα τῶν σχέσεων τούτων, ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ὁ Χριστιανισμὸς συνέπραξαν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ κόσμου, δὲν ἀπετέλεσαν δέ, ὡς κακῶς ποτε ἐξελήφθη, δυνάμεις ἀντιμαχομένας πρὸς ἀλλήλας. Φαίνεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐν τῇ ἑναρμονίᾳ σχέσει, ἣτις συνάπτει τὰς σπουδαιότητας ἐκδηλώσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὴν θύραθεν λεγομένην παιδείαν, καὶ ἰδίᾳ τὴν ἀθάνατον ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, μετὰ τῆς ἱερᾶς παιδείας καὶ μάλιστα τῆς ἱερᾶς σοφίας».

Ὅτω, λοιπόν, ἐλάουν καὶ ἔγραφον ἀπὸ τοῦ περισσεύματος τῆς πλουσίας ἑλληνοχριστιανικῆς τῶν μορφώσεως — τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Χριστιανικῆς σκέψεως καὶ διδασχῆς, τῶν δύο τούτων ἀνεπαναλήπτων ἀκροκονίων τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ —, ἐν δυνάμει πίστεως ἐνθεοῦ, ἀδαμάστου καὶ φλογεῶς τῆς ὁποῖαν μετέδιδον καὶ εἰς τὸ περιβάλλον τῶν καὶ δὴ τὸ νεανικόν, καὶ κατέστησαν βαθυγνώμονες καὶ ἔξοχοι ἐρευνηταί, ἀληθεῖς Ποιμένες λαῶν, ἀθθεντικοὶ πρὸς πᾶσαν περιστασιν παραδειγματικοὶ τῆς νεότητος καὶ ἀναμφισβήτητοι ὁδηγοὶ ἀπάσης τῆς οἰκουμένης διὰ τῶν παιδαγωγικῶν τῶν ἀρχῶν.

Περὶ δὲ τῆς Παιδείας ἐφρόνουν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὅτι αὕτη δὲν συνίσταται εἰς τὴν μετάδοσιν ξηρῶν γνώσεων πρὸς ἐμπλουτισμὸν τοῦ νοῦ μόνον, ἀλλὰ κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς ἀνατροφήν τὴν μετ' εὐλαθείας, εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν διάπλασιν τῆς ψυχῆς, πρὸς ἀσκησὴν βίου ἐναρέτου, παγίωσιν σταθερῶς ἠθικοῦ χαρακτῆρος καὶ «μετάληψιν ἀγιότητος» κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον, ὅστις ἔγραφεν ἐπίσης: «Ἡ ὄντως σοφία καὶ ἡ ὄντως παιδεία οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἀλλ' ὁ τοῦ Θεοῦ φόβος».

Πράγματι, ἡ Ἑλληνοχριστιανικὴ Ἐκπαίδευσις, ἡ κατὰ τὸν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον «τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν», εἶναι ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ δὴ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων. Πολλὸ παλαιότερον, ὁ πρὸ τοῦ Χριστοῦ Χριστιανός, κατὰ τὸν Ἰουστίνον τὸν Φιλόσοφον, ἀπολογητὴν καὶ μάρτυρα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ αὐτοβούλως πῶν τὸ κόνειον ὑπὲρ τοῦ θριάμβου τῆς Ἀληθείας, ὁ Σωκράτης, ὁμιλῶν περὶ Παιδείας εἶπεν: «Ὅτι ἔστι περὶ οὗτου βιωτέρου ἢ βουλευέσαιο ἀνθρώπος ἢ περὶ Παιδείας».

ὁ δὲ Πλούταρχος ἐχαρακτήρισεν αὐτὴν ὡς «τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἀθάνατον καὶ θεῖον». Ἀπὸ τοῦ Σωκράτους ἢ παιδεία καθίσταται τάσις, δι' ὅλου τοῦ ἀνθρώπινου κόσμου διήκουσα, πρὸς φιλοσοφικῶς συνειδητὴν διαμόρφωσιν τῆς ζωῆς, ἀποσκοποῦσαν εἰς πλήρωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ προσορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ὑπενθύμιζεν ὁ ἀείμνηστος φίλος Καθηγητῆς Κων)νος Βουρβέρης εἰς τὴν ἐν ἔτει 1969, σ. 18, συγγραφὴν του περὶ «Κλασσικῆς Παιδείας καὶ Ζωῆς».

Εἰς τοῦτο, λοιπόν, ἔγκειται τῆς Παιδείας ὁ τελικὸς σκοπός, σκοπὸς ἀνθρωπιστικὸς, ὑπὸ τὴν πλήρη καὶ ἀκραιφνῶς Ἑλληνοχριστιανικὴν του ἐννοίαν. Κατ' ἐξοχὴν, τῷ ὄντι, φορεῖς τοῦ πρώτου Ἑλληνοχριστιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ ὑπῆρξαν οἱ Βυζάντιοι Τρεῖς Φωστῆρες τῆς Τρισηλίου Θεότητος Ἱεράρχαι, ἀποτελεῖ δὲ ὁ ἀνθρωπισμὸς οὗτος διὰ τοὺς Πανέλληνας πνευματικὴν παράδοσιν καὶ κληρονομίαν, λίαν πολυτίμον διὰ τὴν ἔθνην ἐνότητά. Εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ὡς ἄνω Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων ἦτο ἐδραιωμένη ἡ πεποιθήσις ὅτι ἡ φιλανθρωπία, ἡ πίστις εἰς τὴν ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, ἡ φιλία, ἡ εὐγένεια τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν ἀνθρώπον οὐ μόνον δὲν ἀντεστρατεύοντο πρὸς τὴν εἰς τὸν Παντοδύναμον πίστιν, ἀλλὰ τουναντίον ἐξωογονεῖτο καὶ ἐκραταιοῦτο αὐτῶν.

Ἄς μοι ἐπιτραπῆ τῶρα μικρά τις παρένθεσις, σχετικὴ πρὸς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ Διεθνoῦς Ἑρυθροσταυρικοῦ Κινήματος. Πιστεύω λοιπόν, ἀκαραδάντως, ὅτι ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ἡ φιλανθρωπία, ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην ὁμῶς ἐννοίαν τῆς, ἡ καλοπροαίρετος, ἡ αὐτόβουλος, ἡ ἀνιδιοτελής προσφορά τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἀπλῶς ἀνεδίωσαν εἰς τὴν ἱεραποστολικὴν ψυχὴν τοῦ μεγάλου ἱδρυτοῦ τοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ Ἑρρίκου Ντυνάν. Οὗτος, χαριστικῶς ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας, συνέλαβεν, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, τὸ ἀπὸ αἰῶνων κυφορούμενον σπέρμα τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἀρχῶν τοῦ ἐρυθροσταυρικοῦ ἰδεώδους. Αὐταί, πέρα ἐπιβολῆς νόμου, σκοπιμότητων, πίστεων καὶ χρησιμοθηρικῶν ἐπιδιώξεων, ἦτο ἀθόρητος ἀνάγκη τῶν Βυζαντινῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι καὶ τὴν ἐκκληρονόμησαν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν φωτοδότιδα καὶ φωτοδόλον Ἀρχαιότητα. Ὡστε ἀπὸ τὸ ἀνθρωπιστικὸν πνεῦμα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ τῶν Βυζαντινῶν προγόνων μας τῆς ὑπερχιλιετοῦς Βυζαντινῆς, Ἑλληνικῆς καὶ Χριστιανικῆς Αυτοκρατορίας μας, ἀνεπήδησε τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑρρίκου Ντυνάν, τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ, τὸ ὅποιον, εἶναι πνεῦμα Ἑλληνικόν, ἑλληγικώτατον, πνεῦμα ἐδραιωμένον ἐπὶ τῶν παιδαγωγικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἀν-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 108 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7 τεύχους.

θρωπιστικῶν ὑποθηκῶν τῶν θεμελιωτῶν τοῦ Ἑλληνο-
χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Καί ἐπανέρχομαι εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς ὁμιλίας
μας, συμπεραίνομεν ὅτι μόνον οὕτω ἀποδίδονται εἰς τὴν
Οἰκογένειαν, εἰς τὴν Κοινωνίαν, εἰς τὴν Πατρίδα καὶ
εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑγιᾶ, δημιουργικὰ καὶ συνεκτικὰ
στελέχη. Οὕτω μόνον ὑπάρχει ἡ ἐλπίς νὰ διατηρηθῇ
ἀνόθευτος ἡ ἀπαράμιλλος πολιτιστικὴ παράδοσις τοῦ
Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τοῦ ὁποῦ τὴν ψυχὴν καὶ τὰ ἦθη
διεμόρφωσεν ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Χριστιανικὴ Σκέψις
καὶ Ἐκπαίδευσις.

Ἄλλὰ, τῶν γραμμῶν ἡ θεραπεία εἶναι μόνον
μέσον πρὸς τὸν τελικὸν τοῦτον ἠθοπλαστικὸν τῆς νεό-
τητος σκοπὸν. Πειπεισμένοι περὶ τῆς ἰσχύος τῆς ἀγω-
γῆς, ἐφρόνουσι οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὅτι: «ἡ ἀμορφος ψυ-
χὴ εὐμορφος γενέσθαι δύναται» μόνον, ἔαν ἡ ἐλη ἐκ-
παίδευσις ἐμπνέη καὶ ἐμπεδοῖ τὴν πίστιν πρὸς τὰς
αιωνίας καὶ σωτηρίους ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς Θρη-
σκοείας καὶ Ἠθικῆς, αἱ ὁποῖαι ὀδηγοῦν εἰς τὴν πραγμα-
τοποιήσιν τῆς θείας βουλήσεως καὶ ἐκφράζουσιν τὴν
ἐξάρτησιν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τοῦ Δημιουργοῦ καὶ Κυ-
βερνήτου τῶν πάντων Παντοδυνάμου Θεοῦ.

Οἱ ἄνθρωποι ἀτομικῶς, καὶ ἐν τῷ συνόλῳ οἱ Λαοί,
ὀφείλουσι νὰ ἀνασκοποῦν ἑαυτοὺς καὶ ἐκφρόνως νὰ πε-
ρισκοποῦν τὰ πρόσφορα μέσα καὶ τὰς καταλλήλους με-
θόδους τῆς ταχείας θεραπείας καὶ τῆς συντόνου ἀνορ-
θώσεως.

Πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἡ Πολιτεία
ὀφείλει πάντοτε νὰ ἀναζητῇ τὰς εὐρείας καὶ γνωρί-
μους λεωφόρους, διὰ τῶν ὁποίων οἱ πρόγονοί μας ἤχθη-
σαν εἰς περιφανεῖς μεγαλουργίας καὶ περιήλθον εἰς ἀνυ-
περβλήτους ἐν παντὶ τελειότητας. Ἐπιβάλλεται δηλαδὴ
ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν τοῦ μεγαλειώδους παρελθόντος
τεσσάρων χιλιετηρίδων ἀνεπαναλήπτου καὶ ἀριστοτό-
κου πολιτισμοῦ καὶ μάλιστα τῶν ἀρχῶν τῆς μετὰ Χρι-
στοῦ συζεύξεως Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ.

Συμπερασματικῶς, ἡ Πολιτεία ὀφείλει νὰ ἀκολου-
θῇ κατὰ γράμμα τὴν διδασκαλίαν τῶν μελιρρῶτων πο-
ταμῶν τῆς σοφίας, διὰ νὰ ἐπανεέλθῃ ἀμελητί, διὰ τῆς
ἐφαρμογῆς τῶν παιδαγωγικῶν ἀρχῶν των, εἰς τὴν θε-
ραπείαν τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ τὴν θερμὴν λατρείαν

τῶν ὑψηλῶν καὶ τῆ θεία τοῦ ἀνθρώπου φύσει προπρω-
δῶν ἰδεωδῶν, ἐνὶ λόγῳ, νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὰς οἰκείας
καὶ πατρίδας ἀρετάς.

Ταῦτα πάντα, ὅπως ἰδιαιτέραν καὶ πράγματι ἀνυ-
πολόγιστον θὰ ἐλέγομεν, σπουδαιότητα προσλαμβάνουν
διὰ τὴν σπουδάζουσαν Νεότητα, καὶ μάλιστα σήμερον,
ὅτε ἡ Ἑλληνοχριστιανικὴ Ἐκπαίδευσις κατασυκοφαν-
τεῖται, κατὰ τὸν πλέον ἀξιοθρηνητῶς ἀνάρμοστον καὶ
ἀνεπίτρεπτον τρόπον, ὑπὸ σκοτεινῶν καὶ ξενοκινήτων
ἀνθελληνικῶν δυνάμεων, ἐκμεταλλουμένων τῶν ἀναρ-
χικῶν τάσεων καὶ τῶν ἀθεϊστικῶν ἰδεῶν τῆς ἐποχῆς
μας καὶ τῆς ἐγκληματικῶς ἀδιαφόρου στάσεως ὑπευθύ-
νων καὶ ἐπαϊόντων, οἵτινες, οὐδόλως φαίνεται συνειδη-
τοποιοῦντες ὅτι, τὰ κλονιζόμενα δάθρα τῶν Ἰδεωδῶν
καὶ τῶν Ἀξιῶν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ,
ἄγουν ἀσφαλῶς εἰς ἀφελληνισμόν! Καιρὸς ἐπέστη
πλέον, οἱ ἰθύνοντες τὰ τῆς Ἐκπαίδευσσεως, ὡς καὶ οἱ
ἀμέσως ὑπεύθυνοι, νὰ σκεφθοῦν σοβαρῶς ἐπὶ τῆς ὀρθῆς
μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς τῆς Νεότητος, ἡ ὁποία σήμε-
ρον, ὑπὲρ ποτε ἄλλοτε, ἔχει τὴν πλέον ἀδήριτον ἀνάγκη
θηρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς διαπαιδαγωγώσεως πρὸς
συγκράτησιν τῆς ἀπὸ τῆς σημειουμένης ὀδυνηρῶς ὀλι-
σθηρᾶς ἐκτροπῆς τῆς ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς ρίζας, ἀπὸ τὴν
φωτοφόρον καὶ φωτοβόλον παράδοσιν καὶ ἀπὸ τὰς ζωη-
φόρους πηγὰς τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, τῆς
θεοπνεύστου ταύτης συζεύξεως τῆς θείας μετὰ τῆς ἀν-
θρωπίνης σοφίας.

Ἄλλωστε, τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος διεκρίθη ἐξ ἀρ-
χῆς οὐχὶ διὰ τὴν εὐπορίαν τῶν χρημάτων καὶ τὴν ὑλι-
κὴν δύναμιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν δαφίλειαν τῶν λαμπρῶν
διανοημάτων καὶ τὴν εὐπορίαν τῶν εὐγενῶν συναισθη-
μάτων, τὴν ἀληθῆ μὲν μορφωσιν καὶ τὴν σεμνὴν ἀκρίθειαν,
τὴν θερμὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀρετὴν,
πρὸ παντός δὲ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν σοφίαν.

Διὰ τῆς ἐνθέου λατρείας καὶ τῆς ἀκραιφνοῦς ἀφο-
σιώσεως πρὸς τὸ ἰδεῶδες, μετηρησῶν τὸ πάλαι, εἰς
τὰ ἀθάτα τοῦ διανοητικοῦ βίου ὑψηλὴν, διέγνωσε ἀρκούν-
τως καὶ ἀπετύπωσε λαμπρῶς τὴν θεσπεσίαν εἰκόνα
τοῦ αἰδίου, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ.

(Συνεχίζεται)

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΕΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 136)

ὁ κόσμος νὰ ἀνάψει τὸ κερί του ἐκκλησιαστικῆς μου-
σικῆς στὸ μαγνητόφωνο.

Σὰς ἔχω συστήσει, ἀκόμη, νὰ ἔχετε ὁμοίομορφα
ἐπιστολόχαρτα καὶ πιστοποιητικὰ ἀγαμίας. Δὲν εἶναι
τιμητικὸ διὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν νὰ χρησιμοποιοῦμε ἀ-
κατάλληλα χαρτιά γιὰ ἐπίσημη ἀλληλογραφία. Εὐτυ-
χῶς οἱ περισσότεροι Ναοὶ μας ἔχουν καλὰ ὀργανω-
μένα γραφεῖα καὶ οἱ προβλέψιμοι τοὺς ἀνταποκρίνον-
ται στοὺς σχεδιασμοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Σ' ὄλους σας στέλλω δωρεάν τὰ περιοδικὰ Ἐκ-

κλησία καὶ Θεολογία, Texts and
Studies, τὰ ἰδικά μου συγγράμματα καὶ
τὸν Ὁρθόδοξο Κήρυκα. Τὸ μόνον ποῦ
πωλεῖται εἶναι τὸ Ἡμερολόγιο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.
Πρέπει νὰ αἰξηθεῖ ἡ κυκλοφορία του καὶ νὰ εὐρίσκει-
ται σὲ κάθε χριστιανικὴ οἰκογένεια ὡς εἶδος δεσμοῦ
μὲ τὴν Ἐκκλησίαν μας, ἀναφορὰ στὸ ἔργο ποῦ ἔχει
ἐπιτελεσθεῖ στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων ἀπὸ τῆς
συστάσεώς της μέχρι σήμερον καὶ ὡς προοπτικὴ γιὰ
τὰ μελλούμενα νὰ γίνουσι ἐδῶ γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ
τὸ Γένος μας.

ΣΥΝΑΞΗ ΑΓΑΠΗΣ

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Τὸ μοναδικὸ χρέος

«Ἐγορίες τῆς σκλαδωμένης Ἀθήνας» θά ἔπρεπε νὰ ἐπιγράψουμε καλλίτερα τὸ κείμενο ποὺ παραθέτουμε στὴ στήλη τῶν «Περιπλανήσεων», ἔτσι ὅπως ἀκριδῶς ὁ ἀγωνιστὴς Παναγῆς Σκουζὲς ὀνομάζει τὸ «Χρονικό» του¹. Φέτος, 190 χρόνια ἀπὸ τὸ τέλος τῆς φρικτῆς ἐκείνης τυραννίας τῆς Ἀθήνας ποὺ περιγράφει ὁ Σκουζὲς, ἀφήνουμε νὰ πνεύσει λίγο ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἀδούλωτο πνεῦμα, ποὺ ἔπνεε στὶς καρδιὲς τῶν Ἀθηναίων.

Χρειαμένοι οἱ ἴδιοι, ἀπὸ κεφαλῆς μέχρις ὀνύχων στὸν ξένο κατακτητὴ, δὲν ξεχνοῦσαν, ἐκείνες τίς δυσκόλες ὥρες, ὅτι μοναδικὸ χρέος, μοναδικὴ ὀφειλὴ τους ἦταν ν' ἀγαπάει ὁ ἓνας τὸν ἄλλο (Ρωμαίους γ' 8). Αὐτὴ τὴν ἀλληλεγγύη, αὐτὴ τὴν φιλαδελφία ὡς ζωντανὴ ἐνοριακὴ πράξη, βλέπουμε νὰ ξετυλίγεται μπροστά μας μέσα ἀπὸ τίς γραμμὲς ὀλίγων παραγράφων τοῦ χρονικοῦ. Αὐτὴ τὴν κοινότητα, τὴν κατὰ κάποιον τρόπο «συγκλήρωση τοῦ βίου παντὸς» πραγματοποιοῦσαν οἱ ἀθηναϊκὲς ἐγορίες σύμφωνα μὲ τὴ μαρτυρία τοῦ Παναγῆ Σκουζέ².

Πολιτισμὸς ἀγάπης

Αὐτὴ ἡ «συναξὴ ἀγάπης» γύρω ἀπὸ τὸ Ναό, ποὺ τόσο ἁμορφα ἀναπαριστᾷ τὸ προοπτικὸ σχέδιο τοῦ Ι. Τραυλοῦ (1964) τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτη, Ἐκκλησίας μεταβυζαντινῆς τοῦ 16ου αἰῶνα στὴ βόρεια πλευρὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου³, θέτει καίρια ἔρωτα γιὰ τὴν ἄσκηση τοῦ ἐνοριακοῦ κοινοτικοῦ πνεύματος στὴν ἐποχὴ μας. Ἡ Ἀθήνα, ὡς πόλη συνεχοῦς θεολογικῆς καὶ πολιτιστικῆς συμβολῆς, δὲν εἶναι μόνον τίτλος Διεθνοῦς Συμποσίου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ποὺ πραγματοποιήθηκε τὸν περασμένο Δεκέμβριο στὴν πρωτεύουσα⁴.

Ἡ Ἀθήνα ἦταν καὶ μπορεῖ νὰ εἶναι μιὰ συνεχῆς μαρτυρία πολιτιστικῆς, τῆς ὁποίας οἱ προϋποθέσεις νὰ εἶναι θεολογικὲς. Μαρτυρῶ ἐνός πολιτισμοῦ τῆς ἀγάπης, ἐνός πολιτισμοῦ τῆς κοινότητος,

ποὺ ζυμώνεται σὲ πρωτογενεῖς σχέσεις μέσα στὴν Ἐγορία. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο εἶναι ἴσως δυνατὸ νὰ ἐξακολουθήσει ν' ἀναγνωρίζεται μόνιμα —καὶ ὄχι μόνο ν' ἀνακηρύσσεται ἀπαξ— ὡς πολιτιστικὴ πρωτεύουσα τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἀκόμα καὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

Γιατί, τότε, αὐτὸ τὸ «Οἰκονομικῶν», δὲν ἀντηχεῖ ὑποτιμημένο, ἀλλὰ «μετασχηματίζεται» στοὺς ὀρίζοντες μᾶς ἀληθοῦς κοινοτικῆς οἰκονομίας. Αὐτός, ὅμως, ὁ μετασχηματισμὸς ἀπαιτεῖ ἐπίπονο θεωρητικὸ καὶ πρακτικὸ κάματο. Δὲν ἀρκοῦν ἀπλῆς λεκτικὲς ὑποδείξεις καὶ πόθοι εὐσεβεῖς. Ὅλοι καλούμεθα «μὲ λογισμὸ καὶ μ' ὄνειρο» νὰ συμβάλουμε πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Οἱ καιροὶ οὐ μεγετοί.

1. Τὸ Χρονικό γράφτηκε στὰ 1841. Τὴν ἐπιμέλεια καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῶν χειρογράφων ἔκανε ὁ Γ. Βαλέτας. Ἡ παράθεση γίνεται ἀπὸ τὸ Γ' Χειρόγραφο (1846-1847;), παράγραφοι: 33-46, σ. 133-136. Ἀθήνα, Ἐκδ. Α. Κολοκοῦ, 1948.

2. Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα δὲν συνέβαιναν μόνον στὴν Ἀθήνα. Ἡ «γλυκεῖα παρατήρησις» τοῦ Ἀωνόμου τοῦ Ἑλληνοῦ, συγγραφέα τῆς Ἑλληνικῆς Νομαρχίας, ποὺ τὴν κάνει «διὰ κοινὴν μας χαρὰν», διαπιστώνει: ὅτι ἡ φιλευσπλαγχνία σώζεται εἰς ὅλους τοὺς Ἑλληνας καὶ ἡ ἀρετὴ λάμπει ἀνάμεσα εἰς τὸν δόρυρον τῆς τυραννίας. Καὶ συνεχίζει: «Εἰς ὅλας τὰς πολιτείας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐξόχως εἰς τὰ Ἰωάννινα κάθε ἡμέραν ὅλοι οἱ συμπολιτῆς στέλλουσιν εἰς τοὺς φυλακισμένους καὶ φαγητὰ καὶ ἐνδύματα καὶ κάθε ἄλλον ἀναγκαῖον. Ὅταν δὲ κανεὶς ἀδικῆται καὶ κατατρέχεται, κάθε γείτων νομίζει χρέος του νὰ τὸν βοηθήσῃ ὡς δύναται» (παράγραφος 138 μαζί μὲ τὴν ὑποσημείωση, σ. 106-107, στὴν ἔκδοση τοῦ Βιβλιοπωλείου Ε. Γ. Βαγιονάκη, μὲ εἰσαγωγή καὶ ἐπιμέλεια Ν. Β. Τομαδάκη, Ἀθήνα, 2 1948 (1806).

3. Τὸ σχέδιο πήραμε ἀπὸ τὸν κατάλογο ἡμωνύμου Ἐκθέσεως στὸ Ἴθρυμα Γουλιανδρῆ - Χόρν (25 Σεπτεμβρίου - 15 Νοεμβρίου 1985): Ἀθήνα, ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ ἀρχαίου κόσμου ὡς τὴν ἔδρευση τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους, Ἀθήνα, Ἐκδ. τοῦ Ἰπουργείου Πολιτισμοῦ, 1985, εἰκόνα 202, σ. 83.

4. Βλ. σελῖα τοῦ Καθηγητοῦ Εὐαγγέλου Θεοδώρου στὸ περ. «Ἐκκλησία» 1986, σ. 7-9, 65-67, 113-116.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Ένορίες τῆς παλιᾶς Ἀθήνας

Τοῦ ΠΑΝΑΓΗ ΣΚΟΥΖΕ

Ἡ Ἀθήνα εἶχε χίλιες πεντακόσιες οἰκογένειες χριστιανῶν, τρακόσιες ἑβδομήντα πέντε τούρκων, τριάντα οἰκογένειες αἰθίοπες, μαῦροι, εἰκοσιπέντε οἰκογένειες τουρκόγυφτοι, σιδερούργοι.

Θεόφραστου Τριανταφυλλίδη (1881-1955): Περιφορά Ἀναστάσεως (Δημοτική Πινακοθήκη τῆς Ἀθήνας).

«... εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ τοὺς ἔδιδαν τὴν ἄδειαν νὰ περιέλθουν ὅλη τὴν πόλιν, νὰ συναζούν ὅ,τι προαίρεται ὁ καθένας...».

Ἦτον τριανταεξὶ ἑνορίες, ἑφημερίες. Αὐτὲς οἱ τριανταεξὶ ἑνορίες ἦτον: Ὑπεπαντή, Ἅγιοι Ἀπόστολοι, Βλασαρού, Ἅγιος Φίλιππος, Ἀσώματος στὰ Σκαλιά, Ἅγιος Θωμάς, Μεγάλῃ Παναγία, Χριστοκοπίδι, Σωτήρας Δικαίας, Ἅγιος Ἀθανάσιος, Ἅγιοι Ἀνάργυροι, Ἅγιος Ἰωάννης Πρόδρομος, Ἅγιος Δημήτριος ὁ Νέος, Ἅγιος Νικόλαος τοῦ Χτενᾶ, ἡ Ἅγία Μεγάλο Μοναστήρι, Ἅγία Πελεκαρίχι, Ἅγιος Παντελεήμονας, τὸ Καθολικό, Καμνικαρέα, Χρυσοσπηλαιώτισσα, Ἅγιοι Θεόδωροι, Ἅγιος Γεώργιος Καρυτζης, Ροδατζιό, Ἀγγέλου, Ρόμπη, Καλογρηῶν ἢ Ἅγιος Νικόλαος, Ἀσώματος τοῦ Παπουτζιᾶ, Γοργοπίκο, Σωτήρα Κοτάτζι, Καντήλη, Μαγγούτη, Ραγκαβά, Ἅγιος

Δημήτριος ὁ Κατηφόρης, Ἐλεοῦσα, Ἅγία Εἰρήνη, Προφήτης Ἡλίας.

Αὐταὶ ὅλοι οἱ ἐκκλησίες εἶχαν περίβολον. Μέσα εἰς τὸν περίβολο εἶχον κελιά, μικρὰ ὀσπιτάκια ἀπὸ ὀκτώ - δέκα ἕως δεκαπέντε καὶ μερικὲς ἕως εἴκοσι καὶ εἰκοσιπέντε. Ἡ κάθε ἐκκλησία εἶχε τὸν ἐπίτροπόν της καὶ μιὰ γυναίκα, περασμένη εἰς τοὺς χρόνους ἑλεγόταν κλησάρισα.

Αὐτὴ ἐκατοικοῦσε μέσα εἰς ἓνα κελίον, ἐσκούπιζε τὴν ἐκκλησία, ἀναπτε τὶς κανδήλες καὶ τὰ λοιπά. Ἐσήμαινε τὲς πόρτες τῶν ἐνοριῶν μὲ μιὰ ματζούκα, ἔστοντας νὰ ἐσηκῶνοντο νύχτα καὶ ἐλειτουροῦσαν. Ἡ κάθε ἐκκλησία εἶχεν ἀπὸ ἓναν ἐφημέριον. Μερικὲς μεγάλες ἑνορίες εἶχον βοηθό, διάκονο.

Τὰ ἄλλα κελιά ἐκάθονταν πτωχοί, ὅπου δὲν εἶχαν σπίτια καὶ ἐδυστυχοῦσαν. Ἐπήγαιναν ἐκεῖ καὶ ἐκάθονταν καὶ οἱ ἑνορίτες τοὺς ἐμεταχειρίζονταν, τόσοσιν τοὺς ἄνδρες αὐτοὺς καθὼς καὶ τὰς γυναῖκας, εἰς τὲς ἔξω καὶ μέσα δουλιές των καὶ ἐζοῦσαν.

Τοὺς ἀδυνάτους τοὺς ἔστελναν ὅλοι οἱ ἐνορίται ὅ,τι ἐπροαίρετο ὁ κάθε ἐνορίτης. Ψωμί, ὀλίγον λάδι, ἐλιές, φαγί, ξύλα καὶ τὰ λοιπά. Αὐτὲς τὲς γυναῖκες οἱ ἐνορίτισες τὶς ἐμεταχειρίζονταν ὡς προσωρινὲς ὑπηρετίσες εἰς θελήματα καὶ ἄλλες δουλιές, παμπάκια, νήματα.

Ἔστοντας οἱ Ἀθηναῖοι πολλὰ ὀλίγα σπίτια, εἶχαν ὑπηρετίσες καὶ κάθε ἐνορίτισα ὅπου εἶχεν ἀνάγκη διὰ ὑπηρεσίας ἔξω καὶ μέσα τοῦ ὀσπιτιοῦ προσωρινῶς, ἐμεταχειρίζονταν ἀπὸ αὐτὲς νήματα νὰ γνέσουν, μετὰξια καὶ ὑφασίματα πανιῶν καὶ κάθε ἄλλην ἐργασίαν.

Τὸν καιρὸ τοῦ ἐλαιῶνος νὰ μαζεύουν ἐλιές εἰς τοὺς ἀγρούς, σκάλος καὶ λοιπὲς ἐργασίες, ἐλαφρὲς, ἔξω, τρύγος καὶ ἄλλα καὶ ἐζοῦσαν οἱ πτωχοὶ ἀκτήμονες καὶ ἄοικοι γέροι, γρηές, δίχως νὰ ὑπάγει κανένας νὰ διακονεῖ.

Ἦτον καὶ ἓνα συνήθιο εἰς Ἀθήνα οἱ ἄρχοντες προεστοὶ εἰς τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ἐδιόριζαν δύο νοκοκυρέους καὶ ἓναν κληρικὸν καὶ τοὺς ἔδιδαν τὴν ἄ-

σ ἐ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας

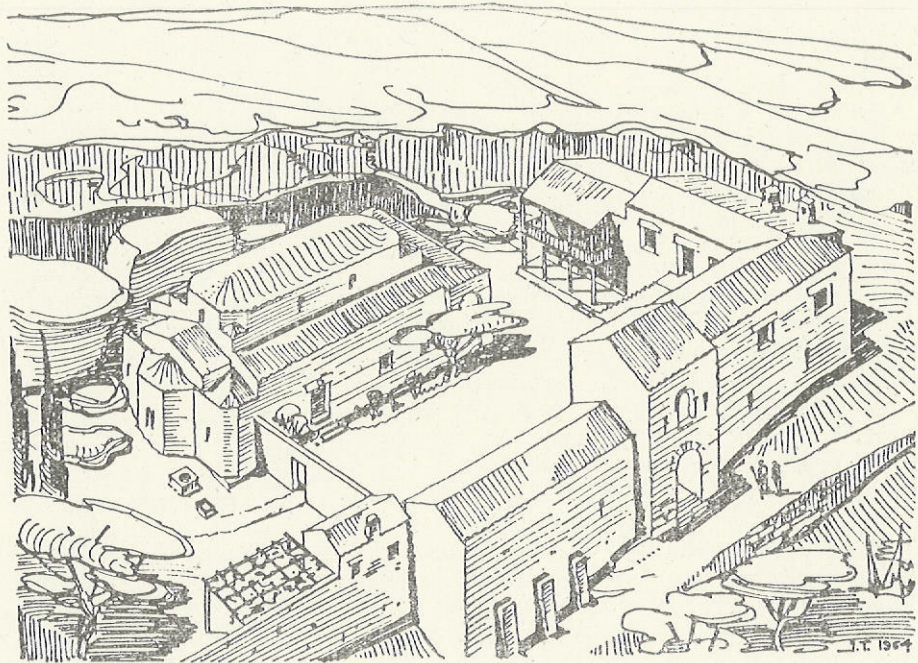
δειαν νὰ περιέλθουν τὰ εἰσινάφια καὶ ὅλην τὴν πόλιν, νὰ συνάξουν ὅ,τι προαιρεῖται ὁ καθένας, ὁμοίως καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους τῶν ἐκκλησιῶν, νὰ δίνουν κατὰ ἀπὸ τὰ συναγμένα τῆς ἐκκλησίας. Ὅμοίως καὶ τὰ μοναστήρια, οἱ γούμενοι καὶ οἱ ἐν καταστάσει πατέρες.

Καὶ μ' αὐτὰ τὰ συναγμένα ἀγόραζαν παπούτζια, μανδήλια διὰ τὲς γυναῖκες, φέσια καὶ λοιπά, καὶ εἰς ὀλίγα χρήματα. Καὶ τὰ ἐμοίραζαν εἰς αὐτοὺς τοὺς κατοικοῦντας δυστυχεῖς εἰς τὲς ἐνορίες καὶ εἰς μερικοὺς εὐγενεῖς ξεπεσμένους, ὅπου εἶχαν δυστυχῆσει καὶ τοὺς εἶχε μείνει μόνο ἓνα σπίτι, ὅπου ἐκατοικοῦσαν

στολισμὸν καὶ φωτισμὸν τῆς ἐκκλησίας καὶ πρὸς βοήθειαν τῶν πτωχῶν κατοικούντων εἰς τὰ κελιά. Καὶ ἔτσι δὲν ἦτον εἰς τὴν πόλιν ἐντόπιοι ζήτουλες, παρὰ κατὰ ξένους ἔβλεπες ποῦ καὶ ποῦ.

Μήτε ἐπήγαιναν οἱ πτωχοὶ Ἀθηναῖοι ἀλλοῦ νὰ διακονέψουν ἔχοντας εἰς Ἀθήνα αὐτοὺς τοὺς τρόπους, ζοῦσαν ὑπὲρ τὰς χίλιας ψυχὰς μέσα εἰς τὰς ἐνορίας. Ἐτὶ ἐγίνοντο καὶ καλόγηρες πάμπολες, ὅπου δὲν ὑπαντρεῦντο. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἰς κάθε ἐνορίαν μέσα, ὅλα τὰ κελιά ἦτον γεμάτα καὶ ἐργάζοντο κάθε ἐργασίαν.

«Αὐταὶ ὅλαι οἱ ἐκκλησίες εἶχαν περίβολον. Μέσα εἰς τὸν περίβολο εἶχον κελιά, μικρὰ ὀσπινάκια ἀπὸ ὀκτῶ - δέκα ἕως δεκαπέντε καὶ μερικὲς ἕως εἰκοσι καὶ εἰκοσιπέντε... Τὰ κελιά ἐκάθονταν πτωχοὶ, ὅπου δὲν εἶχαν σπίτια καὶ ἐδυστοχοῦσαν».

ἢ καὶ κανένα ὑποστατικὸν μικρὸν, καί, ἀσυνήθιστοι νὰ ἐργάζονται, ὑστεροῦντο.

Ὅλες οἱ ἐνορίες, ἐφημερίες, εἶχαν ἀφιερῶματα ἀπὸ τοὺς κατὰ καιρὸν ἐνορίτας, ἐλαιόδεντρα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ κατὰ ὀλίγα χωράφια. Εἶχεν ἡ κάθε ἐνορία ἀπὸ ἑκατὸ ἐλαιόδεντρα καὶ ἀπάνω, ἕως διακόσια καὶ περιπλέον. Πολλὰ ὀλίγες ἐνορίες εἶχαν κάτω ἀπὸ τὲς ἑκατὸ ρίζες. Μερικὲς εἶχον καὶ ἀργαστήρια εἰς τὸ παζάρι, ἀγορὰν. Εἶχαν καὶ κατὰ μικροὺς κήπους.

Ὅ κάθε χριστιανὸς ἀφιέρωνε ὅ,τι ἐπροαιρεῖτο πρὸς

Ἦτον καὶ τῆς ἁγίας Φιλοθέης ὁ ἅγιος Ἀντρέας μέσα εἰς τὴν πόλιν, ὅπου ἐμόναζαν τόσες παρθένες καλόγηρες καὶ ἐζοῦσαν μὲ τὰ ἐργόχειρά τους καὶ μέρος ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῶν ὑποστατικῶν τῆς ἁγίας Φιλοθέης, ὅπου εἶχεν ἕως χίλια διακόσια πενήντα ἐλαιόδεντρα, τὴν Καλογρέζα, τὸ τζικλίκι, ἕως πέντε ζευγαριῶν γῆς, καὶ τὸ περιβόλι μὲ τὸ νερό, τρεχάμενο, καὶ εἰς τὰ Πατήσια ἄλλο περιβόλι καὶ ἄλλα πρόβατα καὶ λοιπὰ κτήματα. Κάθε χρόνο ἐόρταζαν τῆς ἁγίας Φιλοθέης εἰς τὸν ναὸν τῆς, τὸν Ἅγιο Ἀντρέαν, ὅπου εἶχε κτίσει ἡ ἴδια.

2. ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ
Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἐκκλησία τῶν κληρικῶν εἶναι νὰ διακονοῦν τὴ συγκρότησι τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ στὴ θεία λειτουργία, ὄχι χωρὶς τὸ λαό, οὔτε πάλιν ἢ ἔξω ἀπὸ τὸ λαό, ἀλλὰ μέσα στὸ λαό, μαζί με τὸ λαό τοῦ Θεοῦ!

Ὅμως οἱ κληρικοί εἶναι βασικά οἱ ποιμένες· πρέπει νὰ βοηθήσουν ὅσους ἀνήκουν στὸ λαό τοῦ Θεοῦ νὰ μείνουν συνειδητὰ μέσα στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, γιατί μόνο ἔτσι θὰ εἶναι ζωντανὰ καὶ ὄχι νεκρὰ μέλη. Πρέπει νὰ μείνουν σὲ συνεχή κοινωνία μετὰ τὸν Χριστό, πού εἶναι ἡ ζωὴ καὶ ταυτόχρονα ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος· Αὐτὸς καθαρίζει, ἐξαγνίζει, ἀγιάζει τὰ μέλη καὶ ὅλο τὸ σῶμα· τὸ καθιστᾷ «νύμφη ἀγνή», ἔνδοξη, Ἐκκλησία!

Γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ πρέπει ὁ ποιμένας νὰ φροντίσῃ γιὰ τὴν κατήχησι τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ὥστε ὁ καθένας νὰ εἶναι ἱκανὸς σὲ κάθε στιγμή νὰ δίδῃ μαρτυρία τῆς δικῆς τους ἐλπίδος!

Ἐδῶ πρέπει νὰ κάνουμε μιὰ διαφοροποίησι μεταξὺ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ βίου. Ἡ ἐλπίδα μας δὲν εἶναι ὁ βίος, ἡ ἀντιμετώπισι τῶν βιολογικῶν ἀναγκῶν καὶ ἡ λύσι τῶν προβλημάτων πού σχετίζονται μὲ αὐτές. Ἄν αὐτὴ ἦταν ἡ ἐλπίδα μας, θὰ εἶμαστε στὴν ἀλήθεια πιὸ ἀξιολύπητοι καὶ ἀπὸ τοὺς ἀθέους! Γιατί αὐτὴ ἡ «ἐλπίδα» δὲν ξεπερνᾷ τὸ θάνατο καὶ τὸν τάφο· στὴν καλλίτερη περίπτωσι ἡ ζωὴ μας θὰ ἔχῃ σὰν ἀνώτατο στόχο νὰ πεθάνουμε ὅσο τὸ δυνατόν μετὰ μεγαλύτερη «ἀξιοπρέπεια». Γιὰ καὶ ἂν μπόρῃσαμε νὰ νικήσουμε στὸν καθημερινὸ μας ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀντιμετώπισι τῶν κινδύνων πού ἀπειλοῦν τὴ βιολογική μας ὑπαρξί, ἀφοῦ στὸ τέλος, τὸ ξέρουμε αὐτὸ πολὺ καλά, δὲν θὰ μπόρῃσουμε νὰ ἀποφύγουμε τὸ θάνατο, καὶ ὁ μεγάλος ἐχθρὸς μας θὰ εἶναι νικητὴς; Εἴμαστε καταδικασμένοι σὲ θάνατο καὶ προσπαθοῦμε μόνο νὰ ἀπομακρύνουμε χρονικὰ τὸ μοιραῖο, ὅσο πιὸ πολὺ μπόρῃσουμε!

Ἐδῶ ἀκριβῶς ἔχουμε τὴ διαφορὰ μὲ αὐτὸ πού ὀνομάσαμε καὶ εἶναι ζωὴ. Ἡ ζωὴ εἶναι τὸ ἀντίθετο τοῦ θανάτου, δὲν μπορεῖ συνεπῶς νὰ καταλήγῃ στὸ θάνατο! Ἡ ζωὴ εἶναι ὁ Χριστὸς πού νίκησε τὸ θάνατο. Ὁποῖοι λοιπὸν θελήσῃ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴ ζωὴ, πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ στὸν Χριστὸ καὶ στὴν κοινωνία μὲ Ἐκείνον πού εἶναι ἡ ζωὴ· αὐτὴ εἶναι ἡ ἐλπίδα πού διακονεῖ ὁ ποιμένας, ὄχι ἡ ἐλπίδα τοῦ βίου!

Εἶναι πολὺ σημαντικό αὐτὸ νὰ υπογραμμισθῇ· ἂν καὶ εἶναι κάτω ἀυτονόητο, τὰ πράγματα δείχνουν πῶς πολλὰ φορὲς τὸ ἔργο τῶν κληρικῶν δὲν ἔχει στόχο τὴν ἐλπίδα τῆς ζωῆς, ἀλλὰ τὴ διακονία τοῦ βίου!

Πολλοὶ περιμένουν ἀπὸ τοὺς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας νὰ ὑπηρετήσουν τίς βιοτικές ἀνάγκες τῆς κοινωνίας. Πολλοὶ κληρικοί συμμερίζονται αὐτὲς τίς ἀπόψεις καὶ ἐξαντλοῦνται σ' αὐτὰ τὰ θέματα, κάνοντας πολλές φορὲς ἔργο ἐρασιτέγνου. Ἄνθρωποι μετὰ καλὴ θέλησι, χωρὶς ὅμως νὰ ἐλπίζουν στὴ ζωὴ, ἀποβλέποντας στὸ βίον, ἀνησυχοῦν δίκαια γιὰ τὴν κατάστασι τῆς ἀνθρωπότητος καὶ καλοῦν τοὺς κληρικούς νὰ παρατήρουν τίς λειτουργίες καὶ νὰ δοῦν στοὺς δρόμους νὰ φωνάξουν γιὰ τὴν εἰρήνην, τὸν ἀφοπλισμό, τὴ δικαιοσύνη!

Ἄλλοι πάλι πιστεύουν πῶς ὅλα πιά δὲν ἔχουν νόημα, εἶναι ἤδη πολὺ ἀργά, κάθε ἐλπίδα εἶναι μάταιη! Γι' αὐτὸ καὶ τὸ μόνο ζήτημα πού μένει ν' ἀντιμετωπισθῇ εἶναι ποιὸς εἶναι ὁ καλλίτερος τρόπος εὐθανασίας, πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ πεθάνῃ μετὰ μεγαλύτερη «ἀξιοπρέπεια»!

Οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν νὰ προσφέρουν ἐλπίδα ζωῆς, ὄχι νὰ παρατείνουν γιὰ πολὺ ἢ γιὰ λίγο ἀκόμη τὴ βιολογικὴ ὑπαρξί τῶν ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ διακονία τους δὲν ἀναφέρεται στὸ βίον, ἀλλὰ στὴ ζωὴ! Ὁ Χριστὸς μᾶς ἔδειξε πῶς ὁ βιολογικὸς θάνατος ἐνὸς πιστοῦ δὲν εἶναι τὸ τέρμα, ἀλλὰ τὸ προοίμιον τῆς ζωῆς. Ἐτσι οἱ πιστοί, ἀκόμη καὶ κάτω ἀπὸ θλιβερὰς ἐξωτερικὰς συνθήκας βιολογικῆς ὑπάρξεως, δὲν μένουν χωρὶς ἐλπίδα καὶ ὁ στόχος τους δὲν εἶναι ὁ «ἀξιοπρεπὴς θάνατος», ἀλλὰ ἡ ζωὴ!

Αὐτὴ ἡ ζωὴ δὲν εἶναι μιὰ πιθανότητα· γιὰ τὸν πιστὸ εἶναι βεβαιότητα καὶ οἱ ποιμένες καλοῦνται νὰ βοηθήσουν τοὺς πιστοὺς νὰ θεμελιωθοῦν σ' αὐτὴ τὴν ἐλπίδα. Μ' αὐτὴ τὴ βεβαιότητα ἀποκοῦν πλέον μιὰ ἐντελῶς διαφορετικὴ σχέσι μετὰ τὸ βίον καὶ νέα ἀντίληψι γιὰ τὰ πραγματικὰ προβλήματα καὶ τίς προτεραιότητες στὴν ἀτομικὴ τους ζωὴ, ἀλλὰ καὶ στὴ ζωὴ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτὸ σημαίνει πῶς ἂν ὁ ποιμένας δὲν κἀνῃ αὐτὸ τὸ διαχωρισμό, θὰ κἀνῃ μοιραῖο λάθος στὶς προτεραιότητες πού θὰ θέσῃ στὸ ἔργο του καὶ πάντως δὲν θὰ εἶναι ἀληθινὸς ποιμένας, γιατί δὲν θὰ ὀδηγήσῃ τὸ ποιμνίον ἐκεῖ πού ὁ Χριστὸς θέλει· στὴ ζωὴ. Καὶ ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἀποτελέσῃ γι' αὐτὸν «ἄλλοθι» τὸ ὅτι πιθανῶς νὰ ἐκδραπνήθηκε σὲ μιὰ γνήσια καὶ εἰλικρινῆ προσπάθεια νὰ ὑπηρετήσῃ τίς ἀνάγκες τοῦ βίου τοῦ καθενὸς ἀπὸ τὰ «πρόβιατα», ἢ ἀκόμη καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους ἢ τῆς ἀνθρωπότητος!

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ*

Τοῦ Ἀρχιμ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΠΕΚΙΑΡΗ
Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Ἀρχ)πῆς Ἀθηνῶν

Βεβαίως, τὰ προηγούμενα δὲν ἔχουν καμιά σημασία, ἂν ἀρχίσουμε νὰ σκεφτόμαστε μὲ συγκρίσεις. Ἀνθρώπινο εἶναι, κάποιοι νὰ εὐνοοῦνται, ἐνῶ ἄλλοι ἀθέλητα νὰ λημονοῦνται. Ὅταν ὑπάρχει ἀμοιβαία ἐκτίμηση μεταξὺ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ ἐφημερίων, δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀμφιβάλλετε γιὰ τὴν πρόθεση νὰ εισηγηθοῦμε μὲ ὑπευθυνότητα στὸν Μακαριώτατο, ὁ ὁποῖος ἔχει τὸν πρῶτο καὶ τὸν τελευταῖο λόγο.

3. Ἀντιδικίες - καταγγελίες.

Καί, μιὰ κι ὁ λόγος γιὰ τὰ ὀφίκια, τόσο αὐτὰ ὅσο καὶ ἡ προϊσταμενία ἢ ἡ προεδρία μιᾶς ἐπιτροπῆς πρέπει νὰ τὸ ποῦμε ὅτι ἀποτελοῦν πέτρα σκανδάλου.

Ἔρχονται στὴν Πρωτοσυγκελλία καταγγελίες, ἄλλες ἀνυπόγραφες κι ἄλλες μὲ ψευδώνυμα. Δὲν ὀμιλῶ, βέβαια, γιὰ τίς περιπτώσεις ὅπου εἶναι ἐπιβεβλημένος ὁ ἔλεγχος. Ἀναφέρομαι στὶς ἀναληθεῖς καταγγελίες πού ἐξυπηρετοῦν ἐμπιστῆ κίνητρα. Εἶναι ἀνέντιμο νὰ ἐπιτελοῦμε τὴν πιὸ λεπτὴ καὶ ὑπεύθυνη ἀποστολὴ τῆς κριτικῆς μὲ ἰδιοτελεῖ ἐλατήρια. Μπορεῖ ἡ ἀνθρώπινη δικαιοσύνη νὰ παρασυρῆ ὁ Χριστὸς ποτέ. Κι ἂν ἐμεῖς οἱ ποιμένες εἴμαστε διεσπασμένοι, πῶς θὰ διακονήσουμε τὴν ἐνότητα, πῶς θὰ ἐκκλησιάσουμε τοὺς πιστούς; Πιστεύω, ὅτι ὅλοι μας ξεκινήσαμε κάποτε στὰ μικρὰ μας χρόνια, νὰ γίνουμε κληρικοί, ὄχι γιὰ νὰ φτιάξουμε καριέρα. Κι ὅμως, κατανοοῦμε πολλὲς φορές νὰ διακονοῦμε τὴ μεταμόρφωση τοῦ κόσμου, τὴ στιγμή πού ἐμεῖς ἀλλοτριωνόμαστε ἀπὸ τὸ φρόνημά του.

Ὅσο πιάνει ἡ φτώχῃ μας διάκριση, ποτέ δὲν πρόκειται νὰ εὐνοήσουμε τέτοιες καταστάσεις. Εἴμαστε ὑπεύθυνοι ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας, στὸν Μακαριώτατο καὶ στὴ δικὴ σας μὴγυρη. Ἔχουμε συγχωρήσει μερικὸν ὑποκινήτες, τοὺς ὁποίους ἀντιληφθήκαμε παρ' ὅλες τίς προφυλάξεις τους, κι αὐτὸ κατ' ἄκραν οικονομίαν.

Μερικοὶ πάλι νομίζουν ὅτι φεύγουν ἀπὸ τὴν εὐθύνη μὲ μιὰ προφορικὴ καταγγελία. Ἡ στέλνουν λαϊκοὺς γιὰ διάφορες καταγγελίες καὶ προσπαθοῦν οἱ λαϊκοὶ νὰ ἀποσιωπήσουν τὸν ἠθικὸ αὐτοῦργό. Αὐτὰ, ὅμως, μᾶς μειώνουν στὰ μάτια τοῦ ἴδιου τοῦ πληρώματος. Ἄν πονοῦμε τὴν Ἐκκλησία καὶ θέλουμε ὄχι τὸν καταποντισμό, ἀλλὰ τὴν ἀφύπνιση τοῦ συνεφημερίου μας, θὰ βροῦμε καὶ τὸν τρόπο καὶ τὸ ἦθος καὶ τὰ ἐντιμα μέσα γιὰ μιὰ φιλάδελφη συνδρομή.

4. Ἐκπαιδευτικοὶ κληρικοὶ.

Ἡ ὑπαρξὴ συνεφημερίων ἐπιτρέπει τὴν ἀπασχόληση καὶ μὲ τὴν ἐκπαίδευση, ὄχι ὅμως καὶ τὴν παρα-

μέληση τῶν (συν)εφημεριακῶν καθηκόντων. Ὑπενθυμίζω ρητὴ ἐντολὴ τοῦ Μακαριωτάτου, ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένοι οἱ ἐκπαιδευτικοὶ κληρικοὶ νὰ ἀνταποκρίνονται στὶς ὑποχρεώσεις τους πρὸς τὴν Ἐνορία.

5. Νεοκόροιο.

Οἱ νεοκόροιο ἀποτελοῦν τοὺς ἀφανεῖς συνεργάτες μας σὲ μιὰ κοπιωδέστατη διακονία. Λίγη διάθεση κατανόησεως στὶς ὥρες τελέσεως τῶν μυστηρίων, ἰδίως τὸ Σαββατόβραδο, καὶ στὶς ἀπαιτήσεις μας. Προσοχὴ στὴ συμπεριφορὰ μας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐκτονώσουμε τὸ ἄγχος μας πάνω τους. Ἐπιπλέον, νὰ εἴμαστε ἀκριβοδίκαιοι καὶ καμιά φορὰ γενναιδῶροι ἀπέναντί τους, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔκτακτα βοηθήματα. Μιὰ τέτοια συμπεριφορὰ κατανόησεως καὶ ἀγάπης ἐντάσσεται ἀσφαλῶς καὶ στὸ ποιμαντικὸ μας καθήκον εἶναι κι αὐτὸ παιδιὰ μας πνευματικά, ἀδελφοὶ μας καὶ πολῦτιμοι βοηθοί.

Γ' ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ

Ἐρχόμαστε τώρα, στὰ θέματα διαχείρισεως, στὴν «ἀχίλλειο πέτρα» τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτροπῶν.

1. Προμήθειες - Φιλόπτωχα.

Καταγγέλλονται μὲ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα ἐκτροπές (θελήτες ἢ καὶ ἀθέλητες) γιὰ ἀγορὰ ἐκκλησιαστικῶν ἀντικειμένων. Σ' αὐτὲς τίς περιπτώσεις, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπιβάλουμε κανονικὲς καὶ νομικὲς κυρώσεις. Νὰ θυμόμαστε κάποτε - κάποτε ὅτι πρότυπό μας εἶναι Ἐκείνος πού ἦλθε «διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Ματθ. 20,28), ὁ ὁποῖος «οὐκ εἶχε πού τὴν κεφαλὴν κλίνῃ» (Λουκ. 9, 58).

Καὶ κάτι ἄλλο: τὰ χρήματα τῶν Φιλοπτῶχων Ταμείων ἀνήκουν στοὺς ἐμπερίστατους ἀδελφούς, ὄχι στοὺς ἡμετέρους. Παρακαλῶ, ἀκόμη, ὅσο γίνεται, νὰ ἀπαλλασσόμαστε ἀπὸ τὴ νοτροπία τοῦ χρηματοδότη. Εἴμαστε διαχειριστές, εἴμαστε ἐντολοδόχοι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καὶ ὄχι προνομιούχοι τραπεζίτες.

2. Ἐπιτροποιο.

Τὸ θέμα τῶν συνεργατῶν μας καὶ τῆς συνεργασίας μαζί τους στὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο ἢ στὴν Ἐνοριανὴ Ἐπιτροπὴ πρέπει ἀσφαλῶς νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ σοβαρά.

Ὁ ρόλος τους δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι διακοσμητικός. Μᾶλλον, θὰ πρέπει νὰ ἀποτελεῖ προηγούμενο γιὰ μιὰ

* Συνέχεις ἐκ τῆς σελ. 126 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8 τεύχους.

οὐσιαστικότερη συμβολή τῶν λαϊκῶν στήν ἀναζωπύρωση τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς. Ὑφίσταται μιᾷ ἀπόσταση μεταξὺ κλήρου καὶ λαοῦ. Ὁ λαὸς δὲν αἰσθάνεται τὴ συνυπευθυνότητα καὶ τὸ ζωτικό του ρόλο στὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα καί, ὅταν αὐτὴ ἡ ἀπόσταση γεφυρώνεται, τὶς περισσότερες φορὲς τὸν ἀποκαρδιώνουμε μὲ τὴν ἀήθη ἐκκοσμίκευσή μας. Δὲν λέω νὰ ὑποκρινόμαστε, νὰ κάνουμε τὸ σεμνότυφο, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ ὑπεραπλουστεύουμε μὲ τὴν φτώχεια μας τὴν ἱερατικὴ ἀποστολή.

Αὐτὰ σὰν γενικὸ προσανατολισμό. Εἰδικότερα στήν ἐπιλογή τῶν Ἐπιτρόπων, νὰ πρυτανεύῃ σὰν κριτήριον ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, ἡ διάθεση γιὰ δουλειά, ὁ ζῆλος γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τυπικὰ μορφωτικὰ ἢ κοινωνικὰ προσόντα.

Κάθε ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου θὰ πρέπει νὰ καταγράφεται στὸ Πρακτικὸ καὶ νὰ προσυπογράφεται, ὥστε νὰ ὑπάρχει κοινὴ δέσμευση. Νὰ μὴν ἀφήνουμε περιθώρια γιὰ ὑπαναχωρήσεις, ποὺ τελικὰ κωλυσιεργοῦν κάθε θετικὴ προσπάθεια. Χρειαζέται μεγάλη προσοχή, ὥστε νὰ εἶμαστε συνεπεῖς, πρὸς τοὺς νόμους. Πῶς θὰ καταχρασθοῦμε τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου; Τί παράδειγμα θὰ δώσουμε; Καὶ στήν περίπτωση ποὺ μᾶς ἐπιδοκιμάζουν τὰ μέλη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, ἂν κατὰ βάθος διατηροῦν ἐπιφυλάξεις, τὸ δίχως ἄλλο θὰ ἀποτελέσουμε ἀντικείμενο δυσμενῶν σχολίων στὸ περιβάλλον τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων. Κάτι τέτοιο μειώνει τὸ κῆρος τοῦ κληρικοῦ καὶ ἐλαχιστοποιεῖ τὶς προϋποθέσεις γιὰ κάποιες ποιμαντικὲς σχέσεις μὲ αὐτὰ τὰ πρόσωπα.

Παρακαλῶ, νὰ προσέξουμε ἰδιαίτερα τὸ τυπικὸ τῶν νομίμων διαδικασιῶν. Μὴν δίνουμε λαβὲς γιὰ ἐκβιασμούς.

3. Ἐ γ κ υ κ λ ι ο ι.

Ἀναφορικὰ μὲ τὶς ἐγκυκλίους, θεωρῶ ἐπιβεβλημένο νὰ ἐνημερώνονται ὅλοι οἱ συνεφημέριοι. Μιὰ διοικητικὴ θέση δὲν εἶναι πάγια. Ἐνδεχομένως οἱ συνθῆκες καὶ οἱ ἀνάγκες τοῦ κληρικοῦ ἢ τῆς ἐνορίας νὰ ἐπιβάλλουν κάποια ἀλλαγὴ. Ὁ ἐφημέριος ποὺ θὰ ἀναλάβει ἢ ποὺ θὰ ἀναπληρώσει, ἂν χρειασθῇ, ἐπιτρέπεται νὰ ἀγνοεῖ τὶς διοικητικὲς ἐπισημάνσεις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς; Γι' αὐτὸ τὸ θέμα τῆς ἐνημερώσεως ὄλων, ἔχουμε στείλει καὶ ἐκτενὴ ἐγκύκλιο.

Δ' ΚΙΝΗΜΑ ΑΓΑΠΗΣ

Σημαντικὸς αἰμοδότης, τὸ ἔχω ξαναπεῖ, τοῦ κοινωνικοῦ μας ἔργου εἶναι τὸ Κίνημα Ἀγάπης.

Ὁ ὑπεύθυνος κληρικὸς μᾶς ἐπισήμανε ὁρισμένα πράγματα καὶ παρακαλῶ νὰ γίνουν ἀπολύτως σεβαστά:

α) Ὁ ρουχισμὸς ποὺ συγκεντρώνεται στοὺς Ἱ. Ναοὺς μέσα σὲ σακκοῦλες, νὰ παραμένει ἔτσι νοικοκυρεμένος μέχρι τὴν παραλαβὴ του ἀπὸ τὸ Κίνημα Ἀγάπης. Στους περισσότερους Ναοὺς ἀνοίγουν τὶς σακ-

κοῦλες καὶ πετοῦν τὰ ρούχα χύμα, ὁπότε σκονίζονται, λερώνονται καὶ ἡ παραλαβὴ τους καθίσταται προβληματικὴ. Πολλοὶ ἐνορίτες τηλεφωνοῦν διαμαρτυρούμενοι καὶ σταματοῦν νὰ παραδίδουν ρουχισμὸ στὶς ἐνορίες τους.

β) Οἱ Ἐνορίες ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴ συγκέντρωση παλαιοῦ χάρτου καὶ ρουχισμοῦ. Κατ' ἀπολύτως ἐξακριβωμένους ὑπολογισμούς, ἡ ποσότης τοῦ χαρτιοῦ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἔπρεπε νὰ ἀνέρχεται ἐτησίως στήν ποσότητα τῶν 15.000 τόννων (τὸ λιγότερο), ἐνῶ μόλις καὶ μετὰ βίας συμπληρώνουμε τοὺς 500 τόννους ἐτησίως!

γ) Ὅποιος ἐμπερίστατος ἐνορίτης σας ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ρουχισμὸ σὲ πολὺ καλὴ κατάσταση, μπορεῖτε νὰ τὸν ἐφοδιάσετε μὲ συστατικὸ σημείωμα καὶ νὰ τὸν παραπέμπετε στὴ Χριστιανικὴ Ἀλληλεγγύη.

Ἀγαπητοὶ Πατέρες,

δὲν ἐξάντλησα ἀσφαλῶς τὰ θέματα. Ἴσως, μάλιστα, θὰ ἔπρεπε νὰ προσανατολιζόμαστε σὲ ἓνα εἰδικὸ θέμα γιὰ κάθε μελλοντικὴ σύναξη. Ὅμως, ἔδωσα μερικὰ στίγματα γιὰ τὴν πορεία τοῦ ποιμαντικοῦ μας προγραμματισμοῦ. Τελειώνοντας θέλω νὰ διατυπώσω ἓνα κεντρικὸ ἐρώτημα: βλέπουμε, ἄραγε, πρὸς τὸ μέλλον ἢ εἶμαστε παρελθοντολόγοι, συντηρητὲς ἐνὸς μουσείου; Πῶς θὰ σταθοῦμε σὰν ποιμένες στὸ 2000; Θὰ τὰ ἀφήνουμε αἰωνίως μόνον στὴ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, μὲ μιὰ νοοτροπία μονοφυσικὴ;

Εὐχηθῆτε, Μακαριώτατε, ὅσα εἰπώθησαν καὶ ὅσες σκέψεις γεννήθηκαν ἐξαιτίας τους σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν Σύναξη νὰ μὴν ἀπομείνουν «ἔπεια ἢ νοήματα περὸν-τα». Δὲν μᾶς παίρνει ἄλλο ὁ χρόνος. «Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί».

(Τέλος)

«ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ»

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία μὲ τὸ εἰδικὸ ἱεραποστολικὸ περιοδικὸ «Πάντα τὰ Ἐθνη»

* πληροφορεῖ ὑπεύθυνα γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο ποὺ ἀσκεῖ σήμερα ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία,

* περιγράφει τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖο ἀσκεῖται ἡ ἱεραποστολή.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομητὲς μποροῦν νὰ στείλουν τὴν ἐτήσια συνδρομὴ τους (300 δρχ.) δρχ.) στὴ διεύθυνση:

Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Πάντα τὰ Ἐθνη», Ἱω. Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα. Τηλ. 7212.112.

ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΘΕΤΙΚΗ

Τοῦ Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ ΚΑΘΡΕΠΤΙΔΗ
Ἱεροκήρυκος Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν

Α΄.

«ΥΙΟΙ ΚΑΙ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ»

«Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα καὶ ὑμεῖς ἔσοσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ» (Β΄ Κορινθ. στ΄, 18).

Τὴν μεγαλειώδη καὶ παρήγορη αὐτὴ υπόσχεση τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο υπογραμμίζει ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς Κορινθίους ὁ Ἀπ. Παῦλος.

Στὴν ἱστορία τῶν θρησκευτῶν ἐμφανίζονται θεότητες μὲ τὴν μορφή τοῦ πατέρα. Ἀνάκαθεν οἱ ἄνθρωποι, ὅταν παρατηροῦσαν τὸ σύμπαν αἰσθάνονταν ὅτι μιὰ δύναμη κυβερνᾷ τὰ πάντα. Αὐτὴ ἡ δύναμη γεννᾷ στὸν ἄνθρωπο τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τοῦ δέους. Ἡ δύναμη αὐτὴ παίρνει διάφορες μορφές στοὺς μύθους τῶν λαῶν. Ὁ Θεὸς - Πατέρας ὅμως, ποὺ μᾶς μιλάει γι' Αὐτὸν ὁ Ἀπόστολος, δὲν εἶναι μιὰ ἀνάλογη μυθικὴ μορφή. Εἶναι Ἐκεῖνος γιὰ τὸν ὁποῖο εἶπε ὁ Κύριος «οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ» (Ἰωάν. ιδ' 6). Εἶναι ὁ Ἄγνωστος Θεός, ποὺ «ἀποκαλύπτεται», φανερώνεται ἐν Χριστῷ.

Ὁ Θεὸς - Πατέρας τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὸν κόσμον. Οἱ μυθικοὶ θεοὶ στέκονται ἢ πέφτουν μαζί μὲ τὰ κοσμοειδῶλα, ποὺ εἶναι συγδεδεμένοι. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐρευνᾷ ἕνα μυστήριον, ποὺ τὸ εἶχε θεοποιήσει, παύει αὐτὸ νὰ εἶναι θεός. Ἐνῶ ὁ Θεὸς - Πατέρας γιὰ τὸν ὁποῖο μᾶς μιλάει ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀπὸ τὸν χρόνον, ἀπὸ τὸν τόπον. Ὁ Χριστὸς μᾶς φανέρωσε τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι μιὰ ἐνότητα ἀγάπης ἀνάμεσα στὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι. Στὴν αὐτὴν τὴν μυστικὴν αἰώνια ἀγάπην πρέπει νὰ συμπεριληφθεῖ καὶ ὁ λυτρωμένος ἄνθρωπος. Νὰ λάβει δηλ. μέρος σ' αὐτὴν τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ - Πατρὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ «πρωτοτόκου ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς» (Ρωμ. η' 29). Ἄν ἀρνηθῶμε αὐτὴν τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου καὶ ἀφήσουμε τὸ λόγο Του καὶ τὸ χέρι Του δὲν μᾶς μένει τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνα ἀκαθόριστο αἶσθημα γιὰ μιὰ δύναμιν ἀόριστην, χωρὶς πρόσωπον καὶ χωρὶς ἐγγυήσεις.

«Καὶ ὑμεῖς ἔσοσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας».

Αὐτὴ ἡ θεϊκὴ υἰοθεσία ἐκφράζει χαρακτηριστικὰ τὴν σχέση τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Κατὰ τὴν Παλ. Διαθήκην θεωρεῖται ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς ὡς σύνολο «υἱός» τοῦ Θεοῦ. Ἀργότερα ὀνομάζονται ἔτσι μεμονωμένοι προσωπικότητες καὶ τέλος τονίζεται ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι παῖδιὰ τοῦ Θεοῦ. Λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Ἡσαΐου «ἄγε τοὺς υἱοὺς μου ἀπὸ γῆς πόρωθεν καὶ τὰς θυγατέρας μου ἀπ' ἄκρων τῆς γῆς, πάντας ὅσοι ἐπικέκληνται τῷ ὀνόματί μου» (Ἡσαΐου μγ' 6-7). Τὴν θεολογίαν αὐτῆς τῆς υἰοθεσίας ἀναπτύσσει ὁ Ἀπ. Παῦ-

λος. Στὴν αὐτὴν μετέχουν ὅλοι οἱ πιστοὶ «πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἔστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ' 26). Βεβαίως μόνον ὁ Ἰησοῦς εἶναι Ὑἱὸς τοῦ Θεοῦ «κατὰ φύσιν», ἀλλὰ «ἐνηνθρώπισε», ἔπαθε «ἕνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολαύωμεν» (Γαλ. δ' 5).

Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον ὁμιλεῖ μὲ μεγάλη ἔμφαση γι' αὐτὴν τὴν υἰοθεσίαν ἢ γι' αὐτὴν τὴν ἅγια παιδικότητα. Ὁ Ἰησοῦς — γιὰ νὰ θυμηθῶμε μόνον μιὰ φράση — εἶπε «ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παῖδια, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. ιη' 3). Τὰ λόγια αὐτὰ ἔχουν παρεξηγηθεῖ. Εἶπαν πὼς γιὰ νὰ εἶναι κανεὶς πιστὸς πρέπει νὰ ἔχει μιὰ ὀρισμένη ψυχικὴ σύνθεσις. Νὰ εἶναι ἐξαρτημένος, νὰ ἔχει ἀνάγκη κάπου νὰ πισθεῖ. Γιὰ νὰ μιλήσουμε πρὸς καθαρά: νὰ εἶναι πνευματικὰ ὑπανάπτυκτος. Μιὰ προσωπικότητα μὲ ἀποφασιστικὴ αὐτοσυνειδησία, ποὺ ζεῖ ἀπὸ ἰσχυρὰ κίνητρα καὶ εἶναι ἀποφασισμένη νὰ κατακτήσῃ τὸ μερίδιόν της στὸν κόσμον, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἀπορρίπτῃ τὴν χριστιανικὴν πίστην.

Αὐτὸ εἶναι μεγάλη παρεξήγησις. Πολὺ περισσότερον, συκοφαντία. Γιατί αὐτὴ ἡ υἰοθεσία καὶ παιδικότητα γιὰ τὴν ὁποία μιλάει ὁ Κύριος εἶναι σοβαρὴ καὶ γεμάτη εὐθύνη. Ὁ Χριστὸς δὲν ζητᾷ κάτι παιδαριῶδες. Ὅποιος ἀπὸ ἰδiousυγκρασίαν ἔχει ἀνάγκη κάπου νὰ στηριχθεῖ, μπορεῖ, βέβαια, νὰ εἶναι χριστιανὸς καὶ νὰ θρεῖ στὴν πίστη ἕνα στήριγμα. Ὅποιος ὅμως παίρνει σὲν σοβαρὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, γνωρίζει τί σημαίνει χριστιανικὴ εὐθύνη καὶ τί σημαίνει νὰ πραγματοποιεῖς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ σὲ κάθε περίστασι. Εἶναι κάθε ἄλλο παρὰ παιδαριῶδες. Ἡ παιδικότητα, ἄλλωστε, γιὰ τὴν ὁποία μᾶς μιλά ὁ Κύριος δὲν εἶναι μιὰ ψυχικὴ διάθεσις ἀπλῶς, ἀλλὰ ἐκφράζει μιὰ πραγματικότητα. Τὴν πραγματικότητα ὅτι μὲ τὸ βάπτισμα, ὅπως εἶπε ὁ Κύριος στὸν Νικόδημον (Ἰωάν. γ'), ὁ ἄνθρωπος γεννιέται ὡς νέος ἄνθρωπος καὶ γίνεται μιὰ ὑπαρξὴ «ἐκ τοῦ Θεοῦ», παῖδι τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ὁ Ἀπ. Παῦλος τὸν χαρακτηρίζει «καινόν», νέον ἄνθρωπον καὶ «πνευματικόν». Σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν «παλαιόν», τὸν «σαρκικόν». Αὐτοὶ οἱ δύο ἄνθρωποι ἀγωνίζονται νὰ κυριαρχήσουν στὴν προσωπικότητα κάθε ἀνθρώπου. Καὶ διεξάγεται ἕνας διαρκὴς καὶ ἀμείλικτος ἀγώνας. Ἡ ἔκβασις τοῦ ἀγώνα αὐτοῦ θὰ δείξῃ, ἂν θὰ παραμείνῃ ὁ ἄνθρωπος τέκνον τοῦ Θεοῦ ἢ θὰ ἐκπέσει ἀπὸ τὴν θεῖαν υἰοθεσίαν. Καὶ ὅπως τὰ παῖδιὰ συνήθως μοιάζουν μὲ τοὺς γονεῖς, τὸν πατέρα τὰ ἀδελφία, ἔτσι καὶ σὲ μᾶς πρέπει νὰ γίνῃται πραγματικὴ αὐτὸ ποὺ λέει ὁ Ἀπ. Παῦλος «τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν» (Β΄ Κοριν. γ' 18). Καὶ αὐτὸ πραγματοποιεῖται ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος — «ἀπὸ Κυρίου Πνεύματος» —, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν δικὸν μᾶς προσωπικὸν ἀγώνα. Ὅπως

τονίζει ο Ίερὸς Χρυσόστομος μιλώντας ἀκριβῶς γιὰ τὴν θεία υἱοθεσία «οὐ γὰρ ἀπὸ πόνων οὐδὲ κατορθωμάτων τοῦτο γίνεται μόνον, ἀλλ' ἀπὸ ἀγάπης, οὔτε ἀπὸ ἀγάπης μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἀρετῆς».

«Ἴδετε —λοιπὸν ἀδελφοί— ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν» (Α' Ἰωάν. γ' 1). Οἱ ἄνθρωποι συνήθως καυχῶνται γιὰ τὴν ὑψηλὴ καταγωγή τους. Ἀλλὰ ποιά τιμὴ μπορεῖ νὰ συγκριθεῖ μὲ τὴν τιμὴ νὰ εἶσαι παιδί τοῦ Θεοῦ. Ἀρκεῖ μὲ τὴν ζωὴ μας τὴν καθημερινή μέσα στοὺς ἀγῶνες, τὰ προβλήματα καὶ τὰ διλήμματα νὰ ἐπιβεβαιώνουμε τὴν ἀλήθεια ὅτι «γὺν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὕτω ἐφανερῶθη τί ἐσόμεθα» (Α' Ἰωάν. γ' 2).

Β'.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

«Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα» (Β' Κορ. σι' 18).

Ἄς προσπαθήσουμε νὰ δοῦμε πῶς συγκεκριμένα τίς συνέπειες τῆς θεϊκῆς υἱοθεσίας. Νὰ δοῦμε τί σημαίνει ἡ πραγματικότητα ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πατέρας μας.

Αὐτὸ σημαίνει πρῶτα — πρῶτα ὅτι ὁ Θεὸς γνωρίζει τὸν καθένα μας. Στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ δὲν ὑπάρχει δηλ. κανένας, πὺ εἶναι ἀνώνυμος, παραδομένος στὴν μοναξιά του. Ἀκόμα κι ἂν αἰσθανόμαστε παραμερισμένοι ἀπ' ἄλλους γύρω μας, ὅμως Ἐκεῖνος εἶναι κοντά μας. Τόσο κοντά μας, ὥστε μπορούμε πέρα ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία καὶ ἀπόγνωση νὰ στηριχθοῦμε σ' Αὐτόν. Αὐτὸς εἶναι γιὰ μᾶς ἕνα μόνιμο Σὺ. Αὐτὸ δὲν εἶναι μόνον μιὰ παρηγοριά στὶς δυσκολίες τῶν πειρασμῶν, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἡ υπογράμμιση μὲ μοναδικὸ τρόπο τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου. Ὅτι ἐνομαζόμαστε σήμερα ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια καὶ ἀνθρώπινα δικαιώματα, πὺ τόσος λόγος γίνεται γι' αὐτά, ἔχουν ἐδῶ τὴν ἱστορικὴ τους αἰτία. Στὸ γεγονός δηλ. ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστη συνέδεσε τόσο ἀμεσα τὸ δημιουργημὰ μὲ τὸν Δημιουργό, τὴν εικόνα μὲ τὸ πρότυπο, τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν Θεό.

Δεύτερη συνέπεια: Ὅταν ἀναφέρουμε τὴν λέξη «παιδί» ἔρχεται αὐτόματα στὴ σκέψη μας ἡ λέξη «ἀγάπη». Γιατὶ παιδί χωρὶς ἀγάπη δύσκολα ζεῖ. Κι ὅταν λέμε ὅτι εἴμαστε παιδιά τοῦ Θεοῦ θυμόμαστε ἀμέσως, ὅσα γράφει ἡ Κ. Διαθήκη γιὰ τὴν οὐσία τοῦ Θεοῦ, πὺ εἶναι ἀγάπη. Ὁ Θεός, πὺ μᾶς μιλάει γι' Αὐτόν τὸ εὐαγγέλιο, δὲν εἶναι ὁ Θεὸς - φόβητρο, ἡ ὁ Θεὸς - τιμωρός. Εἶναι κυρίως ὁ Θεὸς - πατέρας, πὺ ἀγαπᾷ.

Ἡ ἀγάπη εἶναι μιὰ λέξη, πὺ γοητεύει, πραγματικά, τοὺς ἀνθρώπους. Πόση νοσταλγία, πόση προσδοκία, πόση εὐτυχία, πόση πληρότητα, πόσα ὄνειρα συνδέονται μ' αὐτὴ τὴ λέξη. Ἀλλὰ καὶ πόση ἀπογοήτευση, πόση ἀπελπισία, πόση ἀπόγνωση πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀπουσία τῆς ἀγάπης ἢ ἀπὸ τὴν κυνικὴ κατάχρηση αὐτῆς τῆς λέξεως. Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολή, ἂν λέγαμε ὅτι ἡ ἀποφασιστικὴ ἀρρώστια τοῦ τεχνοκρατούμενου πολιτισμοῦ μας εἶναι ἡ ἔλλειψη τῆς ἀγάπης.

Πολλοὶ ἄνθρωποι σήμερα, πὺ ζοῦν μέσα σὲ εὐμάρεια ἴσως, ὑποφέρουν γιατί κανεὶς δὲν τοὺς ἀποδέχεται, κανεὶς δὲν τοὺς καταλαβαίνει, κανεὶς δὲν τοὺς ἀγαπᾷ. Μπροστά σ' αὐτὴν τὴν πραγματικότητα εἶναι μιὰ με-

γαλειώδης ἀλήθεια, ὅταν τὸ Εὐαγγέλιο μᾶς λέει ὅτι ὁ Θεὸς - πατέρας εἶναι ἀγάπη. Καὶ ὅπου ὑπάρχει ἡ ἀγάπη, ἡ πραγματικὴ ἀγάπη, ὅχι οἱ κίβδηλες παραχαράξεις τῆς, ἐκεῖ εἶναι ὁ Θεός. Ὅταν, λοιπὸν, σκεπτόμαστε ὅτι εἴμαστε παιδιά τοῦ Θεοῦ, μέσα σ' αὐτὴν τὴν σκέψη ὑπάρχει μιὰ βεβαιότητα. Ἡ βεβαιότητα ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς περιβάλλει μὲ τὴν ἀγάπην Του καὶ ἡ ἀγάπη μας γίνεται δεκτὴ ἀπ' Αὐτόν. Αὐτὸς δέχεται τὴν ἀγάπην μας καὶ ἀποδέχεται τὸν ἑαυτὸ μας, ὅπως εἶναι. Τὸν ἀποδέχεται χωρὶς περιφρόνηση, ἀλλὰ μὲ στοργή.

Καὶ τὸ σπουδαιότερο ἴσως μήνυμα αὐτῆς τῆς ἀλήθειας τῆς θείας υἱοθεσίας, τῆς ἀλήθειας δηλ. ὅτι εἴμαστε «υἱοὶ καὶ θυγατέρες» τοῦ Θεοῦ, εἶναι τὸ δικαίωμα νὰ ἐμπιστευόμαστε σ' Αὐτόν. Τὴν σημασία καὶ τὴν βαρύτητα αὐτῆς τῆς προσφοράς τὴν καταλαβαίνομε πολὺ καθαρά, ὅταν σκεφθοῦμε τὴν ἀβεβαιότητα, τὴν ἀπειλή καὶ τὸ ἄγχος, πὺ διαπερνᾷ τὴ ζωὴ μας. Ὅσο πῶς βαθεῖα εἰσχωρεῖ τὸ βλέμμα μας στὸν κόσμον μας, τόσο ὀξύτεροι ξεπηδοῦν μπροστά μας οἱ φόβοι καὶ οἱ ἀγωνίες, πὺ διαποτίζουν τὸν πολιτισμὸ μας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς ἀπαριθμήσουμε, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπογραμμίσουμε πὺ ὅσο ἔντονη εἶναι ἡ τάση γιὰ ἀσφάλεια καὶ σιγουρία, πὺ κυριαρχεῖ στὶς κοινωνικὲς μας δομές. Ἡ δύναμη γιὰ τὴν ὑπερνίκηση αὐτῆς τῆς ἀγωνίας τοῦ κόσμου, αὐτὸ εἶναι σὲ τελευταία ἀνάλυση, ὅτι μᾶς προσφέρεται μὲ τὴν θεία υἱοθεσία, ὅταν μπορούμε νὰ στρεφόμεθα καὶ νὰ μιλάμε στὸν Θεὸ ὡς πρὸς πατέρα.

Καὶ μάλιστα, ὅταν αὐτὸς ὁ Πατέρας δὲν εἶναι ἀπομονωμένος κάπου στὸ ὑπερέραν. Γιατὶ, ἂν ὁ Θεὸς ὑπάρχει, καὶ ὑπάρχει, ὑπάρχει καὶ ζεῖ ἀνάμεσά μας. Εἶναι στοὺς δρόμους μας, στὰ σπίτια μας, ἀνάμεσα στοὺς πῶς κοντινοὺς καὶ πῶς μακρνοὺς συναθρώπους μας, στὶς σκέψεις καὶ στὶς ἐνέργειές μας. Εἶναι πρὸ πάντων ὅπου βιώνεται, ὅπου πραγματώνεται ἡ ἀγάπη. Γι' αὐτὸ ἔγινε ὁ Θεὸς ἄνθρωπος καὶ περπάτησε στοὺς δρόμους αὐτοῦ τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ μᾶς κάνει νὰ καταλάβουμε καὶ νὰ δοῦμε αὐτὴ τὴν ἐγγύτητά Του.

Ἀλλὰ αὐτὸς ὁ Θεὸς - Πατέρας, πὺ θρίσκειται ἀνάμεσά μας, εἶναι συγχρόνως κι ἐπάνω ἀπὸ μᾶς. Καὶ αὐτὸ τὸ «ἐπάνω» δὲν τὸ ἐννοῦ ἀπλῶς τοπικά. Σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἀτελής καὶ ἀδύνατος σὴν καὶ μᾶς. Ἀλλὰ εἶναι ὁ Κύριος τοῦ κόσμου καὶ κάθε δύναμη πηγάζει ἀπ' τὴ δύναμὴ Του. Μόνον αὐτὴ ἡ πίστη μᾶς δίνει ἐμπιστοσύνη καὶ δύναμη νὰ στρεφόμεθα πρὸς τὸν Θεὸ - Πατέρα. Ἄλλοιως εἴμαστε μόνον μὲ τὸν ἑαυτὸ μας. Ἀποστολεῖς καὶ ἀποδέκτες τῶν ἐρωτημάτων καὶ ἀμφιβολιῶν μας, τῶν αἰτημάτων καὶ τῶν ἐλπίδων μας.

Καὶ ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μόνον ἀνάμεσά μας, ἀλλὰ κι ἐπάνω ἀπὸ μᾶς, μπορεῖ νὰ μᾶς «ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτόν», νὰ μᾶς βοηθήσει δηλ. νὰ ξεπεράσουμε τὸν ἑαυτὸ μας. Ἐπειδὴ ὁ οὐρανὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι πάνω ἀπὸ τὴ γῆ, γι' αὐτὸ μπορεῖ αὐτὴ ἡ γῆ νὰ γίνε οὐρανός. Γιατὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἀσύγκριτα ὑψηλότερος, μεγαλύτερος, δυνατότερος ἀπὸ κάθε δύναμη τοῦ κόσμου.

Αὐτὸς ὁ Θεὸς σὲ ἐνομαζέει παιδί του δηλ. «υἱὸν φωτὸς καὶ κληρονόμον Θεοῦ καὶ συγκαληρονόμον Χριστοῦ καὶ σύμμορφον τῆς εἰκόνας αὐτοῦ καὶ σύμφυτον» (Μ. Ἀθανάσιος).

Σκέψου, λοιπὸν, ἀδελφέ μου, τὴν ἐλπίδα πὺ ἔχεις ὡς παιδί τοῦ Θεοῦ! Ζήσε σύμφωνα μ' αὐτὴν τὴν ἐλπί-

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΙΣ

Τοῦ κ. ΚΩΝ. Ρ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ

Ἡ Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ζωοποιουσα «κεφαλὴ τοῦ σώματός»¹ τῆς, σκοπὸν ἔχει «τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ»².

Συνεπῶς «ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀπολυτρωτικὴν τοῦ Κυρίου ἐνέργειαν ἀσκοῦσα, εἶναι ὁ μόνος τῆς χάριτος φορεὺς, ὁ ἀνεπισημῆς τῆς Θείας ἀληθείας διδάσκαλος καὶ διὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους πάντων τῶν αἰώνων ἡ μόνη κιβωτὸς τῆς σωτηρίας»³. Καὶ τὴν Θεῖαν αὐτὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας προσεπάθησαν νὰ ἀνακόψουν δύο ἐχθροὶ τῆς. Ὁ πρῶτος ἦτο ἐξωτερικός, οἱ διωγμοί, πρὸς τοὺς ἀντιμετώπισε μὲ τὸ αἷμα τοῦ μαρτυρίου. Ὁ δεύτερος ἐσωτερικός, διότι προήλθεν ἀπὸ τὰ ἴδια τῆς τὰ σπλάγγνα, ἡ αἵρεσις. «Ἡ αἵρεσις, ἡ ὁποία ἐξήτησε νὰ εἰσβάλῃ μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ σκοτίσῃ τὰ πνεύματα, νὰ ταράξῃ τὰς συνειδήσεις, νὰ σχίσῃ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν»⁴.

Ἡ Ἐκκλησία ὅμως δὲν εἶναι ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς· εἶναι θεῖον καθίδρυμα. Καὶ κατὰ τὸν Φλωρόφσκι⁵ «Ἐκκλησία εἶναι μίᾳ κτιστὴ εἰκὼν τῆς Ἁγίας Τριάδος· δι' ἣ καὶ ἡ ἀποκάλυψις τῆς Τριάδος εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴν ἴδρυσιν τῆς Ἐκκλησίας» Ὁ δὲ ἱερός Χρυσόστομος βεβαίως ὅτι «οὐδὲν Ἐκκλησίας ἰσχυρότερον»⁶, ἡ ὁποία εἶναι «τοῦ οὐρανοῦ ὑψηλότερα καὶ τῆς γῆς πλατυτέρα»⁷ καὶ «οὐδέποτε γηρᾶ, ἀλλ' αἰεὶ ἀκμάζει»⁸. Καὶ προσθέτει: «Ἀνθρώποι λόγοις τετιμημένοι, δυνατοί, τοσαῦτα ἐπολέμησαν ἀκμὴν νεάζουσιν, ἀλλ' οὐκ ἐξεργάζοντο. Ἄλλ' οἱ μὲν πολεμήσαντες σεσίζηται καὶ λήθη παραδέδονται, ἡ δὲ πολεμηθεῖσα οὐρανὸν ὑπεραίρει»⁹.

Αὕτη εἶναι ἡ δύναμις τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας. Καὶ μὲ αὐτὴν τὴν δύναμιν ἀντιμετώπισε τοὺς διώκτας τῆς καὶ τὰ βασανιστήρια, ἀλλὰ καὶ συνέτριψε καὶ συντρίβει τοὺς ἐκάστοτε ἐμφανιζομένους ψευδοδιδασκάλους καὶ αἵρετικούς, πρὸς προσπαθοῦν νὰ ἐξέλθουν τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν. Δι' ὅλους αὐτοὺς τὸ δι-

δαγμα τῆς Ἱστορίας εἶναι τὸ ἴδιον: «Σκληρὸν πρὸς κέντρα λακτίζειν»¹⁰.

* * *

Παρὰ ταῦτα ἡ αἵρεσις συνεχίζει τὸ διαβρωτικὸν τῆς ἔργον. Τοῦτο περιγράφεται λίαν εὐστόχως εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1836 ἐκδοθεῖσαν ἐγκύκλιον¹¹ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Ὁρθοδόξους διὰ τὴν προφύλαξιν τῶν ἀπὸ τὰς διαφόρους ἐτεροδιδασκαλίας, εἰς τὴν ὁποίαν μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναφέρονται καὶ τὰ ἐξῆς, τὰ ὁποία δὲν ἀπέχουν τῆς πραγματικότητος ἀπὸ τῆς σημερινῆς δράσεως τῶν αἵρετικῶν εἰς τὸν χρόνον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Οἱ σημερινοὶ αἵρετικοί, λέγει ἡ Πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος, προκειμένου νὰ μολύνουν τὴν ἁμωμον ἡμῶν πίστιν καὶ νὰ κατασπαράξουν τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ, «λαμβάνουσι διάφορα σχήματα, προσποιούνται φιλοφροσύνην, κηρύττουσι φωτισμὸν, ἐπαγγέλλονται σοφίαν καὶ παιδείαν καὶ ὑπόσχονται πανταχοῦ τὰς μεγαλυτέρας εὐεργεσίας. Περιφέρονται ἄλλοτε μὲν ὡς περιηγηταί, ἄλλοτε δὲ ὡς ἔμποροι, ἄλλοτε ὡς ἰατροὶ ἀνάργυροι καὶ ἄλλοτε μὲν ὡς ἀπόστολοι καὶ διδάσκαλοι. Ἐξοδεύουσι πολλὰ διὰ ἀσημάντους ἀρχαιότητας, ἰατρούουσι δωρεάν, διδάσκουσιν ἀμισθί, μὲ μόνον τὸν σκοπὸν νὰ λάβωσι τὴν εὐνοίαν τῶν Ὁρθοδόξων καὶ νὰ μολύνωσι τὰ πάτρια ἡμῶν δόγματα. Δαπανῶσι πολλὰ πρὸς τύπωσιν βιβλιαρίων, πεπληρωμένων ἀπὸ ταύτας τὰς διαφόρους βλασφημίας τῶν πολεμούντων ποτὲ μὲν πλαγίως, ποτὲ δὲ κατ' εὐθείαν τὰ οὐράνια δόγματα καὶ διδάγματα, παραδόσεις καὶ ἔθιμα τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν ἁγίας Ἐκκλησίας. Χαρίζουσι ταῦτα ἢ τὰ πωλῶσι διὰ μικροτάτης τιμῆς, λόγῳ μὲν εὐεργεσίας, ἔργῳ δὲ βλάβης, διὰ νὰ ἐμφυτεύσωσιν εἰς τὰς καρδίας τῶν Ὁρθοδόξων, καὶ μάλιστα τῶν ἀπαλῶν παίδων, τὰς παρανόμους αὐτῶν βλασφημίας».

Ἀπώτερος, λοιπόν, σκοπὸς ὅλης αὐτῆς τῆς δραστηριότητος τῶν αἵρετικῶν εἶναι ὅχι τὸ τοῦ Κυρίου «ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός»¹², ἀλλὰ «τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν»¹³. Χαρακτηριστικὸν γνῶρισμα, κατὰ τὸν Μέγαν Ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν, «ἀνδρῶν λαλούντων διεστραμμένα»¹⁴. Κατὰ δὲ τὸν Ἀμμόνιον «ὁ γὰρ τῶν αἵρετικῶν σκοπὸς σπουδάζει περιποιῆσαι ἑαυτοῖς λαὸν οὐ τῷ Κυρίῳ· ἵνα ἑαυτοῖς καυχῶνται»¹⁵. Καὶ ἔχει διαπιστωθῆ ὅτι οἱ αἵρετικοὶ καὶ ψευδαπόστολοι κομπάζουν ὅταν ἔχουν πλῆθος ὀπαδῶν ἀφροσιωμένων εἰς αὐτοὺς καὶ ὅχι εἰς τὸν Χριστόν. Καὶ

10. Πράξ. 26,14.

11. Ἰωάν. Καρμίρη — ΔΣΜ — τόμ. 2, σελ. 881.

12. Λουκ. 19,10.

13. Πράξ. 20,30.

14. Ἐνθ. ἀν.

15. Π. Ν. Τρεμπέλα — Ἰπόμνημα εἰς Πράξεις Ἀποστόλων, σελ. 556.

1. Κολ. 1,18.

2. Ἐφεσ. 4,12.

3. Χρ. Ἀνδρούτσου — Δογματικὴ — σελ. 265.

4. Β. Πλουμιδῆ — Εἰσαγωγή εἰς τὸν Χριστιανισμὸν — σελ. 54.

5. Γ. Φλωρόφσκι — Ἀνατομία Προβλημάτων Πίστεως — σελ. 152.

6. Π. Ν. Τρεμπέλα — Δογματικὴ — τόμ. 2, σελ. 360.

7. Ἐνθ. ἀν.

8. Ἐνθ. ἀν.

9. Ἐνθ. ἀν.

δα. Μεταλαμβάνουσα αὐτὴ τὴν ἐλπίδα. Εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα τοῦ κόσμου. Ἡ μόνη ἐλπίδα τῆς γῆς μας. Αὐτῆς τῆς γῆς, πρὸς δὲν παύει νὰ εἶναι ἕνα κομμάτι ἀπ' τὸν οὐρανὸν τοῦ Θεοῦ - Πατέρα μας.

Η ΣΤΕΝΗ ΠΥΛΗ

Τὸ μυστήριον τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως
ὅπως τὸ βιώνουμε στὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν

Τοῦ ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ, Δ. Θ. (†)

Ὁ ἴδιος ἱερός Πατήρ, σὲ ἄλλη περίστασι, διαπρα-
νώνει ἐξαίσιον αὐτῇ τὴν πραγματικότητα, πού οἱ αἰρε-
τικοὶ μὲ τόση μανία χτυποῦν: «Οἱ ἱερεῖς κατοικοῦν πά-
νω στὴ γῆ καὶ πάνω σ' αὐτὴν περνοῦν τὶς ἡμέρες τους.
Κι ὅμως, τοὺς ἀνατέθηκε ἀπὸ τὸν Κύριον νὰ κανονίζου-
ν τὰ οὐράνια καὶ πῆραν ἐξουσία, πού οὔτε σὲ ἀγγέλους
οὔτε σὲ ἀρχαγγέλους παραχωρήθηκε. Διότι σ' ἐκείνους
δὲν ἔχει εἰπωθεῖ: ὅσα δέσετε πάνω στὴ γῆ, θὰ εἶναι
δεμένα στὸν οὐρανόν... Ἔχουν βέβαια κι οἱ ἰσχυροὶ τῆς
γῆς τὴν ἐξουσίαν νὰ δένουν, ἀλλὰ γιὰ τὰ σῶματα μονά-
χα. Κι ὅσα κάνουν κάτω οἱ ἱερεῖς, αὐτὰ ὁ Θεὸς ἐπάνω

τὰ ἐπικυρώνει καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δούλου ὁ ἀφέντης
βεβαιώνει... Οἱ ἱερεῖς δέ, ὅχι λέπρα τοῦ σώματος, ἀλλὰ
ἀκαθαρσία τῆς ψυχῆς πῆραν ἐξουσίαν ὅχι ἀπλῶς ἀν-
γιατρεύθηκε νὰ τὴν πιστοποιοῦν, ἀλλὰ νὰ τὴν θεραπεύουν
οἱ ἴδιοι ὁλότελα».

Αὐτὰ τὰ ὀλίγιστα εἶναι ἀρκετὰ νὰ στερεώσουν τὴν
πεποίθησιν ὅτι ὁ ποιμὴν ἔχει ἄνωθεν τὸ δικαίωμα καὶ
τὸ καθήκον νὰ δέχεται, ὡς μεσολαβητῆς κι ἐκπρόσω-
πος τοῦ Θεοῦ, τὰ ἐξαγορευόμενα ἁμαρτήματα κι ὅτι τὸ
μυστήριον τῆς Μετανοίας ἔχει δόσιν τόσο στὴν Ἁγίαν
Γραφή ὅσο καὶ στὴν παλιὰ παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅπως πολὺ ὀρθὰ τονίζει ὁ Πατριάρχης Μητρο-
πόλεως, μὲ τὸν ὅποιον ἀρχίσαμε, τὸ μυστήριον αὐτὸ εἶ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 110 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7 τεύχους.

νας ἀνάπηρος καὶ συνεπῶς δὲν ἔχει ἀνάγκην τεχνη-
τῶν μελῶν³³!

Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρονται κατωτέρω ὀρισμένοι πε-
ριπτώσεις ἀντιμετωπίσεως τῶν αἱρέσεων.

Πρῶτον θὰ πρέπει νὰ ἐνημερώνεται ἀνελλιπῶς ὁ
«λαὸς τοῦ Θεοῦ» διὰ τὰς διαφόρους αἱρέσεις καὶ τοὺς
κινδύνους, πού ἐγκυμονοῦν αὐταί, δι' ἐγκυκλίων, κηρυ-
γμάτων καὶ ὁμιλιῶν εἰς εἰδικὰς συγκεντρώσεις.

Δεύτερον νὰ γίνεταί διανομὴ καταλλήλων φυλλα-
δίων, εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἐκτίθενται μὲ ἀπλότητα, σαφή-
νεια καὶ συντομία τὰ τῶν αἱρέσεων καὶ τὰ ὁποῖα θὰ
πρέπει νὰ φθάσῃ καὶ εἰς τὰς οἰκίας ἐκείνων, πού
δὲν ἐκκλησιάζονται τακτικῶς.

Τρίτον οἱ μαθηταὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων
νὰ κατατοπίζονται ἐπαρκῶς, διὰ τὴν ὅλην δρᾶσιν τῶν
αἱρετικῶν, ὥστε καὶ αὐτοὶ νὰ συμμετέχουν εἰς τὸν «κα-
λὸν ἀγῶνα».

Τέταρτον, θρησκευτικὰ περιοδικὰ καὶ ἔντυπα, πού
εἶναι ὀρθόδοξα, θὰ πρέπει πρὸ τοῦ τίτλου των νὰ προ-
τάσσουν τὴν λέξιν «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ», ὥστε εὐκόλως
νὰ διακρίνονται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἄλλων πολυχρῶ-
μων ἐντύπων καὶ περιοδικῶν, πού κυκλοφοροῦν καὶ
δὲν εἶναι ὀρθόδοξα καὶ τὰ ὁποῖα διανέμονται ἀντὶ
εὐτελοῦς τιμῆς. Τοῦτο πρέπει νὰ προσεχθῇ ἰδιαίτερος
διότι ἔπαισαν πλέον νὰ ἰσχύουν³⁴ αἱ διατάξεις τοῦ ἄρ-
θρου 4 τοῦ Α.Ν. 1672)³⁵ καὶ συνεπῶς τὰ πάσης φύ-
σεως ἔντυπα, τὰ μὴ ὀρθόδοξα, δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ
φέρουν τὴν ἐνδειξιν, ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου των, περὶ τοῦ
ἀντιστοίχου θρησκευμένου ἢ δόγματος, ἢ δὲ παράλει-
ψις ἀναγραφῆς τοιαύτης ἐνδείξεως δὲν ἀποτελεῖ πλέον
ποινικὸν ἀδίκημα.

Πέμπτον, ἢ ἀπὸ τῶν τηλεοπτικῶν μέσων ἐνημέρω-
σις τοῦ εὐρύτερου κοινοῦ διὰ τὰς ὑφισταμένας ἐν Ἑλ-
λάδι αἱρέσεις.

* * *

Πέραν ὅμως τῶν ἀνωτέρω ἐλπιδοφόρον εἶναι ὅτι,
εἰς τὴν τόσον κρίσιμον ἐποχὴν μας διὰ τὸν Πολιτι-
σμόν, ἢ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν προκαλεῖ τὸ ἐνδιαφέρον
καὶ τὸν θαυμασμόν καὶ τῶν μὴ Ὁρθόδοξων, διότι ἀφ'
ἐνός μὲν διατηρεῖ ἀλώβητον πᾶσαν τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ
ἀποκαλυφθεῖσαν ἀλήθειαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀμνημονῆν
εἰς τοὺς προσπαθοῦντας νὰ διασπάσουν τὴν ἐνότητά
της, ἐξέρχεται νικητρία. Αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν τονίζει
καὶ ὁ Ἰσπανὸς ρωμαιοκαθολικός, καὶ μετέπειτα Ὁρθό-
δοξος, π. Παῦλος Μπαλλέστερ Κονβαλιέρ³⁵ εἰς τὸ βι-
βλίον του «Ἡ μεταστροφή μου εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν»,
εἰς τὸ ὁποῖον μεταξὺ τῶν ἄλλων γράφει: «Ἡ Ὁρθοδο-
ξία εἶναι ἡ μοναδικὴ Ἐκκλησία, ἥτις ὡς πιστὸς θεμα-
τοφύλαξ τῆς Εὐαγγελικῆς πίστεως, οὐδέποτε ἠλλαξέ-
τι εἰς αὐτὴν, οὔτε ἀφήρεσε, οὐδὲ προσέθεσέ τι· δὲν
ἀπέκοψε τὰ οὐσιώδη, οὐδὲ συνεσώρευσε τὰ ἐπουσιώ-
δη, οὔτε ἀπόλεσέ τι τὸ ἰδικόν της, οὔτε τι τὸ ξένον
ἤρπασε, πάντοτε πιστὴ καὶ συνετὴ πρὸς ὅσα ἐκληρο-
νόμησε. Καὶ συνεχίζει: «Αὕτη εἶναι ἡ Ἁγία Ἐκκλη-
σία τοῦ Θεοῦ, ἡ μοναδικὴ Του, ἡ ἀληθῶς Καθολικὴ
Ἐκκλησία, ἥτις μάχεται ἐναντίον ὅλων τῶν αἱρέσεων.
Νὰ μάχεται εἶναι δυνατόν, νὰ ἡττᾶται ὅμως ποτέ».

34. Α. Ν. Μαρίνου — Περιοδ. Ἑλλ. Δικαιοσύνη — τεῦχος
1)1984, σελ. 13.

35. Ἡ Νοσταλγία τῆς Ὁρθοδοξίας, Ἀθήναι 1956, σελ.
148-149.

33. Ἐνθ. ζν.

ναι κατ' ἐξοχήν τεκμήριο τῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα στίς χριστιανικές ψυχές κι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐμφαντικά δείγματα τῆς σωτήριας ἐργασίας, πού ὁ Παράκλητος κάνει μέσα στήν Ἐκκλησία, ὁδηγώντας τὰ μέλη τῆς στήν τελείωση, κατὰ τὴν ὑπόσχεση τοῦ Χριστοῦ: «θ' ἀφήσω τὸν Παράκλητο κι αὐτὸς θὰ σὰς ὁδηγήσει».

Ὁ πνευματικὸς πρέπει, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ, νὰ ἔχει θαθεῖα συνειδητὸ μέσα του καὶ τὸν χαρακτήρα, τὴν ἀτιμόσφαιρα, τὰ κύρια γνωρίσματα τοῦ μυστηρίου, ὅπως τὰ βρίσκει κανένας στήν ὀρθόδοξη παράδοση. Διότι ὅπως καὶ σὲ τόσα ἄλλα, ἔτσι κι ἐδῶ οἱ ἀποσχισμένοι ἀπὸ τὴν Ὀρθοδοξία κι οἱ αἵρετικοὶ ἔχουν διάστροφη εἰκόνα κι ἀντίληψη, μὴ διατηρώντας οὔτε τὸν χαρακτήρα ἀνέπαφο οὔτε τὴν ἀτιμόσφαιρα τοῦ μυστηρίου ἀγνή, ὅσοι ἀπ' αὐτοὺς βέβαια τὸ παραδέχονται καὶ τὸ διατηροῦν.

Ὁ ὀρθόδοξος ἱερεὺς δὲν ἐξομολογεῖ ὅπως ὁ παπικὸς ἢ ὁ ἀγγλικανὸς ἢ ὁ πάστορας μιᾶς ἀπὸ τίς συντηρητικές μερίδες τοῦ προτεσταντισμοῦ. Πρέπει λοιπὸν νὰ κατέχει τὴν παράδοση καὶ νὰ μὴν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰ κρατοῦντα στή Δύση.

Αὐτὸ δὲν εἶναι περιττὴ σύσταση. Διότι, στίς ἡμέρες μας, ἡ σύγχυση εἶναι πολλή κι ἀνορθόδοξες ἰδέες καὶ γνώμες καὶ τάσεις κυκλοφοροῦν παντοῦ, δὲν εἶναι λίγη δὲ ἡ ζήμια πού κάνουν. Ἀθέλητα, ἀνύποπτα, ὁ μὴ καταρτισμένος ὀρθόδοξος ποιμὴν μπορεῖ νὰ ἐμβολιασθεῖ μὲ κάποιες ἀπ' αὐτὲς καὶ νὰ μὴ τὸ ἀντιλαμβάνεται οὔτε καὶ στήν πράξη.

Ἀκριβῶς λοιπὸν αὐτὸν τὸν εἰδικότερο σκοπὸ ἔχουν ὅσα γράφουμε παρὰ κάτω. Δὲν προσφέρουν ἀπλῶς στοὺς πνευματικούς μας μερικές γνώσεις γύρω ἀπὸ τὸ λειτούργημα, πού τοὺς ἀνατέθηκε ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο. Ἄλλὰ τείνουν νὰ τοὺς ξεκαθαρίσουν στή συνείδηση καὶ στή διάνοια τὸν πραγματικὸ καὶ γνήσιο χαρακτήρα τοῦ μυστηρίου, ὅπως ἀνέκαθεν τὸν διατηρεῖ ἡ ὀρθόδοξη παράδοση, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μιὰ πᾶμπλουτη ἀλλὰ εὐθεία κι ἀδιάστροφη ἀναγωγὴ τῶν ὅσων βρίσκονται μέσα στίς Ἁγίες Γραφές ἀληθειῶν.

Αὐτὸν τὸν χαρακτήρα κι αὐτὴ τὴν ἀτιμόσφαιρα θὰ δοῦμε, κάνοντας ἔτσι νὰ φανεῖ πῶς πρέπει νὰ πολιτεύεται ὁ πνευματικὸς ἀπέναντι τῶν χριστιανῶν, ὅταν τελειοουργεῖ τὸ εὐλογημένο αὐτὸ μυστήριον.

ΣΕ ΠΟΙΟΝ ΕΞΟΜΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Ο ΑΜΑΡΤΩΛΟΣ

Ὁ θεὸς Ἀπόστολος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος ἐντέλλεται: «Νὰ ἐξομολογεῖσθε ἀναμεταξύ σας τὰ παραπτώματά σας». Ὅπως κάθε ἄλλη ἀγιαστικὴ ἐνέργεια τῆς Ἐκκλησίας, ἔτσι καὶ τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας ἔχει ὡς βασικὴ του προϋπόθεση ὅτι τελεῖται μὲ τὴ μυστικὴ συμμετοχὴ ὅλης τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀποστολικὴ προτροπὴ κι ἡ ἀρχαία πράξη στρώνουν πλήρως τὸ πραγματικὸ δάπεδο τῆς ἐξομολογήσεως. Ὁ χριστιανὸς ἐξαγορεύει τὰ πταίσματά του στοὺς ἀδελφούς του, στή σύνολο Ἐκκλησία.

Ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ ἔχει ὑπ' ὄψη του, ὅτι, κατὰ

τὸ μυστήριον, δὲν ἐκπροσωπεῖ μονάχα τὸν Κύριο, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

Τίθεται τώρα τὸ ἐρώτημα: Τί πρέπει νὰ κάνει ὁ πνευματικὸς, ὥστε νὰ συντελέσει γιὰ τὴν προσέγγιση, κατὰ τὸ δυνατόν, τῆς σημερινῆς πράξεως στὸ ἀποστολικὸ κι ἀρχαῖο πρότυπο;

Πρῶτα - πρῶτα ἐπιβάλλεται, ἂν διακονεῖ παράλληλα καὶ στὸν ἄμβωνα, νὰ τονίζει αὐτὴ τὴν πραγματικότητα, νὰ τὴν ἐξαιρεῖ, νὰ τὴ διατρανώνει στὸ ποιμνιον. Ὑστερα, μπορεῖ νὰ ἐπιτύχει πολλὰ στὰ πιὸ προηγημένα τμήματα τῶν χριστιανῶν, ὠθώντας τίς δυνατές καὶ φωτισμένες ψυχές πρὸς μιὰ ἐφαρμογὴ, πού εἶναι πιὸ κοντὰ στὸ πρῶτο καθεστῶς. Ἴδου μιὰ εὐγλωττὴ ἐν προκειμένῳ καθοδήγηση, πού δίνει ἕνας ἀπὸ τοὺς Πατέρες, ὁ Ἀστέριος Ἀμασειας, ἀποτεινόμενος ἐκ μέρους τοῦ ἱερέως στὸν χριστιανό: «Νιῶσε θαθεῖα τὴν ἀρρώστια πού σὲ ἔχει αἰχμάλωτό της. Ἀπόχτησε ὅση μπορεῖς συντριβή. Ζήτησε κι ἀδελφῶν ὁμοφύχων πένθος πλάϊ στὸ δικό σου, γιὰ νὰ βοηθηθεῖς ἔτσι ἀκόμη περισσότερο πρὸς τὴν ἀπελευθέρωση. Ἔλα ὕστερα καὶ δεῖξε μου πικρὸ κι ἄφθονο τὸ δάκρυ σου, γιὰ νὰ σμιζῶ σ' αὐτὸ καὶ τὸ δικό μου. Πᾶρε καὶ τὸν ἱερέα κοινωνῶ τῆς θλίψεώς σου, σὰν πατέρα...».

Ὅπως στήν κατὰ μόνος ἐξομολόγηση (τοῦ χριστιανοῦ πρὸς τὸν ἱερέα) συντελεῖ στήν ἄφεση ὄχι ἀπλῶς ἡ μεταμέλεια τοῦ χριστιανοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ πνευματικοῦ ἢ συμμετοχὴ στή θλίψη τοῦ ἐξομολογουμένου, ἔτσι μιὰ ἀνάλογη βοήθεια, πρόσθετη, παίρνει κανεὶς ὅταν ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πνευματικὸ κάνει κοινωνούς τῆς θλίψεώς του κι ἄλλους ἀδελφούς.

Ὁ ἱερεὺς (ὅπως ἔχουμε γράψει κάπου ἄλλοῦ) εἶναι ὁ ἐνδιάμεσος κρίκος ἀνάμεσα στὸν Σωτήρα Χριστὸ καὶ στίς ψυχές. Μοιάζει μὲ ἔμφυχο βαροῦλκο, πού χρησιμοποιοῖ ἡ θεῖα Χάρη γιὰ νὰ τραβᾷ ἀπὸ τὸν βυθὸ τῆς ἀπώλειας τίς ψυχές στὸν οὐρανό. Ἡ ἀνωστικὴ δύναμη ὅμως αὐτοῦ τοῦ μηχανήματος δὲν ἐγκτεῖται μονάχα στή Χάρη τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ στὸ γεγονός ὅτι ὁ ἱερεὺς ἐνεργεῖ ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι μαζί του καὶ τὸ πλήρωμά της.

Γιὰ νὰ καταλάβει κανεὶς ἀκόμη περισσότερο, ὅτι ἔχει μεγάλη σημασία κι ἡ συμπαρασταση τοῦ πληρώματος στὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας, θ' ἀναφέρουμε κάποια ὑπόδειξη τοῦ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ, πού ἀντικατοπτρίζει πάνω της τὴν σημασία αὐτή. Ὁ Ἁγιος συμβουλεύει: «Ὅμοίως πάλιν ἂν τύχει ἀνάγκη καὶ πρόκειται νὰ ἀποθάνει ἕνας ἄνθρωπος καὶ δὲν ἐπρόφθασεν ὁ παπὰς νὰ τὸν ἐξομολογήσει, ἂς ἐξομολογηθεῖ εἰς ὅποιον τύχει καὶ νὰ ἀποθάνει ἐξομολογημένος, εἶναι ἐλπίδα πῶς ἠμπορεῖ νὰ σωθεῖ». Δηλαδή, σὲ ἀνάγκη, ὅπως περίπου συμβαίνει καὶ μὲ τὸ Βάπτισμα, μπορεῖ κατὰ κάποιο τρόπο νὰ τελεσθεῖ οὐσιαστικὰ τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας ἀκόμη καὶ μὲ τὴν παρουσία λαϊκοῦ, διότι ἐκεῖνο πού πρωτεύει εἶναι ἡ συμμόρφωση μὲ τὴν ἀποστολικὴ προτροπὴ «νὰ ἐξομολογεῖσθε στήν Ἐκκλησία, στοὺς ἀδελφούς σας, τὰ φταιξίματά σας». Ὁ Ἁγιος ἀφήνει στὸ ἕλεος τοῦ Θεοῦ τὴν ἔκβαση, σημειώνοντας: «εἶναι ἐλπίδα πῶς ἠμπορεῖ νὰ σωθεῖ». Διότι δὲν παύει νὰ παραδέχεται τὸ ἄλλο ἐκεῖνο βασικό, ὅτι

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 156)

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

‘Ο ἔχων ὅτα ἀκούειν...

ΣΤΗ ΔΑΝΙΑ, «ὅπου οἱ ἀμβλώσεις νομιμοποιήθηκαν τὸ 1973 καὶ ἀπὸ τὸ 1971 στὰ σχολεῖα γίνονται μαθήματα σεξουαλικῆς διαπαιδαγωγήσεως, τὸ 15ο)ο τῶν ζευγαριῶν δὲν ἔχουν παντρευτεῖ, τὸ ἕνα τρίτο τῶν παιδιῶν γεννιοῦνται ἀπὸ ἄγαμους γονεῖς καὶ οἱ μισοὶ γάμοι καταλήγουν σὲ διαζύγιο. Μετὰ τὸ 2000 προβλέπεται ὅτι ὁ οἰκογενειακὸς πυρήνας θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα μόνον γονιὸ καὶ ἕνα παιδί...».

Τὰ σκανδιναβικὰ πρότυπα τῶρα καὶ στὴν Ἑλλάδα;

“Ἄνω + θρώσκω.

ΠΟΥ ΣΤΡΕΦΕΤΑΙ περισσότερο ἢ ἐμπιστοσύνη τῶν Ἀμερικανῶν;

Αὐτὸ ἦταν τὸ ἐρώτημα πὸν τέθηκε σ’ ἑκατομμύρια πολίτες τῶν Η.Π.Α.

Τ’ ἀποτελέσματα: Ἡ θρησκεία, δηλαδή οἱ πνευματικὲς ἀξίες στὴν πρώτη θέση μὲ 66ο)ο! Στὴ συνέχεια τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον μὲ 56ο)ο. Τὸ ποσοστὸ γιὰ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης 29ο)ο.

“Ἄς μὴν ἀπαισιοδοξοῦμε λοιπὸν «κοιτηματικά». Ὁ ἄνθρωπος, ὅπου κι ὅπως κι ἂν βαλῶσει, δὲν ξεγρᾷ τὰ δνὸ ὄντοια τῆς λέξεως πὸν τὸν χαρακτηρίζει: ἄνω + θρώσκω ἢ ἄνω + θεωρῶ.

Κι εἶναι πραγματικὰ παρήγορο...

Τὸ πτώμα (;) τῆς ἐλπίδας.

ΛΙΓΕΣ ἡμέρες πρὶν, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀνταποκρίθηκε μὲ θέρημη στὴν ἐκκληση γιὰ τὸν ἀντικαρζινικό ἔρανο. Δὲν ἄφησε καὶ φέτος —ὅπως ποτὲ δὲν ἀφήνει— «τὴν ἐλπίδα νὰ σβῆσει».

Εὐαίσθητος ὁ λαὸς μας, ἀνθρώπινος, ἄλλοτε μὲ λίγα κι ἄλλοτε μὲ πολλὰ σπογγίζει δάκρυα, ἐπουλῶνει πληγές, σιγηρίζει κάποιον σφραγὰ λιλιπούτειων μελαμφῶν μελλοθανάτων μὲ δόντια... ἀχρεῖασια! Ὁ καθένας ὅπως τὸ μπορεῖ.

Τὶς μέρες πὸν γινόταν ὁ ἔρανος ἐπισημάναμε τὴν ἀκόλουθη ἀδυσόληπη σύμπωση, σὲ μιὰν ἐκπομπὴ τῶν ἐριζιανῶν: «Οἱ δύο ὑπερδυνάμεις δαπανοῦν τόσα καὶ τόσα (ἀστρονομικὰ ποσά) γιὰ τοὺς ἐξοπλισμοὺς καὶ τὶς πυρηνικὲς δοκιμὲς». Καὶ στὴ συνέχεια: «Φίλες καὶ φίλοι, ἐνισχύσατε τὸν πανελλήνιο ἀντικαρζινικό ἔρανο. Μὴν ἀφήσετε τὴν ἐλπίδα νὰ σβῆσει».

Κάποιοι ἄλλοι τὸ ἔχουν... ἀναλάβει, δυστυχῶς, αὐτὸ!

‘Ο Χριστὸς στὶς Ἰνδίες.

ΣΤΙΣ ΙΝΔΙΕΣ «παρτηρεῖται μιὰ στροφὴ Ἰνδοῦσιων στὴ χριστιανικὴ πίστη. Ὑπολογίζεται ὅτι 6.000 περίπου Ἰνδοῦσιτες προσχωροῦν κάθε μῆνα σὸ Χριστιανισμό. Ἐν τῷ μεταξύ, οἱ ἐκκλησίαι καὶ οἱ ἱεραποστολικὲς ὀργανώσεις θέτουν σὲ κυκλοφορία μεγάλες ποσότητες βιβλίων μὲ τὸ θεῖο λόγο».

Σήμερα, πὸν οἱ πάσης φύσεως «γκουρού» μὲ τὶς ἀλλοπροβάλλες «διαφορετικὲς» ἢ μᾶλλον σκοτιστικὲς διδασκαλίαις τοὺς, ἔρρισκονται στὴν ἡμερῆσια διάταξη, αὐτὴ ἢ εἶδηση εἶναι ἰδιαίτερα παρήγορη. Κραυγάζει μὲ τὸ δικὸ της τρόπο ὅτι «Ζεῖ Κύριος!»

30 ἀργύρια ἐνάντια σὲ 200.000 δραχμὲς!

ΤΑ ΤΡΙΑΝΤΑ ἀργύρια τοῦτες ἰδιαίτερα τὶς ἡμέρες «δίνοντε καὶ παίρνουν» σὸν ἔκφραση ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων πὸν ριγοῦν κάτω ἀπ’ τὸ σιδερένιο πέλμα τῶν φριχτῶν ἀναμνήσεων καὶ τῶν τύφρων. Ἡ τιμὴ τῆς Ἀγάπης 30 ἀργύρια. Τόσο τὴν κοστολόγησαν οἱ ἀδίσταχοι Φαρισαῖοι.

Λίγες ἡμέρες πρὶν, ἀπὸ μιὰ ραδιοφωνικὴ ἐκπομπὴ πληροφορηθήκαμε πὸς ἢ τρίτῃ τάξη Ἀνκειῖου τοῦ Ἄστρους Κυνοῦρίας πρόσφερε τὸ ποσὸ τῶν 200.000 δραχμῶν —ὅλα ὅσα εἶχε συγκεντρώσει γιὰ τὴν πολυήμερη ἐκδρομὴ της— σὲ ἀναξιοπαθοῦντα συμμαθητὴ, πὸν εἶχε ὑποστεῖ σοβαρὲς ἐγχειρήσεις στὸν ἐγκέφαλο καὶ πρόκειται νὰ ταξιδέψει σὸ ἐξωτερικὸ γιὰ νὰ συνεχίσει τὴ λεπτεπίλετη θεράπεια.

2.000 χρόνια πρὶν, κάποιοι ἄλλοι τὸ ἐκ διαμέτρον ἀντίθετο. Τότε 30 ἀργύρια. Τῶρα 200.000 δρχ. Τὰ πρῶτα γιὰ τὴν προδοσία τοῦ Χριστοῦ. Τὰ δευτέρτα γιὰ τὴν ἀγάπη Του.

Τὰ παιδιά τοῦ Ἄστρους ἐπούλωσαν ἔμπροκα τὶς πληγὲς τῆς Στρωρομένης Ἀγάπης!

«Πίστευε καὶ μὴ ἐρεῦνα»;

ΜΕΡΙΚΕΣ διευκρινίσεις, μὲ ἀφορμὴ τὴ στάση τοῦ Θωμᾶ ἀέναντι σὸ γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως:

“Ἄλλο πράγμα ὁ ἄπιστος καὶ ἄλλο ὁ δύσπιστος. Ὁ Θωμᾶς ἦταν δύσπιστος, ὄχι ὅμως ἄπιστος. Ὁ Κύριος τοῦ εἶπε «μὴ γίνου —ὄχι μὴ ἔσο— ἄπιστος». Δὲν καταδικάζει τὴ διάθεση γιὰ ἐρευνα, ἀλλὰ τὸν τρόπο, τὴ μέθοδο.

Τὸ «πίστευε καὶ μὴ ἐρεῦνα» δὲν εἶναι γραμμένο σὲ κανένα ἀπὸ τὰ ἱερὰ κείμενα τῆς Θρησκείας μας. Τὸ ἔθεσαν σὲ κυκλοφορία οἱ ἐχθροὶ τῆς καθόδουλα,

για να τὴ δυσφημήσουν. Τὸ ἀντίθετο ὁ Χριστὸς εἶπε «ἐρευνάτε τὰς Γραφάς». Ἡ Ὄρησκεία δὲ φοβάται τὴν ἐρευνα. Τὴν προκαλεῖ καὶ τὴν ἐπιβάλλει. Τὸ πνεῦμα τῆς γνήσιας Ὄρησκείας εἶναι: ἐρεῦνα καὶ πίστευε. Ἐννοεῖται, χωρὶς προκαταλήψεις (οὐ μὲ πείσης καὶ μὲ πείσης).

Γιὰ νὰ μὴ διατρέχουμε τὸν κίνδυνο γελοιοποιήσεως μὲ τὸ πρόχειρο «ἐπιχειρήμα» ὅτι «δὲν τὰ εἶδα ἐγὼ αὐτὰ καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὰ πιστεύω», ὁ Κύριος συνιστᾷ: «Μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός». Στὸ πρόσωπο τοῦ Θωμᾶ δὲν ψέγει τοὺς εἰλικρινεῖς, ἐντιμους καὶ καλοπροαίρετους ἐρευνητές, ἀλλὰ τοὺς δοκησιόφρους προχειρολόγους, ποὺ τὶς γνώσεις τοὺς ὀφείλουν σιὰ μαθητικὰ θρανία τοῦ δημοτικοῦ. Μὲ ὅσα πάντως καὶ ἂν φλυαροῦν παλαιοὶ καὶ σύγχρονοι ἄπιστοι, δὲν πρόκειται μὲ τὴν ἀπιστία τοὺς νὰ μεταβάλουν τὴν πραγματικότητα.

Στὸ «Χριστὸς Ἀνάστη», ἐμεῖς θ' ἀπαντοῦμε μὲ θάρρος καὶ ἐνθουσιασμό, «Ἀληθῶς Ἀνάστη»!

Μὲ δυὸ λόγια, ἐπίκαιρα.

★ Μὴ σκέφτεσαι τὸ ὕψος σου.
Φύτεψε μιὰ συκομουριά στὴν αὐλή σου.
Καὶ περιμένε...

B. K.

★ Δὲν ἀπελπίζομαι...
Ἐσὺ, ποὺ τ' ὄνομά Σου
ἐγραψες στὸ Γολγοθᾶ,
μπορεῖ νὰ τὸ χαράξεις
καὶ πάνω στὸ νερό...

N. T.

★ Σεισμός:

Στὴν ψυχὴ
τοῦ Ζακχαίου, τοῦ Δογγίνου,
τῆς γυναίκας τῶν Μαργάλων.
Ποὺ δὲν μετροῦν μετὰ κλίμακα Ρίχτερ.
Ἀλλὰ μὲ τὴν κλίμακα Ἰακώβ.

N. T.

★ Ζητωκραύραζαν!

Κάποιον θέλανε νὰ σκοτώσουν!

N. A.

★ Μὴ μὲ ρωτιᾶς

ποῖ εἶναι τὸ μέτρο τῆς ἀγάπης.
Δὲς τὸ Σταυρό!

I. N.

★ Νιυθῆκαμε

«ἐνδυμα ἀπασιορᾶπιον καὶ καταφλέγον
τοὺς δαίμονας».
Μ' ἔνα φίλημα,
μὲ τρία λαλήματα...

N. T.

★ Βραβεῖο Νομπέλ Φυσικῆς
στὸ ληστὴ τοῦ «Μνήσθητι»...
Ἐπερὶκῆσε πρῶτος
τὴ γῆινη βαρύτητα.

B. K.

★ Ὅσο ἀπλώνονται καρδιές,
πάνω σὲ σταυροὺς γιὰ νὰ στεγνώσουν,
πάντα θὰ ὑπάρχουν λουλούδια
νὰ στολίσουν τὴν Ἀνάσταση.

E. Π.

(Ἀπὸ τὴν ποιητικὴ συλλογὴ «Σφραγίδες»)

Η Σ Τ Ε Ν Η Π Υ Λ Η

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 154)

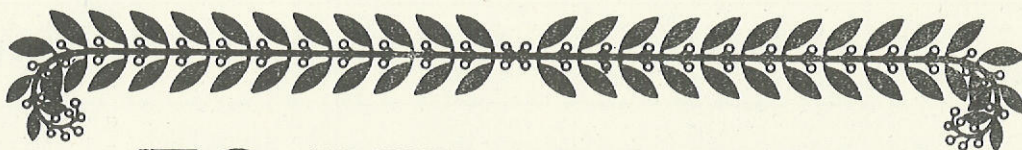
ἡ ἐξουσία τοῦ «δεσμῆν καὶ λύειν» εἶναι δοσμένη ἀπὸ τὸν Χριστὸ ἀποκλειστικὰ στὸν ἐπίσκοπο καὶ τὸν πρεσβύτερο, τοὺς διαδόχους τῶν Ἀποστόλων.

Μιὰ ὥραία ἐξ ἄλλου συνήθεια, ποὺ συντελεῖ ἀρκετὰ στὸ νὰ παίρνει τὸ μυστήριον τὴν εὐρύτερη ἐννοιά του, εἶναι ἡ ἐξῆς: Ὅταν πρόκειται νὰ ἐξομολογηθοῦν παρὰ πάνω ἀπὸ ἕνα χριστιανοί, ὁ πνευματικὸς διαδάξει τὴν ἀκολουθία τοῦ μυστηρίου μὲ τὴ συμμετοχὴ ἄλλων αὐτῶν τῶν χριστιανῶν. Εἶναι καὶ αὐτὸ κάτι, ποὺ ἀναδιδῶναι κατὰ κάποιον τρόπο τὸ ἀρχαῖο καθεστῶς, δίνοντας στοὺς χριστιανούς τὴν αἴσθησι ὅτι ἡ ἐξομολόγησή τους, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἀγιαστικά μέσα τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἕνα γεγονός ὅπου λαβαίνουν μέρος, —ἐκτός ἀπὸ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἴδιους— καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

Μὲ ὅσα εἶπαμε πάρα πάνω, ἀκριβοζυγιασμένα ὅπως εἶναι στὴν ἀμώμητη παράδοσι τῆς Ὀρθοδοξίας

μας, δὲν ὑποτιμᾶται διόλου τὸ ὑψηλὸ καὶ μοναδικότατο μέρος ποὺ παίξει ὁ ἱερεὺς στὸ μυστήριον. Αὐτὸς εἶναι ὁ τοποθετημένος ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο ἄξονας, γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖο στρέφεται ὄχι μόνο τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλο ἀπ' ὅσα ἀποτελοῦν τὸ σωστικὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Κι ὄχι μόνο δογματικά, ἀλλὰ καὶ στὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα. Ὅταν ὁ ἱερεὺς—καὶ στὴν παρούσα περίπτωσι ὁ πνευματικὸς— εἶναι φωτισμένος καὶ δοσμένος ὀλότελα στὸ Πνεῦμα, τὰ μυστήρια καὶ οἱ ἄλλες ἀγιαστικὲς ἐνέργειες τῆς Ἐκκλησίας καρποφοροῦν σὲ μεγάλο βαθμὸ. Ὅταν ὅμως αὐτὸς δὲν εἶναι ἄξιος, τότε ἡ ὠφέλεια εἶναι λίγη καὶ οἱ ζημιὲς πολλῆς. «Ὅποιοι εἶναι οἱ ὁδηγοί, ὅμοιοι θὰ εἶναι καὶ οἱ ὁδηγούμενοι», παρατηρεῖ ὁ οὐρανοφάντωρ Βασίλειος. Κι ὁ ἱερός Χρυσόστομος προσθέτει: «Ἐκεῖ ὅπου εἶναι ποιμὴν ἀνάξιος, ἐκεῖ εἶναι ναυάγια ψυχῶν».

(Συνεχίζεται)

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Κων)νου Καβαρνου
ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ
«'Αστήρ»

'Απ' τή στιγμή που ο Φώτης Κόντογλου με την παρουσία του στον ελληνικό χώρο, χώρισε την 'Ορθόδοξη Γραμματεία και 'Αγιογραφία σε δυο περιόδους, πριν και μετά απ' αυτόν, οι αναφορές στο έργο του, οι εκτιμήσεις, οι απολογισμοί και ο σχολιασμός τους, δεν έχουν τελειωμό!... Και δεν θα έχουν τελειωμό, γιατί ο Κόντογλου μαζί με τον Παπαδιαμάντη και το Μακρυγιάννη οριοθετούν και καθορίζουν θεμελιακά το βάθος και το πλάτος του Νέου 'Ελληνισμού, σ' όλες σχεδόν τις παραμέτρους του.

Οι «Συναντήσεις με τον Κόντογλου» είναι μια άλλη διάσταση της προσωπικότητας του Κόντογλου. 'Αποκαλύπτεται αυθεντικά μέσα από καθημερινές κουβέντες, εκμυστηρεύσεις και ιδέες για τη ζωή, την τέχνη, τους ανθρώπους, τη διάρκεια της φυλής, που έκανε με το συγγραφέα.

Και είναι εκ θαθέων εξομολόγηση μιας άγρυπνης, κρυστάλλινης και θαρραλέας ψυχής, για ό,τι συμβαίνει ένδον και γύρω της.

Μέσα από τις συναντήσεις και συζητήσεις που είχαν οι δυο άντρες, θγαίνει απόφια και η βιογράφηση του Κόντογλου. 'Ετσι, όπως δημιουργήθηκε μαζί με τη ζωγραφική, τη μουσική και τη λογοτεχνία του.

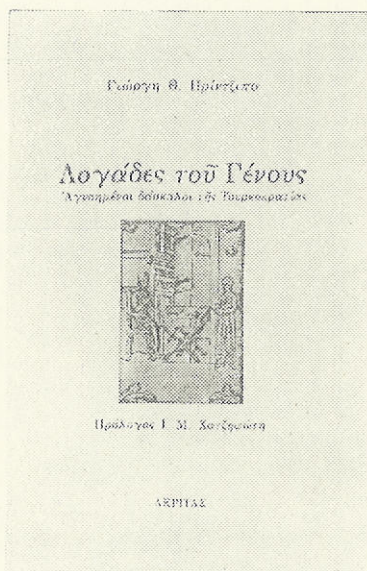
Το 1985 έκλεισαν κι όλες εικοσι χρόνια από το θάνατό του (1965). Κι ήταν στ' αλήθεια μια προσφορά πολύ σημαντική των εκδόσεων «'Αστέρος», για να τιμηθεί ουσιαστικά ή επέτειος αυτής.

Γιώργη Θ. Πρίντζιπα
ΛΟΓΑΔΕΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

«'Ακρίτας»

Σε μια εποχή σύγχυσης και πανικού, όπως ή δική μας, όπου κινδυνεύει κανείς να χάσει τον

προσανατολισμό του, το στίγμα του κι αυτόν ακόμα τον έαυτό του, βιβλία που γράφονται για να κρατούν άσβεστη τη φλόγα της ιστορικής αλήθειας, της παράδοσης και της έθνικης διάρκειας αποτελούν άθλο και ύψιστο παιδευτικό γεγονός!

Είναι μια προσπάθεια να ακούγεται και να διατηρείται ή φωνή της κληρονομιάς ενός λαού και ενός 'Εθνους, που το παρελθόν του, ή φλόγα του, το είναι του, ή ρίζα του, είναι θέβαιη έγγηση κι έλπίδα για το μέλλον.

Τα βιβλία αυτά καταγράφουν κείμενα 'Ελληνικότητας και 'Ορθοδοξίας, που ως δίδυμοι ίπποι σέρνουν το άρμα του Γένους, αίνες τώρα, στίς πιό απρόσιτες κορφές κλέους και παγκόσμιας άκτινοβολίας.

"Ενα παρόμοιο βιβλίο είναι και του Γ. Θ. Πρίντζιπα «Λογάδες του Γένους».

Μέσα σ' αυτό περιλαμβάνονται πνευματικές, ήρωικές μορφές που κράτησαν άσβεστο το φώς αυτού, του δίδυμου δεσμού και κατάφερ-

ναν να θγαίνουν, κάθε φορά, το λαό, από το σκοτάδι, που προσπαθούσαν καταλυτικές ιδέες και ύπονομευτές, να τον καταδικάσουν.

'Ο κ. Πρίντζιπας με μαστοριά, παρατηρητικότητα, σεμνότητα, αλλά και σταθερή αξιοσύνη, άναδείχνει πρόσωπα και καταστάσεις, που συνετέλεσαν, στη συνειδητοποίηση της πλούσιας, αυτόνομης και τραγικής διάρκειας της 'Ορθοδοξίας και του 'Ελληνισμού. Και στο κατόρθωμα αυτής της ρωμηοσύνης να ξεπερνάει συγκλονιστικές κρίσεις και να νικάει πάντα το χρόνο και την 'Ιστορία!

Οι «Λογάδες του Γένους» είναι μέρος ενός 'Εθνικού Κώδικα που πρέπει κάποτε να συνταχθεί και να ολοκληρωθεί με όλες τις μορφές που κράτησαν το βάρος της άληθινής, πνευματικής Παλιγγενείας.

Και σ' αυτό θα είχε λόγο μεγάλο ο κ. Πρίντζιπας. Καθότι γνωρίζει να δαμάζει το πλούσιο υλικό του και να βλέπει στίς ιστορικές λεπτομέρειες το γεγονός, και μπολιάζει και καταξιώνει πολλές φορές την προσωπικότητα και το μεγαλείο της.

Στον πρόλογο του βιβλίου, έξάλλου που έγραψε ο κ. Ι. Μ. Χατζηφώτης, αναλύεται το ιδεολογικό και πνευματικό περιεχόμενο της παιδείας και της «παράδοσης» των μορφών που ενθάρρυναν ή και προετοίμασαν την έξανάσταση του 'Ελληνισμού. Και δίνει το μέγεθος της προσφοράς τέτοιων έργων στο χώρο της λογοτεχνίας και της ιστορικής κατανοήσεως.

Γράφει:

«Γενικά, ο τόμος είναι μια πολύ σοβαρή εργασία. Μια σπουδαία προσφορά για μια περιοχή για την όποια πολλά λέγονται, πολλά γράφονται... και το βιβλίο αυτό βοηθάει σημαντικά στη σωστή κατανόηση των πλαισίων της».

Δημ. Φερούσης

ΤΟ ΝΕΟ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΟ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Δημοσιεύθηκε (ΦΕΚ 37/1.4.86 τ. Α΄) ο Νόμος 1586 «βαθμολογική διάρθρωση των θέσεων του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις».

Οι βασικές του ρυθμίσεις είναι οι επόμενες:

★ Οι Κατηγορίες είναι: ΥΕ (ύποχρεωτικής εκπαίδευσης) αντί ΣΕ, για άποφοίτους δημοτικού ή κατώτερης τεχνικής σχολής του ν.δ. 580/1970.

ΔΕ (δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) αντί ΜΕ, για άποφοίτους έξαταξίου γυμνασίου ή λυκείου, ή τεχνικής επαγγελματικής σχολής ή άλλης ισότιμης σχολής κ.λπ.

ΤΕ (τεχνολογικής εκπαίδευσης) αντί ΑΡ, για άποφοίτους ΤΕΙ ή ΚΑΤΕΕ ή Ισότιμων σχολών.

ΠΕ (πανεπιστημιακής εκπαίδευσης) αντί ΑΤ, για πτυχιούχους σχολής ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

ΕΘ (ειδικών θέσεων) για γενικούς ή ειδικούς γραμματείς υπουργείου, νομάρχες κ.λπ. (άρθρα 1 και 2).

★ Οι θέσεις των κατηγοριών ΥΕ, ΔΕ, ΤΕ και ΠΕ κατατάσσονται σε τέσσερις βαθμούς: Α, Β, Γ, Δ, ανάλογα με τον τίτλο σπουδών, τον κατεχόμενο βαθμό και τα χρόνια υπηρεσίας (άρθρο 4).

★ Ο χρόνος προαγωγής καθορίζεται ως εξής: Για την κατηγορία ΥΕ από το βαθμό Δ΄ στον Γ΄ δώδεκα χρόνια στο βαθμό Δ΄.

Για την κατηγορία ΔΕ: από τον Γ΄ στον Β΄ έννεα χρόνια στον Γ΄ και από τον Β΄ στον Α΄ οκτώ χρόνια στον Β΄.

Για την κατηγορία ΤΕ: από τον Γ΄ στον Β΄ τέσσερα χρόνια στον Γ΄ και από τον Β΄ στον Α΄ έξι χρόνια στον Β΄.

Για την κατηγορία ΠΕ: από τον Γ΄ στον Β΄ δύο χρόνια στον Γ΄ και από τον Β΄ στον Α΄ έξι χρόνια. Τα χρόνια αυτά μειώνονται για τους κατόχους μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών (άρθρο 6).

★ Στο άρθρο 7 ρυθμίζονται τα των προαγωγών, στο 9 τα των προϊσταμένων, στο 10 τα των μετακινήσεων, μεταθέσεων και αποσπάσεων προϊσταμένων, στο 11 τα των ειδικών γραμματέων - συντονιστών διοίκησης, στο 12 το επίδομα θέσης (προϊσταμένων διευθύνσεων, τμημάτων κ.

Του κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

λπ), στο 13 τα της αναπλήρωσης προϊσταμένων, στο 14 τα των υπηρεσιακών συμβουλίων.

★ Η κατάταξη θέσεων και προσωπικού (άρθρο 15) γίνεται με διαπιστωτική πράξη του αρμοδίου όργανου, που δεν απαιτείται να δημοσιευθεί στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως, ως εξής:

«α. Υπάλληλοι των Κλάδων ΑΤ, ΑΡ και ΜΕ με βαθμό 5ο, 4ο, 3ο και 2ο, κατατάσσονται στο βαθμό Α΄ της κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ, αντίστοιχα. Στο βαθμό αυτόν κατατάσσονται και οι υπάλληλοι των κλάδων ΑΤ και ΑΡ οι όποιοι έχουν τον 6ο βαθμό και τριετή υπηρεσία στο βαθμό αυτόν, καθώς και οι υπάλληλοι του κλάδου ΜΕ οι όποιοι έχουν τον 6ο βαθμό και τετραετή υπηρεσία στο βαθμό αυτόν. Ο χρόνος υπηρεσίας που έχει διανυθεί από την προαγωγή στον 5ο βαθμό ή από τη συμπλήρωση τριετίας ή τετραετίας στον 6ο βαθμό, για όσους κατατάσσονται από τον 6ο βαθμό των κλάδων ΑΤ και ΑΡ ή ΜΕ αντίστοιχα, έως την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο βαθμό Α΄. Σε καμία πάντως περίπτωση δεν μπορεί να προσμετρηθεί στο βαθμό Α΄ χρόνος υπηρεσίας υπαλλήλου μεγαλύτερος από το χρόνο υπηρεσίας άλλου υπαλλήλου του ίδιου κλάδου που κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού έχει βαθμό ανώτερο εκείνου.

β. Υπάλληλοι των κλάδων ΑΤ και ΑΡ ή ΜΕ με βαθμό 6ο, που δεν έχουν τριετή ή τετραετή, αντίστοιχα, υπηρεσία στο βαθμό αυτόν, καθώς και υπάλληλοι με βαθμό 7ο κατατάσσονται στο βαθμό Β΄ της κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ αντίστοιχα. Ο χρόνος που έχει διανυθεί, έως την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, στον 7ο ή 6ο βαθμό κλάδου αντίστοιχου της κατηγορίας, στην οποία κατατάσσεται ο υπάλληλος, θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο βαθμό Β΄. Για την προαγωγή στο βαθμό Α΄ των υπαλλήλων βαθμού Β΄ που κατατάγηκαν από τον 6ο βαθμό, ο χρόνος υπηρεσίας που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 6 του νόμου αυτού μειώνεται στο μισό.

γ. Υπάλληλοι κλάδων ΑΤ, ΑΡ και ΜΕ με βαθμό 10ο, 9ο ή 8ο κατατάσσονται στο βαθμό Γ΄ της κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ, αντίστοιχα. Ο χρόνος που έχει διανυθεί, έως την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, στο 10ο, 9ο ή 8ο βαθμό κλάδου αντίστοιχου της κατηγορίας, στην οποία

κατατάσσεται ο υπάλληλος, θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο βαθμό Γ'. Για την προαγωγή στο βαθμό Β' των υπαλλήλων βαθμού Γ' της ΔΕ κατηγορίας που κατατάγηκαν από τον 9ο βαθμό, ο χρόνος υπηρεσίας που προβλέπεται από την περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 μειώνεται κατά δύο έτη. Για την προαγωγή στο βαθμό Β' υπαλλήλων των ΔΕ και ΤΕ κατηγοριών που κατατάγηκαν από τον 8ο βαθμό, ο χρόνος υπηρεσίας που προβλέπεται από τις περιπτώσεις β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 μειώνεται κατά πέντε και δύο έτη, αντίστοιχα.

δ. Οί υπάλληλοι του κλάδου ΣΕ με βαθμό 8ο και 7ο, κατατάσσονται στο βαθμό Γ' της κατηγορίας ΥΕ. Ο χρόνος που έχει διανυθεί από την κτήση του 8ου βαθμού έως την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο βαθμό Γ'.

ε. Οί υπάλληλοι του κλάδου ΣΕ με 12ο έως και 9ο βαθμό κατατάσσονται στο βαθμό Δ' της κατηγορίας ΥΕ. Ο χρόνος που έχει διανυθεί από την κτήση του 12ου βαθμού έως την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο βαθμό Δ'.

ΑΣ ΤΟΛΜΗΣΕΙ ΚΑΠΟΙΟΣ...

Λήγοντος του σχολικού έτους, γινόμαστε θεατές μιας θαρραλότητας, που δεν ξέρουμε αν έχει το όμιο της σε άλλο σημείο της γης: Μαθητές και μαθήτριες Γυμνασίων, Λυκείων και Νυχτερινών Σχολών, αφού τελειώσει το σχολικό έτος, ξεσχίζουν και πετούν τα βιβλία τους στις αυλές των εκπαιδευτηρίων και στους γύρω δρόμους...

Το γεγονός, επαναλαμβάνεται σαν τελετή, ξθιμο, υπό τα άπαθη βλέμματα δασκάλων και καθηγητών. Κανένας δεν αντιδρά, όλοι παρακολουθούν, δείχνοντας ανήμποροι να κάνουν κάτι.

Η στήλη μας προτείνει στους άρμοδιους τη λήψη κάποιου από τα παρακάτω μέτρα:

★ Με εϋθύνη των σχολείων να συγκεντρώνονται τα βιβλία και να χορηγούνται στους μαθητές την επόμενη χρονιά. Για το λόγο αυτό οί μαθητές θα είναι υποχρεωμένοι να τα διατηρούν σε καλή κατάσταση. Διαφορετικά να καταβάλλουν την αξία τους.

★ Τα βιβλία να επιστρέφονται υποχρεωτικά στο τέλος του χρόνου και να πολτοποιούνται. Έτσι εξασφαλίζεται η αποφυγή της θαρραλότητας του σχισίματος και ένας όχι εύκαταφρόνητος οικονομικός πόρος, αφού το χαρτί θα χρησιμοποιηται εκ νέου από τον Όργανισμό Έκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.

★ Με τη μέριμνα των ένοριακων Φιλοπτώων Ταμείων και τη συνεργασία των Μαθητικών Κοινοτήτων και των Σχολείων, να συγκεντρώνονται τα βιβλία, να πωλούνται και τα έσοδα να διατίθενται για κοινωφελείς σκοπούς.

Ποίος καλοπροαίρετος άνθρωπος θα άρνηθει ότι με λίγη θέληση κάποια από τις τρεις προτάσεις μας μπορεί να υλοποιηθεί; "Ας τολμήσει κάποιος, κάπου. Ένας γυμνασιάρχης ή λυκειάρχης, ένας παπάς... Θα δει τ' αποτελέσματα.

ΕΞΑΪΡΟΥΝΤΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΤΑ ΕΚΚΛ. Ν.Π.Δ.Δ.

«Τά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου θ ρ η σ κ ε υ τ ι κ ο υ κ α ι μ η κ ε ρ δ ο σ κ ο π ι κ ο υ χ α ρ α κ τ ή ρ α τ ά ό π ο ι α έ κ π λ η ρ ο ύ ν κ ο ι ν ω φ ε λ ε ι ς, φ ι λ α ν θ ρ ω π ι κ ο υ ς κ α ι π ο λ ι τ ι σ τ ι κ ο υ ς σ κ ο π ο ύ ς, α ύ τ ο χ ρ η μ α τ ο δ ο τ ο ύ μ ε ν α, έ ξ α ι ρ ο ύ ν τ α ι τ η ς έ φ α ρ μ ο γ ή ς τ ω ν δ ι α τ ά ξ ε ω ν τ ο υ Ν. Δ. 496/1974 «περί λογιστικού Ν.Π.Δ.Δ.».

Τά άνωτέρω προβλέπει στο άρθρο 58 ο νέος φορολογικός νόμος, όπως ψηφίσθηκε από τη Βουλή. Έκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είναι «κατά τας νομικές αυτών σχέσεις ή Έκκλησία της Ελλάδος, αί Μητροπόλεις, αί Ένοριαί μετά των ένοριακων αυτών ναων, αί Μοναί, ή Άποστολική Διακονία, ο ΟΔΕΠ, το ΤΑΚΕ, το Διορθόδοξον Κέντρον της Έκκλησίας της Ελλάδος», καθώς προβλέπεται από τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 590/77 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» (ΦΕΚ 146/31.5.77 τ. Α').

Η «ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ 1985» ΣΤΗΝ Ι. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Το ποσό των 30.757.350 δρχ. συγκεντρώθηκε κατά τον έρανο της «ΗΜΕΡΑΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ» 1985 από τους 1. ναούς της Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις το ποσό κατανεμήθηκε ως έξης:

α. Ύπερ του ύπουργείου υγείας και προνοίας 2ο)ο δρχ. 615.147.

β. Ύπερ των Ένοριακων Φιλοπτ. Ταμείων 63ο)ο δρχ. 19.320.750.

γ. Ύπερ του Γενικού Φιλοπτ. Ταμείου 35ο)ο δρχ. 10.821.473.

★ Σημαντική και με έντυπωσιακά αποτελέσματα, ήταν η προσπάθεια που καταβλήθηκε από τους ένοριακούς ναούς, την περίοδο της Μεγ. Τεσσαρακοστής, για τη συγκέντρωση χρημάτων, στα πλαίσια του προγράμματος για τη

βοήθεια λιμοκτονούντων παιδιών του Τρίτου Κόσμου, μετά από την έμπνευσμένη σχετική έκκληση του Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφείμ. Ἀκριβῆ στοιχεῖα θὰ δημοσιεύσουμε μόλις ἀνακοινωθοῦν.

ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΜΒΛΩΣΕΩΝ

Στὸ πλῆθος τῶν ἀντιδράσεων ποὺ σημειώθηκαν τὸν τελευταῖο καιρὸ κατὰ τῆς μελετωμένης ἀποποινικοποιήσεως τῶν ἀμβλώσεων (Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἱ. Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Ἱ. Μητροπόλεων, Συλλόγων, Σωματείων κ.λπ.), μνημονεύουμε καὶ αὐτὲς ποὺ κοινοποιήθηκαν στὸ περιοδικὸ «Ἐφημέριος»:

—Τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος» (Ι.Σ.Κ.Ε.) (ὑπογράφουν σχετικὸ τηλεγράφημα ὁ πρόεδρος π. Ν. Αὐγερινόπουλος καὶ ὁ γεν. γραμματεὺς π. Δ. Πλατῆς).

—Τοῦ «Συνδέσμου Ἐφημερίων Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης» (ὑπογράφει ὁ πρόεδρος π. Ματθαῖος Ζηδιανάκης).

—Τῶν Κληρικῶν (ὑπερεβδομήκοντα) τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Λάμπης καὶ Σφακιῶν, μετὰ τὸ 9ο Ἱερατικὸ τους Συνέδριο (ὑπογράφει τὸ σχετικὸ ψήφισμα ὁ Σεβ. κ. Θεόδωρος).

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Θεολογικὸ συνέδριο, τὸ Α΄ γιὰ τὸν Τουρισμὸ, διοργάνωσε στὸ Πνευματικὸ τῆς Κέντρο ἢ Ἱ. Μητρόπολη Κερκύρας καὶ Παξῶν, με πρωτοβουλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Τιμοθέου, τὸ Σάββατο 19.4.1986.

Σύμφωνα με τὸ πρόγραμμα ἔγιναν οἱ ἐξῆς Εἰσηγήσεις:

—«Τὰ εἶδη τῶν ναρκωτικῶν καὶ οἱ ἐπιδράσεις τους», ἀπὸ τὸν κ. Ν. Αὐγερινό, δ)ντὴ φαρμακοποιὸ τοῦ Νοσοκομείου Κερκύρας.

—«Νέοι, ναρκωτικά, αὐτοκτονίες καὶ ἐγκληματικότητα», ἀπὸ τὸν κ. Σήφη Κόλλια, συγγραφέα.

—«Οἱ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις τοῦ Τουρισμοῦ στὴν πολιτιστικὴ μας Παράδοση», ἀπὸ τὸν κ. Εὐάγγ. Ρόζο, τ. Πρόεδρο τῆς Πανελληνίας Ἐνώσεως Λογοτεχνῶν, Ἱστορικό, καὶ

—«Ἡ ποιμαντικὴ ἐργασία τῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τοῦ Τουρισμοῦ», ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Τιμόθεο.

Τὸ Συνέδριο παρακολούθησαν οἱ Κληρικοὶ

τοῦ νησιοῦ, λαϊκοὶ θεολόγοι, ἄλλοι ἐκπαιδευτικοί, οἱ συνεργάτες τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, πρόσωπα ποὺ ἀσχολοῦνται με τὸν Τουρισμὸ καὶ ἄνθρωποι με σύγχρονους προβληματισμούς. Τὶς εἰσηγήσεις ἀκολούθησε συζήτηση καὶ ἐξαγωγή συμπερασμάτων.

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

—Νασιόπουλος - Δημόπουλος Θ., ἱερεὺς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 56.320, ἐπιστρ. ἀσφαλίστρων 81.751.

—Διαμαντάκης Νικ., ἱερεὺς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 33, σύνταξη 53.102, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 913.555.

—Κουρούνης Ταξ., ἱερεὺς, ΜΚ 5, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 61.440, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.023.854.

—Τούλιας Εὐάγγ., ἱερεὺς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 56.320, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 959.868.

—Θημικιώτης Θεόδ., ἱερεὺς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 56.320, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.020.019.

—Ζαβαλῆς Θεόδ., ἱερεὺς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 56.320, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 999.418.

—Κρεμμύδας Χαρ., ἱερεὺς, ΜΚ 16, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 47.360, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 918.135.

—Ζωγανὰς Δημ., ἱερεὺς, ΜΚ 4, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 62.720, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.141.414.

—Πολύμερος Χρῆστος, ἱερεὺς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 56.320, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 930.987.

—Καραγιῶργος Πέτρ., ἱερεὺς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 56.320, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 930.987.

—Κοζάκος Μελ., ἱερεὺς, ΜΚ 1, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 66.560, ἐφάπαξ 1.146.710.

—Παπαγεωργίου Γεώργ., ἱερεὺς, ΜΚ 9, ἔτη ὑπηρ. 35, σύνταξη 56.320, οἰκ. ἐπίδ. 2.900, ἐφάπαξ 1.020.000.